

Grote Bickersstraat 76
1013 KS Amsterdam

Postbus 1903
1000 BX Amsterdam

tel 020 522 59 99
fax 020 622 15 44
e-mail info@veldkamp.net
www.veldkamp.net

Topsport en Technologie

Hoeveel technologie kan sport verdragen zonder op te houden sport te zijn?

Publieksonderzoek naar meningen over het gebruik van allerlei technologieën bij (top)sport uitgevoerd door Veldkamp in opdracht van het Rathenau Instituut

Dick Verzijden, Yolanda Schothorst en Ingmar Doeven

juni 2004

projectnummer: P3362

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond van het onderzoek	1
1.2	Opzet van het onderzoek	2
1.3	Uitvoering van het kwantitatieve onderzoek	3
2	Sportbeoefening en -beleving	4
2.1	Sportbeoefening en competitie	4
2.2	Bezoek sportwedstrijden	6
2.3	Sport en media	6
2.4	Belang topsport voor Nederland	7
2.5	Associaties bij het woord 'topsport'	7
2.6	Meeleven met topsport	7
2.7	Interesse in de totstandkoming van topprestaties	9
2.8	Geschatte bijdrage van verschillende factoren aan topprestaties	10
2.9	Eigenschappen van de sporter, waarden en principes voor de topsport	11
2.10	Topsport en risico's	12
3	Het gebruik van technologie in topsport	14
3.1	Gebruik van technologie voor vier doeleinden	14
3.2	Kennis van gentechnologie	14
3.3	Het opsporen van risicofactoren (preventie van letsel)	15
3.4	Selectie van talent	16
3.5	Herstel bevorderende middelen	17
3.5.1	Aanvaardbaarheid herstel bevorderende middelen (zonder genetica)	17
3.5.2	Stellingen	18
3.5.3	Aanvaardbaarheid herstel bevordering met behulp van gentechnologie	20
3.6	Prestatie bevorderende middelen	20
3.6.1	Aanvaardbaarheid prestatie bevorderende middelen in het algemeen	20
3.6.2	Aanvaardbaarheid prestatie bevordering met behulp van gentechnologie	22
3.7	De aanvaardbaarheid voor vier doeleinden	23
3.8	Prestatie bevorderende middelen en risico's	24
3.9	Verwacht effect en aanvaardbaarheid van soorten technologieën	25
3.10	Gevolgen van gebruik gentechnologie voor andere terreinen	27
3.11	Toekomstmogelijkheden van gentechnologie	28
3.12	De aanvaardbaarheid van het gebruik van gentechnologie: een schaal	29
4	Samenvatting	32
	Bijlagen	
1	De vragenlijst	
2	Tabellen	

1 Inleiding

In opdracht van het Rathenau Instituut heeft VELDKAMP onderzoek uitgevoerd onder het Nederlandse publiek rond het thema Topsport en Technologie.

1.1 Achtergrond van het onderzoek

Aan (top)sport worden verschillende betekenissen, waarden en rollen toegeschreven. Sporten is gezond, leuk om te doen, ontspannend, zorgt voor sociale contacten, et cetera. Maar dat heeft vooral betrekking op breedtesport. In topsport draait het om presteren, om het beste of de snelste zijn. Het is een kwestie van hard werken, trainen, concentreren en perfectioneren. Topsport zet een land op de kaart, heeft invloed op de economie, heeft een politieke functie en zorgt voor sociale cohesie (het 'wij-gevoel'). Topsporters dwingen respect af door de bijna bovenmenselijke prestaties die ze leveren. Voor sommige mensen vervullen ze zelfs een voorbeeldfunctie.

Kijken we naar de huidige sportrecords, dan wordt duidelijk dat deze zonder het gebruik van allerlei technologieën volstrekt ondenkbaar zouden zijn. Technologie wordt daarbij ruim opgevat. Het omvat onder andere trainingsmethoden, materiaal (bijv. klapschaats of haaienpak), voeding (incl. vitamines en andere supplementen), de techniek van de sportbeoefenaar, en dergelijke. Waar de kleinste verschillen van het grootste belang zijn wordt niets aan het toeval overgelaten.

Het gebruik van technologie in topsport roept een aantal vragen op:

- In welke mate kan de uiteindelijke sportprestatie nog aan de individuele topsporter worden toegeschreven?
- Zijn er technologieën die een bedreiging vormen voor de betekenissen, waarden en rollen die topsport heeft voor het publiek? Wat accepteert het publiek wel en wat niet? Waarom? En: haakt het publiek op een gegeven moment af?

Met andere woorden: hoeveel technologie kan topsport verdragen zonder op te houden topsport te zijn?

Deze vragen zijn extra actueel geworden sinds een recente publicatie van het Nederland Centrum voor Dopingvraagstukken.¹ Volgens deze studie zal waarschijnlijk binnen 5 jaar een nieuw soort technologie worden gebruikt in de topsport: genterapie. Het rapport concentreert zich op gebruik van genterapie voor prestatie bevordering. In het voorliggende publieksonderzoek worden naast therapie en prestatie bevordering nog twee andere mogelijke toepassingen van genterapie onderzocht, te weten preventie van letsel en selectie van talent.

---

¹ H.J. Haisma et al., *Genetische Doping*, Capelle aan den IJssel: Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken 2004.

Wat voor beeld hebben Nederlanders van de topsportpraktijk? Hoe denken ze over het gebruik van verschillende technologieën in de topsport? Wat verwachten ze ervan? Hoe verhouden deze verwachtingen en oordelen zich tot die met betrekking tot gentechnologie? Wat zijn de mogelijke gevolgen van gebruik van (gen)technologie in de topsport, voor de interesse van het publiek, voor topsport als sociale praktijk en voor andere maatschappelijke terreinen? Het publieksonderzoek *Topsport en Technologie* probeert op deze en andere vragen een antwoord te geven.

1.2 Opzet van het onderzoek

Bij vrijwel alle onderzoeken over ethische/ morele kwesties die wij in het verleden uitvoerden (voor het Rathenau Instituut: klonering, geslachtskeuze, omgang met dieren in de veehouderij en orgaandonatie) hebben wij gekozen voor een zelfinvulvragenlijst, dus zonder tussenkomst van een enquêteur of enquêtrice. Op deze wijze worden respondenten niet overvallen met de problematiek en kan men rustig over de antwoorden nadenken op een moment dat hen het beste uitkomt. Daarbij maken wij meestal gebruik van ons accespanel TNS NIPObase, een onderzoeksinstrument van meer dan 100.000 personen, die over een pc en een modem beschikken en die zich bereid hebben verklaard met enige regelmaat aan onderzoek mee te werken. De respondenten vullen dan via hun pc de aan hen elektronisch toegestuurde vragenlijst in.

Voordelen van TNS NIPObase zijn, dat de steekproef representatief kan worden uitgezet, dat de respons hoog is (70 à 80%), dat geen data-entry nodig is en dat de veldwerkperiode beperkt kan zijn (één à twee weken). Het panel is tot stand gekomen via traditionele mondelinge en telefonische omnibussen van het NIPO, waarbij gericht is gezocht naar vertegenwoordigers van groepen waar de computerpenetratie relatief gezien lager is (ouderen, lager opgeleiden). Er is bewust niet gekozen voor werving via internet, omdat dat zou leiden tot oververtegenwoordiging van computerliefhebbers.

Een alternatief zou kunnen zijn een schriftelijke enquête, toegestuurd aan een voldoende grote steekproef van Nederlanders. Nadelen daarvan zijn de lage respons, de duur van het veldwerk en het feit dat de vragenlijsten na binnenkomst verwerkt moeten worden. Bovendien is de kwaliteit van het invullen over het algemeen niet hoog (zowel bij gesloten vragen als bij open vragen). Daarnaast kan verwacht worden dat de steekproef 'scheef' zal zijn, omdat vooral de in het onderwerp geïnteresseerden de vragenlijst zullen invullen en in die groep wellicht degenen met uitgesproken opvattingen over het gebruik van doping in topsport. Dit risico is nauwelijks aanwezig bij TNS NIPObase, omdat de respons heel hoog is.

Uiteindelijk is gekozen voor onderzoek met behulp van TNS NIPObase. Voor het kwantitatieve onderzoek is uitgegaan van 600 personen (netto) van 18 jaar en ouder met een vragenlijst van 20 minuten.

Omdat er eigenlijk nauwelijks of geen opinieonderzoek is verricht naar de opvattingen over topsport, doping of technologische c.q. genetische toepassingen in de sport, is het wenselijk geacht kwalitatief onderzoek te doen alvorens de enquête bij het publiek uit te voeren.

Er zijn twee groepsdiscussies georganiseerd om de attitudes en argumenten rond topsport en technologie te achterhalen en de motieven die aan de attitude ten grondslag liggen. Bij de groepsdiscussies zijn alleen personen betrokken die geïnteresseerd zijn in (top)sport.

Eén groepsdiscussie is gehouden met sportbeoefenaars en een groepsdiscussie met passief geïnteresseerden. De gesprekken zijn gevoerd op 6 april 2004 en afzonderlijk gerapporteerd.

1.3 Uitvoering van het kwantitatieve onderzoek

Zoals eerder beschreven is gebruik gemaakt van TNS NIPObase. De vragenlijst is tot stand gekomen in samenspraak met het Rathenau Instituut en is als bijlage 1 in dit rapport opgenomen. Het veldwerk heeft gelopen van 19 mei tot en met 28 mei 2004. In totaal hebben 581 personen van 18 jaar en ouder aan het onderzoek meegedaan.

De steekproef is na weging representatief op de kenmerken leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, aantal personen in het huishouden en regio. Uitgangspunt van de weging zijn de gegevens van de MiniCensus 2002. De volledige tabellen zijn opgenomen als bijlage 2.

In de volgende hoofdstukken worden de resultaten weergegeven in afgeronde percentages, waarbij percentages met de eerste decimaal ≥ 5 naar boven zijn afgerond en percentages met een decimaal < 5 naar beneden. Ontstonden hierdoor bij optelling kolom- of rijtotalen groter of kleiner dan 100%, dan zijn deze niet gecorrigeerd. Een percentage kleiner dan 0,5 is aangegeven met een sterretje (*).

In hoofdstuk 2 wordt aandacht besteed aan de sportbeoefening en de beleving van de sport door de ondervraagden. In de analyse wordt naar de sportbeoefening van respondenten verwezen met de zinsnede 'afstand tot sport'. Vijf 'afstanden tot sport' worden onderscheiden: 1. nu competitie; 2. vroeger competitie; 3. nu sport, nu geen competitie; 4. vroeger sport, nu geen competitie; 5. nooit sport. Hoofdstuk 3 gaat in op het oordeel van de respondenten over de toepassingen van methoden en middelen bij topsport en over het gebruik van gentechologie binnen en buiten de topsport. Hoofdstuk 4 bevat een samenvatting van het rapport.

2 Sportbeoefening en -beleving

2.1 Sportbeoefening en competitie

Van alle ondervraagden doet 39% op dit moment aan sport.² Dit percentage betreft Nederlanders van 18 jaar of ouder. Driekwart van de huidige of vroegere sporters vindt het beoefenen van sport belangrijk (76%). Gemiddeld sporten de ondervraagden 4 uur per week.

1 | Sportbeoefening, belang van sport en aantal uur sportbeoefening per week

	totaal	geslacht		leeftijd						opleiding		
		man	vrouw	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	laag	mid.	hoog
• beoefent sport (%)	39	38	40	59	49	37	32	33	29	28	37	51
• vindt sport belangrijk (%)	76	73	78	77	79	74	68	75	78	67	76	81
• uren sport per week (gem.)	4,0	4,5	3,6	4,5	3,7	3,5	3,6	4,8	4,8	3,7	4,4	3,9

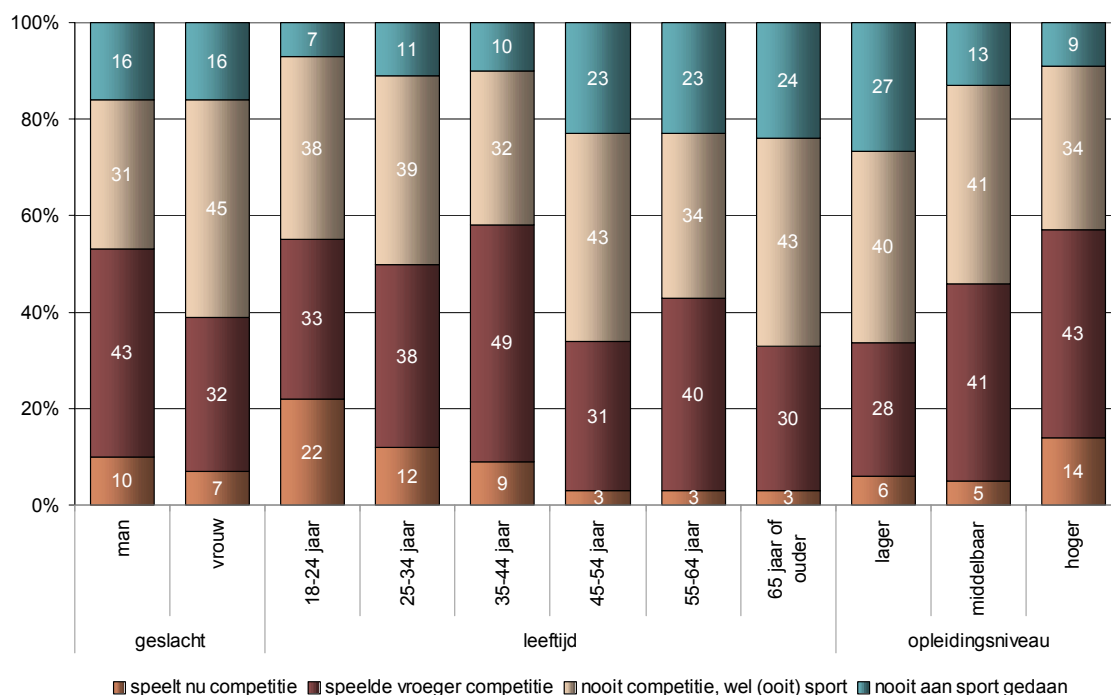
Het zijn vooral de hoger opgeleiden (51%) en de jongeren (18-24 jaar: 59% en 25-34 jaar: 49%) die momenteel sport beoefenen. De lager opgeleiden (28%) en de ouderen (65 jaar en ouder; 29%) doen minder vaak aan sport. Mannen en vrouwen beoefenen even vaak een sport, maar mannen besteden gemiddeld wel meer tijd per week aan de beoefening daarvan (4,5 uur) dan vrouwen (3,6 uur). Er bestaan geen significante verschillen tussen de ondervraagden wat betreft het belang dat zij hechten aan het beoefenen van sport.

Bijna de helft van de sporters beoefent sport in verenigingsverband (48%) en bijna de helft daarvan (43%) speelt op dit moment competitie.³ Van alle ondervraagden heeft 45% ooit competitie gespeeld: 8% nu en 37% (alleen) vroeger. Van de steekproef heeft 16% nooit aan sport gedaan. Zowel naar geslacht, als naar leeftijd en naar opleidingsniveau zijn er duidelijke verschillen wat betreft de afstand van respondenten tot sport.

² Ter vergelijking, de Rapportage Sport 2003 noemt voor 1999 een percentage van 65%. Dit percentage betreft de Nederlandse bevolking van 6-79 jaar en omvat dus tevens alle 6-11-jarigen en 12-19-jarigen. In 1999 was de sportdeelname voor deze groepen respectievelijk 92% en 86%. Deze cijfers stuwen het gemiddelde percentage omhoog. Bron: Koen Breedveld (red.) Rapportage Sport 2003. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau april 2003, p93.

³ Ter vergelijking, volgens de Rapportage Sport 2003 was in 1999 52% van de sporters lid van een vereniging en nam 38% deel aan wedstrijden en trainingen. Bron: <http://www.scp.nl/boeken/titels/2003-4/nl/persbericht.htm>

2 | Afstand tot sport naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau

Op dit moment zijn het vooral jongeren (18-24 jaar) die competitie spelen. Mannen, personen van 18 t/m 44 jaar en hoger opgeleiden spelen/speelden vaker competitie dan vrouwen, ouderen (45 jaar en ouder) en lager opgeleiden. Ouderen (45 jaar en ouder) en lager opgeleiden hebben vaker nooit aan sport gedaan.

Bij degenen die competitie spelen of hebben gespeeld zijn vooral de volgende sporten populair: voetbal (38%), tennis (23%), zwemmen/ waterpolo (22%), volleybal (18%), korfbal (13%), vecht- en verdedigingssporten (12%) en turnen (11%). Ondervraagden die nooit aan competitie hebben gedaan noemen vooral: voetbal (24%), zwemmen/ waterpolo (23%), tennis (20%), turnen (15%), volleybal (14%) en vecht- en verdedigingssporten (12%).

Aan degenen die sportbeoefening belangrijk vinden (76%) is gevraagd *waarom* ze dat belangrijk vinden. De meest genoemde reden houdt verband met conditie, gezondheid en fitheid (door 75% genoemd). Iets meer dan een derde (36%) geeft aan dat het contact met anderen, de gezelligheid een reden is om te sporten. Voor 18% is (onder meer) van belang dat ze door sport kunnen relaxen of ontspannen; 16% geeft aan dat sporten gewoon leuk is. Andere redenen worden sporadisch genoemd: voor de prestaties (4%), dat je in een team speelt (4%), voor de spanning (1%). Eén respondent merkt op dat hij aan sport doet, omdat hij er verslaafd aan is. En een andere respondent omdat hij wereldkampioen wilde worden (wat naar eigen zeggen gelukt is).

2.2 Bezoek sportwedstrijden

Bijna een derde van alle ondervraagden gaat wel eens naar sportwedstrijden (29%). Gemiddeld besteden de wedstrijdbezoekers 5,5 uur per maand aan dergelijke uitstapjes. Voor bijna de helft van deze wedstrijdbezoekers is het bezoek belangrijk (46%).

3 | Bezoek sportwedstrijden, belang en aantal bezoeken per maand

	totaal	geslacht		leeftijd						opleiding		
		man	vrouw	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	laag	mid.	hoog
• bezoekt sportwedstrijden (%)	29	34	24	34	27	41	22	27	21	26	31	29
• sportwedstrijden belangrijk (%)	46	48	45	50	30	54	40	52	40	50	45	44
• uren bezoek per maand (gem.)	5,5	6,4	4,3	5,2	2,7	5,1	10,2	7,0	4,2	8,5	5,3	3,1

Voor geslacht, leeftijd en opleiding treffen we een aantal verschillen aan. Mannen bezoeken vaker sportwedstrijden dan vrouwen (34% tegen 24%). Lager opgeleiden besteden bijna drie keer zoveel tijd aan het bezoeken van sportwedstrijden (8,5 uur per maand) dan hoger opgeleiden (3,1 uur per maand). Tot slot blijken de ondervraagden in de leeftijd van 35 tot en met 44 jaar het vaakst sportwedstrijden te bezoeken (41%). Ouderen (65 jaar en ouder) gaan het minst vaak naar sportwedstrijden (21%).

2.3 Sport en media

Driekwart van de ondervraagden volgt wel eens sport via de media (televisie, radio, kranten, sportbladen), gemiddeld zo'n drie uur per week. Een minderheid van de sportvolgers vindt dit belangrijk.

4 | Sport en media

	totaal	geslacht		leeftijd						opleiding		
		man	vrouw	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	laag	mid.	hoog
• volgt sport via media (%)	75	82	69	72	70	80	71	81	78	74	75	77
• sport volgen belangrijk (%)	44	55	31	35	31	48	42	79	53	44	50	35
• uren per week (gem.)	3,3	3,9	2,6	3,3	3,2	3,2	3,5	3,3	3,1	3,6	3,5	2,6

Het zijn vooral mannen die sport volgen (82%). Mannen besteden daar per week gemiddeld bijna anderhalf uur meer tijd aan dan vrouwen (3,9 tegen 2,6 uur). Bovendien vinden de mannelijke sportvolgers het belangrijker om sport via de media te volgen (55%) dan de vrouwelijke sportvolgers (31%). Van de sportvolgers besteden hoger opgeleiden gemiddeld minder tijd aan het volgen van sport via de media dan lager opgeleiden.

2.4 Belang topsport voor Nederland

Gevraagd is naar het belang van topsport voor Nederland in het algemeen, voor de Nederlandse economie en voor de nationale identiteit (het 'wij-gevoel'). Topsport wordt vooral van belang geacht voor de nationale identiteit (76%) en voor Nederland in het algemeen (74%). Iets minder respondenten vinden topsport belangrijk voor de Nederlandse economie (65%).

Voor leeftijd treffen we enkele verschillen aan. Ouderen (65 jaar en ouder) vinden topsport minder belangrijk voor de nationale identiteit (67%) of voor Nederland in het algemeen (53%). Respondenten die nooit aan sport hebben gedaan vinden topsport minder belangrijk voor Nederland (57%), de Nederlandse economie (45%) en de nationale identiteit (57%).

2.5 Associaties bij het woord 'topsport'

Respondenten is gevraagd om drie aspecten te noemen die zij typerend vinden voor topsport. Hieronder volgen de meest genoemde termen:

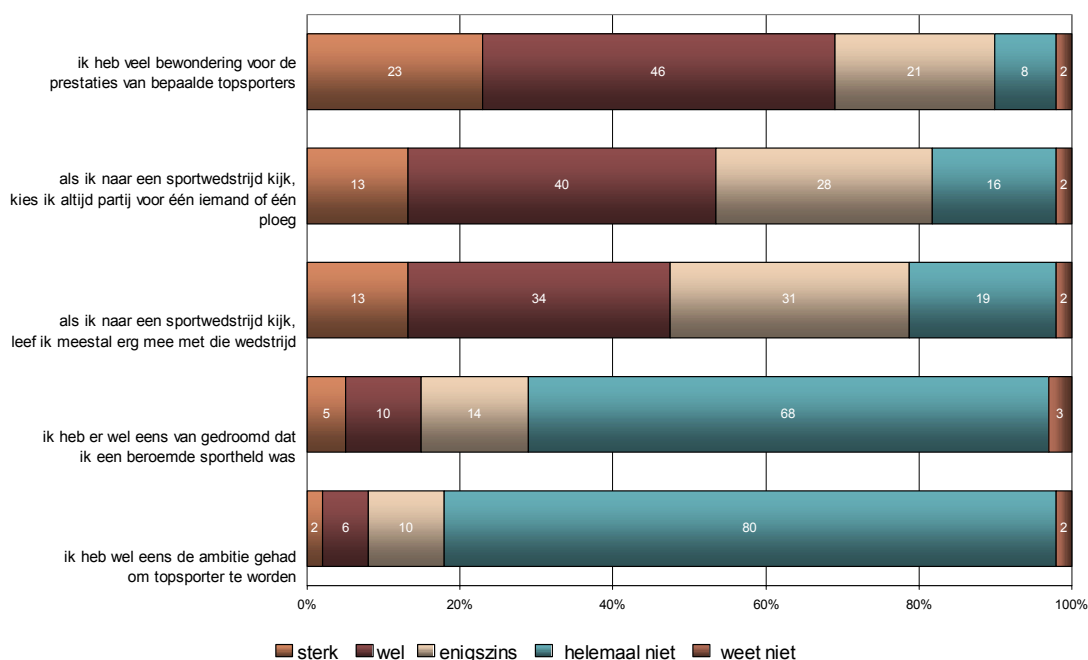
5 | *Associaties bij het woord 'topsport'*

	genoemd door
	%
• geld	20
• prestaties	15
• voetbal	8
• trainen	7
• winnen	5
• hoog niveau	4
• conditie	4
• doorzettingsvermogen	4
• sponsors/ sponsoring	4

2.6 Meeleven met topsport

Aan de ondervraagden zijn vijf stellingen voorgelegd voor wat betreft het meeleven met topsport. Gevraagd is om aan te geven in hoeverre zij zich in de stellingen herkenden. De meeste herkenning treffen we aan in stellingen met betrekking tot de bewondering voor de prestaties van topsporters en het partij kiezen bij het volgen van een sportwedstrijd. Ruim tweederde van de ondervraagden heeft veel bewondering voor de geleverde topprestaties (69%). Iets meer dan de helft kiest altijd partij voor één iemand of voor één ploeg bij het kijken naar een sportwedstrijd (53%).

6 | Meeleven met topsport

Verder leeft minder dan de helft van de ondervraagden (47%) meestal erg mee bij het kijken naar een sportwedstrijd. Slechts een klein deel van de ondervraagden heeft de ambitie gehad om topsporter te worden (8%).

7 | Meeleven met topsport naar geslacht, leeftijd en opleiding (% wel of sterke herkenning)

	totaal	geslacht		leeftijd						opleiding		
		man	vrouw	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	laag	mid.	hoog
• veel bewondering topsporters	69	71	68	68	69	82	72	69	60	61	74	73
• kies partij	53	59	48	73	50	53	56	51	44	52	53	56
• leef meestal erg mee	47	54	42	46	42	51	46	49	50	47	49	47
• gedroomd beroemde sportheld	15	19	10	25	22	18	10	10	5	11	15	18
• ambitie topsporter te worden	8	10	6	20	13	7	5	5	2	4	10	9

Voor geslacht en leeftijd bestaan er verschillen in de mate waarin respondenten zich herkennen in de genoemde stellingen. Ondervraagden in de leeftijd van 35 tot en met 44 jaar hebben de meeste bewondering voor de prestaties van topsporters (82%). Jongeren (18 tot en met 24 jaar) kiezen vaker altijd partij voor een individu of een ploeg als ze naar een sportwedstrijd kijken (73%). Mannen hebben er vaker van gedroomd een beroemde sportheld te zijn (19%) dan vrouwen (10%). Tot slot hebben jongeren (18 tot en met 24 jaar) vaker de ambitie (gehad) om topsporter te worden (20%) en ouderen (65 jaar en ouder) minder vaak (2%).

Er zijn aanzienlijke verschillen wat betreft de afstand van respondenten tot sport, te weten naar het wel of niet competitie spelen en het wel of niet aan sport doen.

8 | Meeleven met topsport naar de afstand tot sport

	totaal	nu competitie	vroeger competitie	nu sport, nu geen competitie	vroeger sport, nu geen competitie	nooit sport
	%	%	%	%	%	%
• veel bewondering topsporters	69	82	79	80	69	45
• kies partij	53	68	58	55	53	44
• leef meestal erg mee	47	63	60	49	51	28
• gedroomd beroemde sportheld	15	33	17	16	14	5
• ambitie topsporter te worden	8	25	11	10	5	2

Vooraf degenen die nu competitie spelen onderscheiden zich (door een grotere mate van herkenning) en de personen die nooit aan sport deden (door een geringere mate van herkenning). Competitiespelers vallen vooral op door hun hogere scores voor het dromen en de ambitie over het zijn van sportheld en topsporter.

Van alle ondervraagden heeft 19% zich nu (4%) of vroeger (15%) geïdentificeerd met een topsporter of een topteam. Dat geldt meer voor mannen (28%) dan voor vrouwen (12%) en meer voor hoger opgeleiden (24%) dan voor lager opgeleiden (laag opgeleiden 15%, middelbaar opgeleiden 19%). Vooral personen die nu competitie spelen of dat vroeger gedaan hebben, identificeren/ identificeerden zich vaker met sporters of teams (respectievelijk 35% en 28%). Personen die zelf nooit aan sport deden, identifice(e)r(d)en zich zelden (7%).

Men identificeert zich nogal eens met voetbalclubs (Ajax, Feyenoord, PSV) en met diverse sportlieden, van wie Johan Crujff, Anton Geesink, Ankie van Grunsven en Sjeng Schalken meer dan één maal genoemd zijn. Waarom men zich identificeert met een ploeg of een persoon is heel divers: 'als geboren Rotterdamse, voelde ik me betrokken bij deze club', 'daar keek ik tegenop, dat wilde ik ook doen', 'ik beoefende dezelfde sport', 'de uitstraling van die man', 'ook een Utrechter'.

Met de stelling 'het niveau van de topsport is tegenwoordig zo hoog, dat je je als gewoon mens niet meer kunt identificeren met topsport(ers)' is 51% van alle ondervraagden het eens en is 14% het oneens. De overigen reageren neutraal of weten het niet. Ouderen zijn het vaker eens met deze stelling dan jongeren. Lager opgeleiden zijn het er meer mee eens dan hoger opgeleiden (58% tegen 37%). Personen die nooit sporten zijn het er vaker mee eens (63%), personen die nu competitie spelen minder vaak (41%).

2.7 Interesse in de totstandkoming van topprestaties

In het onderzoek is gevraagd naar de interesse van de ondervraagden in de manier waarop prestaties van topsporters tot stand komen. Het blijkt dat 34% van de ondervraagden daarin geïnteresseerd is. Een aanzienlijk deel van de ondervraagden is niet zo geïnteresseerd (43%) en 22% is helemaal niet geïnteresseerd. Naar geslacht, leeftijd en opleiding treffen we geen belangrijke verschillen aan.

Vervolgens is aan de geïnteresseerden (n= 201) gevraagd hoe die interesse zich uit. In verreweg de meeste gevallen is dat door het volgen van interviews met topsporters (72%). Bij ongeveer een derde van de geïnteresseerden uit de interesse zich door kennis te nemen van de

trainingsmethoden van topsporters (34%) of door kennis te nemen van hun persoonlijke achtergronden zoals jeugd, sociale situatie en dergelijke (32%). Bij 13% uit zich dat door kennis te nemen van hun voedingsmethoden.

Naar geslacht bestaan geen verschillen. Geïnteresseerden in de leeftijd van 35 tot en met 44 jaar nemen vaker kennis van trainingsmethoden van topsporters (51%) dan geïnteresseerden van 65 jaar of ouder (19%). Bij geïnteresseerden met een middelbare opleiding uit de interesse voor de manier waarop topprestaties tot stand komen zich minder vaak door kennis te nemen van de persoonlijke achtergronden van de topsporters (22%).

De personen die nu competitie spelen, zijn vaker geïnteresseerd in hoe topsporters tot hun prestaties komen (54%). Dat uit zich relatief vaak in het volgen van interviews met topsporters (92%) en relatief weinig in het kennismaken van hun persoonlijke achtergronden (27%), van hun trainingsmethoden (24%) of hun voedingsmethoden (18%).

2.8 Geschatte bijdrage van verschillende factoren aan topprestaties

Prestaties van sporters worden bepaald door meerdere factoren. Voor tien factoren is de respondenten gevraagd in te schatten hoe groot de bijdrage is aan het totstandkomen van een sportprestatie.

Respondenten hebben aan elke factor een percentage toegekend. Het totaal diende op 100% uit te komen. Een deel van de ondervraagden (n=84, dat wil zeggen 14%) heeft niet aan dit verzoek kunnen voldoen en is daarom uit de analyse verwijderd.

Respondenten denken dat de hoeveelheid training van de sporter het meest bijdraagt aan de totstandkoming van topprestaties (18%). Op de tweede plaats staat de aanleg van een sporter (17%). Factoren zoals weersomstandigheden en het land van herkomst dragen in de ogen van de ondervraagden nauwelijks bij aan de topprestaties.

9 | De geschatte bijdrage van tien factoren aan topprestaties, naar opleiding

	totaal	Opleiding		
		laag	midden	hoog
<i>factoren</i>	%	%	%	%
• hoeveelheid training	17,7	18,0	17,4	17,6
• aanleg	16,9	13,7	17,8	18,4
• mentaliteit	12,3	10,0	12,4	14,2
• coaching/ ondersteuning	11,0	11,1	11,2	10,6
• tactisch inzicht	10,5	12,2	10,5	9,1
• geld	9,6	9,3	9,2	10,3
• materiaal/ kleding	7,7	9,2	7,2	7,0
• voeding	7,3	8,5	7,1	6,7
• weersomstandigheden	3,3	3,8	3,2	2,9
• land van herkomst	2,5	2,7	2,7	2,2
• andere factoren	1,3	1,6	1,3	1,0

Vooraf naar opleiding bestaan er verschillen in de geschatte bijdrage van de verschillende factoren aan de prestaties van de topsporter. Vergeleken met de totale groep denken lager opgeleiden dat de bijdrage van aanleg en mentaliteit aan de prestatie van de sporter kleiner is (respectievelijk 13,7% tegen 16,9% en 10% tegen 12,3% gemiddeld). Lager opgeleiden kennen een grotere

bijdrage dan gemiddeld toe aan tactisch inzicht, materiaal/ kleding, voeding en weersomstandigheden. Hoger opgeleiden denken juist dat de mentaliteit van de sporter belangrijker is voor het leveren van topprestaties (14,2% tegen 12,3% gemiddeld), terwijl ze – vergeleken met de totale groep – inschatten dat de bijdrage van tactisch inzicht kleiner is (9,1% tegen 10,5% gemiddeld).

Interessant zijn de uitkomsten naar de afstand van de respondenten tot sport.

10 | De geschatte bijdrage van tien factoren aan topprestaties, naar de afstand tot sport

	totaal	nu competitie	vroeger competitie	nu sport, nu geen competitie	vroeger sport, nu geen competitie	nooit sport
	%	%	%	%	%	%
• hoeveelheid training	17,7	16,1	17,9	19,3	16,8	17,6
• aanleg	16,9	17,3	17,7	17,1	16,2	17,9
• mentaliteit	12,3	13,0	12,9	12,8	12,0	11,8
• coaching/ ondersteuning	11,0	10,8	10,5	11,5	11,0	10,1
• tactisch inzicht	10,5	9,1	11,3	10,0	11,1	11,0
• geld	9,6	11,1	8,7	9,0	9,4	10,7
• materiaal/ kleding	7,7	8,7	7,2	6,8	8,3	7,4
• voeding	7,3	6,8	7,2	6,9	8,0	6,7
• weersomstandigheden	3,3	2,7	3,0	3,2	3,5	3,1
• land van herkomst	2,5	2,8	2,4	2,6	2,5	2,4
• andere factoren	1,3	1,6	1,2	0,9	1,4	1,5

Personen die nu competitie spelen denken vergeleken met de totale groep dat de factoren geld en materiaal/ kleding een relatief belangrijke bijdrage leveren aan de prestatie van de topsporter (respectievelijk 11,1% tegen 9,6% en 8,7% tegen 7,7%). Vergeleken met de andere respondenten denken mensen die nu competitie spelen dat tactisch inzicht en de hoeveelheid training een minder grote bijdrage leveren aan de prestatie van de topsporter (respectievelijk 9,1% tegen 10,5% en 16,1% tegen 17,7%).

2.9 Eigenschappen van de sporter, waarden en principes voor de topsport

Van zestien zaken, die in de context van topsport een rol kunnen spelen, is gevraagd hoe belangrijk men die vindt. Het gaat daarbij zowel om eigenschappen van de sporter, als om waarden en principes die in topsport een rol spelen. Respondenten is gevraagd een top drie te maken van zowel de meest belangrijke als de minst belangrijke zaken (naar hun oordeel).

In volgorde van de topdrie:

11 | Meest en minst belangrijke eigenschappen, waarden en principes

	meest belangrijk			totaal	minst belangrijk			totaal
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	(1,2,3)	1 ^e	2 ^e	3 ^e	(14,15,16)
	%	%	%	%	%	%	%	%
• doorzettingsvermogen	19	16	15	50	2	1	3	4
• eerlijkheid/fair play	19	16	11	46	2	3	2	7
• inzet	10	11	10	31	2	3	3	8
• plezier	10	10	11	31	4	2	4	10
• talent	8	9	8	25	4	5	4	13
• gezondheid	7	9	6	22	3	2	2	8
• respect voor regels	4	7	7	18	4	3	2	9
• toewijding	4	5	8	17	3	4	5	12
• training	4	4	5	14	2	3	2	7
• voorbeeld voor anderen	6	2	4	12	13	11	7	31
• competitie	3	2	3	8	8	6	4	18
• verantwoordelijkheid	*	2	3	6	2	4	5	11
• rechtvaardigheid	1	2	2	5	2	4	4	10
• gelijkheid	1	1	2	3	11	11	9	31
• zelfstandigheid	1	1	1	2	11	10	9	30
• durf	-	1	1	2	16	11	8	34
• weet niet	2	-	-	-	-	-	-	-

Doorzettingsvermogen, eerlijkheid/ fair play, inzet en plezier worden gezien als de belangrijkste zaken. Zaken als zelfstandigheid van de sporter, gelijkheid en durf worden over het algemeen niet zo belangrijk gevonden.

Naar geslacht en leeftijd zijn er weinig verschillen. Meer verschillen zijn er naar opleidingsniveau. Hoger opgeleiden noemen vaker toewijding, inzet en talent bij hun top-drie dan lager opgeleiden (resp. 23%, 41%, 32%), terwijl lager opgeleiden vaker voor plezier kiezen (49%).

Ook naar de afstand van de respondenten tot sport zijn er verschillen. Respondenten die nu competitie spelen noemen vaker dan gemiddeld de aspecten inzet en toewijding bij hun top-drie (resp. 40% en 23%). Degenen die nooit aan sport deden, noemen vaker eerlijkheid/ fair play bij hun top-drie (55%), maar minder dan gemiddeld zaken als doorzettingsvermogen en inzet (resp. 38% en 23%).

2.10 Topsport en risico's

Het merendeel van de ondervraagden (93%) denkt dat er risico's zijn verbonden aan het beoefenen van topsport.

12 | Zijn er risico's verbonden aan topsport?

	%
• veel risico's	25
• wel risico's	68
• weinig risico's	4
• geen risico's	1
• weet niet	2

Slechts 5% meent dat er geen of weinig risico's zijn verbonden aan topsport. Naar geslacht en leeftijd zijn er nauwelijks verschillen. Hoger opgeleiden schatten de risico's iets hoger in dan lager op-

geleiden (van de hoog opgeleiden geeft 30% aan veel risico's te zien, van de laag opgeleiden 19%). Naar de afstand van de respondenten tot sport zijn er nauwelijks verschillen.

Gevraagd of een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij/zij wil nemen, antwoorden bijna alle respondenten bevestigend. Terwijl 45% het er helemaal mee eens is, is 46% van mening dat een topsporter in grote lijnen zelf moet kunnen bepalen welke risico's hij/zij wil nemen, 7% van de ondervraagden vindt dat een topsporter enigszins zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij/zij wil nemen. Slechts 1% van de respondenten vindt dat een topsporter *niet* zelf moet kunnen bepalen welke risico's hij/zij wil nemen. Er is geen significant verschil wat betreft de afstand van de ondervraagden tot sport.

13 | *Moet een topsporter zelf kunnen beslissen hoeveel risico's hij/zij wil nemen?*

	%
• ja, helemaal	45
• wel in grote lijnen	46
• enigszins	7
• nee	1
• weet niet	1

Vooral hoger opgeleiden (56%) en personen die zelf competitie spelen (55%) vinden vaak dat de topsporter helemaal zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij/zij wil nemen.

Maar kennelijk is de praktijk anders. Gevraagd of men denkt dat een topsporter vrij *is* om zelf te beslissen welke risico's hij/zij wil nemen, antwoordt 39% van de ondervraagden te denken van niet.

14 | *Kan een topsporter zelf beslissen welke risico's hij/zij wil nemen?*

	%
• ja, zeker	17
• denk ik wel	40
• denk ik niet	36
• zeker niet	3
• weet niet	4

Vooral hoger opgeleiden (47%) denken dat een topsporter niet vrij is om zelf te beslissen welke risico's hij/zij wil nemen. Zoals gezegd is dit ook de groep die vaak vindt dat sporters daarin vrij zouden moeten zijn. Naar de afstand tot sport zijn er nauwelijks verschillen.

3 Het gebruik van technologie in topsport

In dit hoofdstuk staat het gebruik van verschillende technologieën in de context van topsport centraal, waaronder (mogelijk) gebruik van gentechnologie. Bijzondere aandacht wordt besteed aan wat respondenten verwachten van verschillende technologieën, of ze het gebruik van deze technologieën wel of niet aanvaardbaar vinden en waarom.

3.1 Gebruik van technologie voor vier doeleinden

Technologie kan in de topsport voor grofweg vier doeleinden gebruikt worden:

- Het opsporen van risicofactoren (preventie van letsel).
- Het selecteren van nieuw talent
- Het bevorderen van herstel van inspanningen/ letsel (therapie)
- Het bevorderen van prestaties

Gevraagd is hoe men denkt over het gebruik van verschillende technologieën voor deze vier doeleinden, met name over mogelijk gebruik van gentechnologie.

In de volgende paragrafen worden de resultaten per doeleinde besproken. Ter introductie geven we een beschrijving van de kennis van gentechnologie van de ondervraagden.

3.2 Kennis van gentechnologie

Veel ondervraagden denken bij het woord gentechnologie aan beïnvloeding van genen, aan genetische manipulatie en aan klonen. Hieronder volgen enige citaten bij de vraag waar respondenten aan denken bij het woord gentechnologie:

- Aan het manipuleren van gewassen, dierenrassen, aan allerlei natuurlijke producten die door menselijke beïnvloeding veranderen. Aan een tegennatuurlijk proces dus eigenlijk, iets negatiefs. Je zou ook kunnen denken aan het beïnvloeden van menselijke genen, maar dan met het doel om bijvoorbeeld genetisch bepaalde aandoeningen te verhelpen. Daarmee begeef je je op het gebied van de ethiek: wat kan wel, wat kan niet (meer)?
- Dat er door middel van genonderzoek onderzocht wordt wat er door genen mogelijk verbeterd, genezen kan worden. Ook kunnen er eventuele fouten in een vroeg stadium mee worden onderkend.
- Dat er door middel van kruisen en inbrengen van bepaalde genen een product ontstaat waarmee men iets kan bevorderen en/ of tegenhouden.
- Dragere van een bepaald gen kunnen een betere aanleg hebben voor een bepaalde sport; door toevoeging/manipulatie van gen kunnen specifieke kenmerken worden toegevoegd om prestaties te verbeteren.

- Gentechnologie houdt mijn inziens positief in het leren kennen van haar eigenschappen; in negatieve zin 'voorlopig nog' het zoeken naar methoden om het gen aan te passen.
- Het modificeren van erfelijk materiaal met het doel een beter product tot stand te brengen, gentechnologie kan toegepast worden in landbouw om ziektebestendige producten te ontwikkelen; toepassingen in veeteelt (stier Herman) om een bepaald eiwit in melk van nakomelingen te verwerven.
- Het ontrafelen van onze genen, kijken welk gen wat doet bij een mens. Bij gebruik voor geneeskunde is het prima, verder niet.
- Het veranderen van de genen om zodoende andere kwaliteiten toe te voegen of te verbeteren en slechte uit te sluiten.
- Technologie waarbij gekeken wordt naar de genen en waarbij men kijkt welke configuraties er zijn en wat kan duiden op bepaalde eigenschappen. Extreem doorgetrokken: wat de ideale configuratie zou moeten zijn.

De meeste ondervraagden komen tot aanmerkelijk kortere omschrijvingen. Veel daarvan zijn negatief van aard (14%), terwijl positieve associaties zelden voorkomen. Overigens geeft 24% van de ondervraagden aan geen idee te hebben wat gentechnologie inhoudt.

In de vragenlijst is de volgende uitleg aan de respondenten gegeven:

'Het menselijke lichaam is opgebouwd uit genen. DNA vormt de basis van onze genen. Genen zijn de bouwstenen van het leven. De wetenschap heeft onlangs de genetische opbouw van de mens in kaart gebracht. Wellicht is het in de toekomst mogelijk via gentechnologie ook de talenten te selecteren, blessures te voorkomen of te herstellen en prestaties te bevorderen.'

3.3 Het opsporen van risicofactoren (preventie van letsel)

In de huidige topsportcontext worden sporters medisch gekeurd, mede om de kans op blessures te verkleinen. Met behulp van gentechnologie kunnen mensen in de toekomst mogelijk worden getest op een verhoogd risico op bepaalde aandoeningen. Denk bijvoorbeeld aan specifieke vormen van hersenletsel bij professionele voetballers en bokkers, of aan plotselinge hartstilstand.

Gevraagd naar de aanvaardbaarheid van genetisch onderzoek gericht op preventie van letsel geeft 43% van de respondenten aan dit aanvaardbaar te vinden, 34% van de ondervraagden vindt dergelijk onderzoek niet aanvaardbaar.

15 | Aanvaardbaarheid van genetisch onderzoek naar risicofactoren

	%
• helemaal aanvaardbaar (5)	8
• wel aanvaardbaar (4)	35
• noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar (3)	20
• niet zo aanvaardbaar (2)	18
• helemaal niet aanvaardbaar (1)	16
• weet niet	3
• gemiddelde (1-5)	3,0

Bij de aanvaardbaarheid van genetisch onderzoek voor het opsporen van risicofactoren zijn er weinig verschillen naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Naar de afstand van respondenten tot sport is er één afwijkende groep. Degenen die nooit aan sport hebben gedaan vinden genetisch onderzoek ter preventie van letsel minder vaak aanvaardbaar (32%) dan de totale steekproef (43%).

Respondenten is gevraagd of zij vinden dat individuen die voor een risicosport kiezen (zoals boksen) verplicht moeten worden een genetische test te ondergaan. Meer dan een kwart van de ondervraagden (27%) denkt van wel. Het merendeel van de ondervraagden (60%) denkt van niet; 13% geeft aan het niet te weten.

Naar de afstand van de respondenten tot sport zien we dat competitiespelers iets positiever over een verplichte genetische test zijn (35% is positief, 51% is negatief, 14% weet het niet).

Naast een verplichte genetische test voor het opsporen van risicofactoren is de respondenten gevraagd naar de aanvaardbaarheid van een genetisch sportpaspoort voor alle Nederlanders. Dat zou betekenen dat voor elke Nederlander op basis van zijn/ haar genetische kenmerken aangegeven kan worden in welke sporten hij/zij naar alle waarschijnlijkheid wel of juist niet goed is en welke sporten hij/zij vanuit gezondheidsperspectief beter wel of juist niet kan beoefenen.

Van de ondervraagden vindt 67% dat onaanvaardbaar, 11% zou dit aanvaardbaar vinden, terwijl 16% neutraal reageert en 7% het niet weet.

3.4 Selectie van talent

In de hedendaagse topsportpraktijk wordt er onder jonge kinderen gezocht naar nieuwe talenten voor topsport. Als je te laat begint met training en de juiste begeleiding, kun je nooit tot topsportniveau komen. Met behulp van gentechnologie kan de selectie van talent op termijn wellicht (mede) plaatsvinden op basis van genetische kenmerken van individuen, eventueel al bij de geboorte.

Achtereenvolgens is respondenten gevraagd naar de aanvaardbaarheid van het selecteren van talent onder jonge kinderen in het algemeen en de aanvaardbaarheid van selectie van talent op basis van een genetische test bij jonge kinderen en bij de geboorte.

Selectie van talent onder jonge kinderen vindt men in het algemeen wel aanvaardbaar (57%, tegen 21% niet aanvaardbaar). Als aan de selectie genetisch onderzoek te pas komt, vindt 16% het aanvaardbaar om onder jonge kinderen te selecteren en 8% het aanvaardbaar om al bij de geboorte talenten te selecteren (tegen respectievelijk 66% en 82% niet aanvaardbaar).

16 | Aanvaardbaarheid van selectie van talent

	algemeen onder jonge kinderen	met genetisch onder- zoek onder jonge kinderen	met genetisch onder- zoek bij geboorte
	%	%	%
• helemaal aanvaardbaar (5)	7	2	2
• wel aanvaardbaar (4)	50	14	6
• noch aanvaardbaar. noch onaanvaardbaar (3)	20	15	9
• niet zo aanvaardbaar (2)	17	26	28
• helemaal niet aanvaardbaar (1)	4	40	54
• weet niet	2	2	1
• gemiddelde (1-5)	3,4	2,1	1,7

Er zijn verschillen naar de afstand van respondenten tot sport.

17 | Aanvaardbaarheid van selectie van talent voor topsport, naar afstand sport

	totaal	nu competitie	vroeger competitie	nu sport, nu geen competitie	vroeger sport, nu geen competitie	nooit sport
	%	%	%	%	%	%
<i>algemeen onder jonge kinderen</i>						
• aanvaardbaar	57	73	61	59	59	39
• neutraal/weet niet	22	17	22	19	24	27
• niet aanvaardbaar	21	11	16	22	17	35
<i>met genetisch onderzoek onder jonge kinderen</i>						
• aanvaardbaar	16	16	19	16	16	13
• neutraal/weet niet	17	25	18	19	15	14
• niet aanvaardbaar	66	59	62	64	68	72
<i>met genetisch onderzoek bij geboorte</i>						
• aanvaardbaar	8	6	12	8	9	5
• neutraal/weet niet	10	12	9	11	9	10
• niet aanvaardbaar	82	84	78	80	82	85

Alleen bij het eerste niveau treffen we verschillen aan naar de afstand van respondenten tot sport. Competitiespelers vinden het selecteren van talent onder jonge kinderen in het algemeen aanvaardbaarder (73%), terwijl de niet-sporters het juist minder aanvaardbaar vinden (39%).

3.5 Herstel bevorderende middelen

3.5.1 Aanvaardbaarheid herstel bevorderende middelen (zonder genetica)

Gevraagd is naar de aanvaardbaarheid van het gebruik van herstel bevorderende middelen, dat wil zeggen middelen die zorgen dat het lichaam snel herstelt van geleverde prestaties.

18 | Aanvaardbaarheid gebruik herstel bevorderende middelen

	%
	%
• helemaal aanvaardbaar (5)	4
• wel aanvaardbaar (4)	23
• noch aanvaardbaar. noch onaanvaardbaar (3)	24
• niet zo aanvaardbaar (2)	35
• helemaal niet aanvaardbaar (1)	12
• weet niet	3
• gemiddelde (1-5)	2,7

Het gebruik van herstel bevorderende middelen is aanvaardbaar voor 27% van de ondervraagden. Het grootste deel van de respondenten (47%) vindt het onaanvaardbaar. Bijna een kwart van de ondervraagden (24%) antwoordt neutraal en nog eens 3% weet niet of ze het gebruik van herstel bevorderende middelen aanvaardbaar vinden.

Naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zijn er weinig verschillen wat betreft de mate van aanvaardbaarheid van herstel bevorderende middelen. Personen die nooit aan sport hebben gedaan, vinden deze middelen minder vaak aanvaardbaar dan de totale steekproef (20%, vergeleken met 27%).

3.5.2 Stellingen

Over herstel bevorderende middelen zijn enkele stellingen voorgelegd:

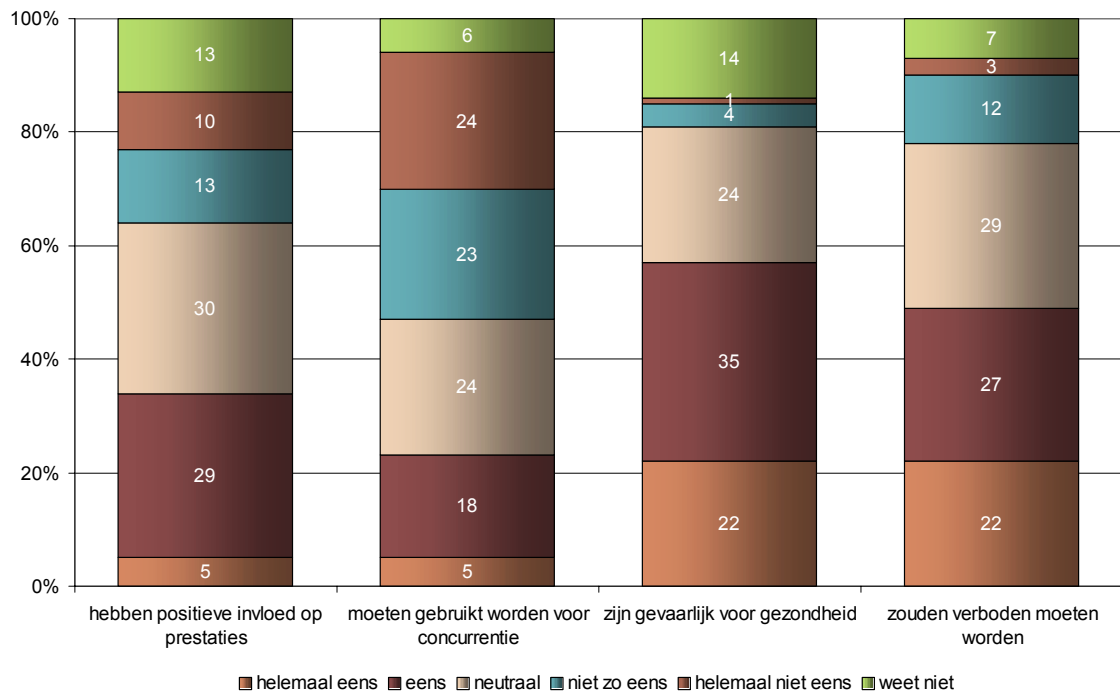
- herstel bevorderende middelen hebben een positieve invloed op de prestaties van sporters
- topsporters *moeten* wel herstel bevorderende middelen gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie
- het gebruik van herstel bevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van de topsporters
- het gebruik van herstel bevorderende middelen zou verboden moeten worden

Van de ondervraagden is 34% van mening dat herstel bevorderende middelen een positieve invloed hebben op de prestatie van de topsporter, 23% denkt van niet, 30% antwoordt neutraal en 13% geeft aan niet te weten of herstel bevorderende middelen een positieve invloed hebben op de prestatie van de topsporter.

Van de ondervraagden denkt 23% dat herstel bevorderende middelen wel gebruikt *moeten* worden om niet achter te blijven bij de concurrentie, 47% denkt van niet, 24% antwoordt neutraal en 6% geeft aan niet te weten of topsporters wel herstel bevorderende middelen *moeten* gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie.

Herstel bevorderende middelen worden vooral gevaarlijk gevonden voor de gezondheid van de topsporter (57% eens). Bijna de helft van de ondervraagden is van mening dat herstel bevorderende middelen verboden zouden moeten worden (49% eens).

19 | Oordeel over herstel bevorderende middelen

Naar de afstand van de ondervraagden tot sport zien we een verschil. Sporters die geen competitie spelen vinden minder vaak dat herstel bevorderende middelen verboden zouden moeten worden (37% eens) in vergelijking tot de totale groep (49%). De niet-sporters vinden juist vaker dat deze middelen verboden moeten worden (62%).

20 | Oordeel over herstel bevorderende middelen, naar afstand sport

	totaal	nu competitie	vroeger competitie	nu sport, nu geen competitie	vroeger sport, nu geen competitie	nooit sport
<i>hebben positieve invloed op prestaties</i>	%	%	%	%	%	%
• eens	34	33	36	38	34	28
• neutraal/weet niet	43	45	40	44	39	52
• oneens	23	22	24	19	27	20
<i>moeten gebruikt worden voor concurrentie</i>						
• eens	23	30	24	21	24	21
• neutraal/weet niet	30	17	30	31	29	33
• oneens	47	53	46	49	47	46
<i>zijn gevaarlijk voor gezondheid</i>						
• eens	57	57	54	56	55	64
• neutraal/weet niet	38	42	37	40	37	35
• oneens	5	2	9	5	8	1
<i>zouden verboden moeten worden</i>						
• eens	49	51	44	37	51	62
• neutraal/weet niet	36	35	39	42	34	33
• oneens	15	14	16	22	15	6

3.5.3 Aanvaardbaarheid herstel bevordering met behulp van gentechologie

Na de introductie van het thema gentechologie is gericht gevraagd naar de aanvaardbaarheid van herstel bevordering in de topsport met behulp van gentechologie (gentherapie): 'Wellicht kan in de toekomst gentechologie worden ingezet als therapeutisch middel, met andere woorden, dan kunnen sporters sneller herstellen van blessures en geleverde prestaties. Wat vindt u daarvan?' De reacties op gebruik van herstel bevorderende middelen in het algemeen en op herstel bevordering met behulp van gentechologie verschillen weinig van elkaar.

21 | Aanvaardbaarheid herstel bevorderende middelen, zonder en met gebruik van gentechologie

	voor introductie (zonder)	na introductie (met gentherapie)
	%	%
• helemaal aanvaardbaar (5)	4	2
• wel aanvaardbaar (4)	23	23
• noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar (3)	24	27
• niet zo aanvaardbaar (2)	35	22
• helemaal niet aanvaardbaar (1)	12	20
• weet niet	3	7
• gemiddelde (1-5)	2,7	2,6

Opvallend is dat niet alleen het percentage ondervraagden dat bevordering van herstel met gentechologie aanvaardbaar vindt kleiner is (25% tegen 27%), maar ook het percentage dat gebruik van gentechologie voor herstel bevordering onaanvaardbaar vindt (42% tegen 47%). Bij de vraag naar de aanvaardbaarheid van gebruik van gentechologie voor therapeutische doeleinden zien we zowel een groter percentage ondervraagden dat neutraal antwoordt (27% tegen 24%) als een groter percentage ondervraagden dat niet weet of ze het aanvaardbaar vinden (7% tegen 3%).

3.6 Prestatie bevorderende middelen

Op de stelling dat er geen grenzen moeten worden gesteld aan methoden en middelen om topprestaties te leveren, zegt 27% het hiermee eens te zijn. Een meerderheid (54%) is het ermee oneens en vindt dus dat er wel grenzen moeten worden gesteld aan methoden en middelen om topprestaties te leveren. Van de ondervraagden is 15% het eens noch oneens met de stelling en geeft 4% aan het niet te weten.

De hoger opgeleiden zijn het vaker niet eens met deze stelling (63% oneens) en dat geldt ook voor de leeftijdscategorie 18 tot en met 24 jaar (67% oneens).

Personen die nu competitie spelen zijn het vaker niet eens met deze stelling (64%); 17% van deze ondervraagden is het eens met de stelling.

3.6.1 Aanvaardbaarheid prestatie bevorderende middelen in het algemeen

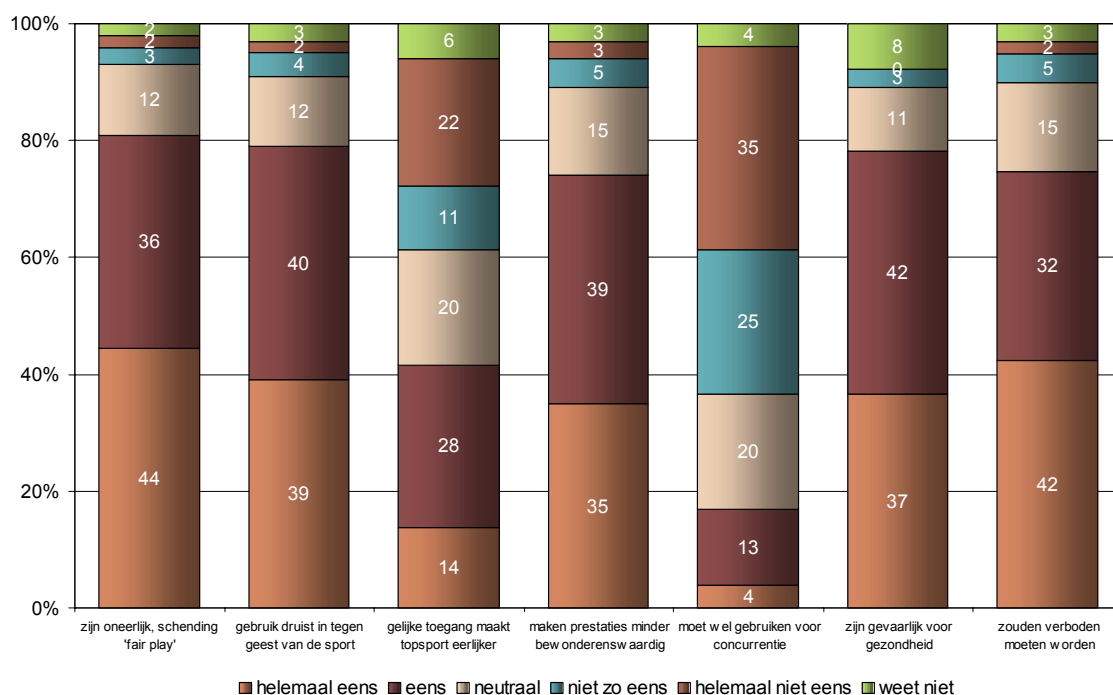
Over prestatie bevorderende middelen in het algemeen zijn zeven stellingen voorgelegd:

- het gebruik van prestatie bevorderende middelen is oneerlijk en een schending van het principe van 'fair play'
- het gebruik van prestatie bevorderende middelen druist in tegen de geest van de sport
- gelijke toegang tot prestatie bevorderende middelen en technieken maakt topsport eerlijker
- het gebruik van prestatie bevorderende middelen maakt de prestaties van sporters minder bewonderenswaardig
- topsporters *moeten* wel prestatie bevorderende middelen gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie
- het gebruik van prestatie bevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van topsporters
- het gebruik van prestatie bevorderende middelen zou verboden moeten worden

Het standpunt ten aanzien van prestatie bevorderende middelen is overwegend negatief. De ondervraagden zijn het eens met zes stellingen: prestatie bevorderende middelen zijn oneerlijk, druisen in tegen de geest van de sport, zijn gevaarlijk voor de gezondheid, zouden verboden moeten worden en maken prestaties minder bewonderenswaardig.

Over de vraag of gelijke toegang tot dergelijke middelen topsport eerlijker maakt, is men niet eensgezind. Een derde van de ondervraagden is het hiermee oneens, terwijl 42% het er mee eens is. Van de ondervraagden is 34% het eens met de stelling dat topsporters wel prestatie bevorderende middelen *moeten* gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie, 23% is het daarmee oneens. Bijna een derde van de ondervraagden (30%) antwoordt neutraal en 13% geeft aan het niet te weten.

22 | Oordeel over prestatie bevorderende middelen

Voor geslacht, leeftijd en opleiding bestaan nauwelijks verschillen. Naar de afstand van de respondenten tot sport zijn er wel verschillen. Competitiespelers vinden vaker dat gelijke toegang tot pres-

tatie bevorderende middelen en technieken de topsport eerlijker maakt (51% eens, terwijl dit percentage bij de totale steekproef 42% is).

3.6.2 Aanvaardbaarheid prestatie bevordering met behulp van gentechnologie

Na de introductie van het begrip gentechnologie, is gevraagd naar de aanvaardbaarheid van het gebruik van gentechnologie voor prestatie bevordering:

'Stel dat gentechnologie in de toekomst kan worden gebruikt voor het verbeteren van sportprestaties. Wat vindt u daarvan?'

Het merendeel van de ondervraagden (65%) wijst dit gebruik af, terwijl het voor 10% aanvaardbaar is.

Ter vergelijking geven we het oordeel over het gebruik van ander materiaal en speciale voeding/voedingssupplementen voor het verbeteren van sportprestaties.

23 | Gebruik gentechnologie voor prestatie bevordering, gebruik ander materiaal en speciale voedingssupplementen

	gentechnologie voor prestatie be- vordering	ander materiaal	voeding/ voedings- supplementen
	%	%	%
• helemaal aanvaardbaar (5)	2	28	9
• wel aanvaardbaar (4)	8	58	44
• noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar (3)	20	7	21
• niet zo aanvaardbaar (2)	30	2	17
• helemaal niet aanvaardbaar (1)	35	1	6
• weet niet	5	3	3
• gemiddelde (1-5)	2,1	4,1	3,3

Ander materiaal en in mindere mate speciale voeding/voedingssupplementen worden vaak wel aanvaardbaar gevonden (86% en 53%).

Er zijn nauwelijks verschillen naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en naar de afstand van respondenten tot sport bij het oordeel over de aanvaardbaarheid van gebruik van gentechnologie voor prestatie bevordering.

Hoger opgeleiden en sporters die geen competitie spelen vinden de ontwikkeling en het gebruik van ander(/nieuw) materiaal vaker helemaal aanvaardbaar (respectievelijk 34% en 35%) dan de totale groep ondervraagden (28%).

Het merendeel van de ondervraagden (69%) is het eens met de stelling dat als alle prestatie bevorderende middelen worden vrijgegeven, topsport niet meer interessant is. Van de ondervraagden is 10% het oneens met de stelling.

---

 24 | *Topsport niet meer interessant als alle prestatie bevorderende middelen worden vrijgegeven*

	%
• helemaal eens	44
• mee eens	25
• noch eens, noch oneens	13
• niet zo eens	6
• helemaal niet eens	4
• weet niet	7

Wat de afstand van respondenten tot sport betreft zien we dat personen die competitie spelen het wat vaker eens zijn met de stelling dat het vrijgeven van alle prestatie bevorderende middelen topsport oninteressant zal maken dan de totale steekproef (78% tegen 69%). Naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zijn er weinig verschillen. Bij deze stelling is een toelichting gevraagd bij het gegeven antwoord.

Degenen die het eens zijn met de stelling geven als reden, dat er dan geen competitie meer zou bestaan. Het gaat niet om sportprestaties, maar om wetenschappelijke hoogstandjes; het gaat alleen nog maar om geld om bepaalde middelen te kunnen kopen en gebruiken; dan is alles van tevoren al bekend; dan is de prestatie kunstmatig verkregen; dan is het 'gewoon' als iemand goed is in een bepaalde sport en geen kunst meer en het is tegennatuurlijk.

De respondenten die het oneens zijn met de stelling, geven als reden, dat talent, training, omstandigheden en opvoeding bepalend zullen blijven. Een paar citaten:

- Geen enkel middel maakt de prestaties van individuele mensen gelijk; er zal er altijd weer een harder lopen dan een ander.
- Het blijft toch een meting van krachten tussen mensen. Dit blijft dus altijd spannend, al zou ik het liever natuurlijk houden, dus zonder middelen.
- Het zijn hulpmiddelen. De mens beoefent zijn/ haar sport voor het grootste gedeelte met zijn/ haar lichaam.
- Omdat het toch een enorme prestatie blijft van de topsporters, ook al heb je prestatie bevorderende middelen gebruikt. Een 'gewoon' mens kan deze prestaties niet leveren. Er is meer voor nodig dan alleen middelen, namelijk talent, inzet, etc., etc., etc.
- Topsport blijft sport; wanneer iedereen gelijke kansen heeft, mits het voor ieder betaalbaar en te verkrijgen is.

3.7 De aanvaardbaarheid voor vier doeleinden

In het voorafgaande hebben we gezien dat de aanvaardbaarheid van de toepassing van gentechologie nogal varieert per doeleinde. Dat blijkt nog eens uit de volgende tabel.

25 | Aanvaardbaarheid toepassing gentechologie voor vier doeleinden

	bij het opsporen van risicofactoren	bij de selectie van talent bij geboorte	bij jonge kinderen	bij herstel bevorde- ring	bij prestatie bevorde- ring
	%	%	%	%	%
• helemaal aanvaardbaar (5)	8	2	2	2	2
• wel aanvaardbaar (4)	35	6	14	23	8
• noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar (3)	20	9	15	27	20
• niet zo aanvaardbaar (2)	18	28	26	22	30
• helemaal niet aanvaardbaar (1)	16	54	40	20	35
• weet niet	3	1	2	7	5
• gemiddelde	3,0	1,7	2,1	2,6	2,1

Men vindt de toepassing van gentechologie nog het meest aanvaardbaar bij het opsporen van risicofactoren (43% aanvaardbaar). Gentechologie bij prestatie bevordering en bij de selectie van talent (vooral bij de geboorte) worden door de meerderheid afgewezen. Meer twijfel is er over de aanvaardbaarheid bij herstel bevordering; 25% vindt het aanvaardbaar en 42% vindt het niet aanvaardbaar.

De gemiddelde scores laten nauwelijks verschillen zien naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Naar de afstand tot sport zijn er iets meer verschillen. Personen die nooit aan sport hebben gedaan, zijn minder tolerant dan gemiddeld bij de toepassing van gentechologie bij het opsporen van risicofactoren en bij herstel bevordering.

26 | Aanvaardbaarheid toepassing gentechologie, naar afstand sport

	bij het opsporen van risicofactoren	bij de selectie van talent bij geboorte	bij jonge kinderen	bij herstel bevorde- ring	bij prestatie bevorde- ring
	gem.	gem.	gem.	gem.	gem.
• totaal	3,0	1,7	2,1	2,6	2,1
• nu competitie	3,2	1,7	2,2	2,6	2,2
• vroeger competitie	3,1	1,9	2,2	2,8	2,2
• nu sport, nu geen competitie	3,1	1,8	2,2	2,9	2,2
• vroeger sport, nu geen competitie	3,0	1,7	2,1	2,5	2,0
• nooit sport	2,8	1,6	2,0	2,3	2,0

gemiddelde scores; hoe hoger de score, hoe meer aanvaardbaar

Competitiespelers vinden gentechologie meer dan gemiddeld aanvaardbaar bij het opsporen van risicofactoren.

3.8 Prestatie bevorderende middelen en risico's

We hebben in paragraaf 2.10 vastgesteld dat bijna iedereen denkt dat er risico's zijn verbonden aan topsport.

Ook bijna iedereen vindt dat de topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij of zij wil nemen. Anders wordt het als het gaat om het gebruik van prestatie bevorderende middelen of technieken: in die situatie vinden veel minder ondervraagden dat de topsporter dan zelf mag beslissen.

De twee uitspraken naast elkaar.

27 | *Moet een topsporter zelf kunnen beslissen welke risico's hij/zij wil nemen?*

	mag zelf beslissen hoeveel risico (algemeen)	mag zelf beslissen hoeveel risico bij prestatie bevorderende middelen
	%	%
• ja, helemaal	45	22
• wel in grote lijnen	46	27
• enigszins	7	18
• nee	1	31
• weet niet	1	3

We zagen met betrekking tot de vrijheid van een topsporter eerder al een groot verschil tussen wat respondenten vinden dat moet kunnen aan de ene kant (tabel 13) en wat ze denken dat het geval is aan de andere kant (tabel 14). Wat prestatie bevorderende middelen betreft is de sporter in de ogen van de ondervraagden minder vrij.

28 | *Kan een topsporter zelf beslissen welke risico's hij/zij wil nemen?*

	kan zelf beslissen hoeveel risico (algemeen)	kan zelf beslissen hoeveel risico bij prestatie bevorderende middelen
	%	%
• ja, zeker	17	9
• denk ik wel	40	23
• denk ik niet	36	42
• zeker niet	3	18
• weet niet	4	7

Bijna een derde (32%) denkt dat de topsporter zelf kan beslissen hoeveel risico hij/zij loopt bij gebruik van prestatie bevorderende middelen. Een duidelijk verschil met de eerder gestelde vraag.

3.9 Verwacht effect en aanvaardbaarheid van soorten technologieën

In het voorgaande zijn verschillende technologieën en methoden aan bod gekomen waarmee topsporters hun prestaties in meerdere of mindere mate kunnen verbeteren. Om inzicht te krijgen in hoe effectief de respondenten denken dat de verschillende technologieën en methoden zijn in het bevorderen van prestaties, is ze gevraagd een top drie te maken. Welke technologieën of methoden hebben volgens respondenten het meeste *effect* op de prestatie van topsporters?

29 | *Verwacht effect van technologieën op prestatie topsporter*

	totaal genoemd	meeste effect	2 ^e	3 ^e
	%	%	%	%
• hoeveelheid training	89	52	21	16
• coaching/ ondersteuning	68	17	26	24
• voeding/ voedingssupplementen	62	9	26	28
• materiaal/ kleding	40	3	11	25
• genetische doping	18	9	7	1
• andere doping	19	9	8	2

Respondenten verwachten dat de hoeveelheid training, coaching/ ondersteuning en voeding/ voedingssupplementen het grootste effect hebben op de prestaties van topsporters.

Materiaal/ kleding wordt door 40% genoemd bij de top drie, terwijl genetische en andere doping door 18 à 19% genoemd wordt. Opvallend is dat zowel genetische doping als andere doping door 9% als het meest effectief wordt genoemd. Naar de afstand van respondenten tot sport zien we dat vooral competitiespelers vaker verwachten dat andere doping en materiaal/ kleding effectief zijn (resp. 28% en 51%). Coaching/ ondersteuning komt bij de competitiespelers minder vaak voor in de top drie van (verondersteld) effectieve technologieën (60%).

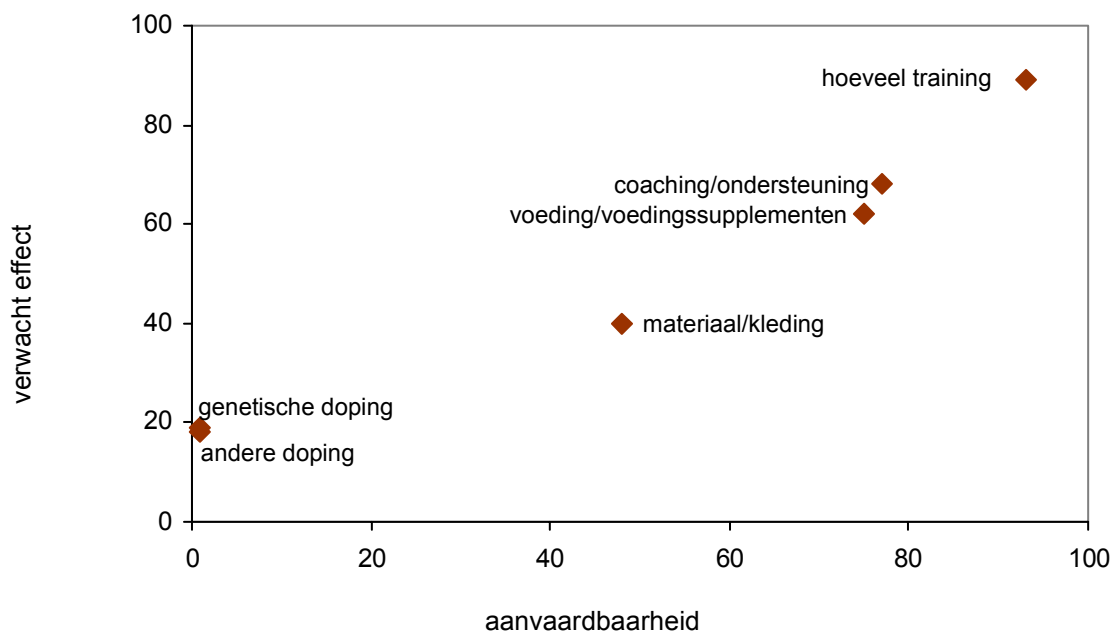
Vervolgens is de respondenten gevraagd een top drie te maken van de technologieën die ze *aanvaardbaar* vinden om de prestatie van topsporters mee te verbeteren.

30 | Aanvaardbaarheid van technologieën ter verbetering prestatie topsporter

	totaal genoemd	meest aanvaardbaar	2 ^e	3 ^e
	%	%	%	%
• hoeveelheid training	93	56	27	9
• coaching/ ondersteuning	77	22	30	25
• voeding/ voedingssupplementen	75	17	26	33
• materiaal/ kleding	48	4	14	29
• genetische doping	1	*	*	*
• andere doping	1	1	*	*

We zien dezelfde volgorde als bij het verwachte effect: respondenten vinden de hoeveelheid training, coaching/ ondersteuning, voeding/ voedingssupplementen en materiaal/ kleding het meest aanvaardbaar. Genetische doping en andere doping worden zelden aanvaardbaar geacht. Grafisch weergegeven:

31 | Aanvaardbaarheid en verwacht effect van technologieën, top-drie

Naar geslacht en leeftijd zijn er nauwelijks verschillen. Wel naar opleidingsniveau: hoger opgeleiden noemen vaker dan lager opgeleiden genetische en andere doping een effectieve manier om de prestaties van topsporter te verbeteren (resp. 25%, 27% bij de hoger opgeleiden en

10%, 10% bij de lager opgeleiden), terwijl ze voeding minder vaak effectief noemen dan lager opgeleiden (54% bij de hoger opgeleiden en 71% bij de lager opgeleiden). Lager opgeleiden vinden voeding/voedingssupplementen vaker aanvaardbaar dan hoger opgeleiden (86% bij de lager opgeleiden en 71% bij de hoger opgeleiden).

Wat de afstand van respondenten tot sport betreft: competitiespelers vinden (net als overigens hoger en lager opgeleiden) genetische en andere doping onaanvaardbaar (resp. 4% en 2% aanvaardbaar), terwijl ze materiaal/kleding vaker dan de totale groep respondenten een aanvaardbare manier vinden om de prestaties van een topsporter te verbeteren (64%, tegen 48% totaal).

3.10 Gevolgen van gebruik gentechnologie voor andere terreinen

Er wordt wel gezegd dat topsport een voortrekkersrol heeft. Materialen en middelen die eerst in de topsport worden gebruikt, worden later ook op andere terreinen toegepast. In een recente publicatie spreekt het Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken (NeCeDo) de verwachting uit dat genetische doping zeer waarschijnlijk binnen vijf jaar in de topsport gebruikt zal worden, nog los van de vraag of het veilig is.⁴ Vanuit dit idee hebben we respondenten gevraagd of zij verwachten dat het gebruik van gentechnologie (voor preventie, selectie, therapie en prestatie verbetering) in de topsport gevolgen zal hebben voor andere terreinen (maatschappelijk, medisch, etc.)

De meeste ondervraagden (81%) denken dat het gebruik van gentechnologie in de topsportcontext gevolgen zal hebben voor andere terreinen.

32 | Heeft gebruik gentechnologie in topsport gevolgen voor andere terreinen?

	%
• ja, zeker	37
• denk ik wel	44
• denk ik niet	4
• zeker niet	*
• weet niet	15

Vooraf hoger opgeleiden denken dit (88% zeker of denk ik wel, tegen 72% bij de lager opgeleiden). Aan de 81% die gevolgen voor andere terreinen verwacht is gevraagd of ze dan (vooral) positieve, (vooral) negatieve of zowel positieve als negatieve gevolgen verwachten.

33 | Positieve of negatieve gevolgen van gebruik gentechnologie in topsport? (indien gevolgen)

	%
• (vooral) positieve gevolgen	5
• zowel positieve als negatieve gevolgen	55
• (vooral) negatieve gevolgen	31
• weet niet	9

Slechts weinig respondenten (5%) verwachten vooral positieve gevolgen. Als er al positieve gevolgen verwacht worden, verwacht men vaak ook negatieve gevolgen (55%). Van de

⁴ H.J. Haisma et al., *Genetische Doping*, Capelle aan den IJssel: Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken 2004.

ondervraagden verwacht 31% vooral negatieve gevolgen. Dat is respectievelijk 4%, 44% en 25% van de totale steekproef.

Als mogelijk positieve gevolgen van het gebruik van gentechnologie in topsport voor andere terreinen worden genoemd:

- het eerder kunnen opsporen en preventief kunnen behandelen van bepaalde ziektes (zoals kanker)
- beter inzicht in hoe het lichaam werkt
- beter en sneller herstel
- betere keuze kunnen maken wat betreft opleiding of beroep.

Als mogelijk negatieve gevolgen van het gebruik van gentechnologie in topsport voor andere terreinen worden genoemd:

- aantasting van de keuzevrijheid van het individu
- het maken van een Übermensch, het ontwikkelen van een superras
- de gevolgen op langere termijn zijn onbekend
- eventuele gevolgen voor het nageslacht (afwijkingen), nieuwe ziektes
- er wordt te veel gedacht, dat alles maakbaar is
- illegale praktijken, maffia
- kinderen worden door ouders en omgeving in een bepaald straatje gemanipuleerd
- we worden een soort robot
- selectie op grond van genen
- misbruik door verzekeringen of door bedrijven bij het aannemen van personeel
- kosten.

Vervolgens is de respondenten gevraagd of de verwachte gevolgen voor andere terreinen het gebruik van gentechnologie in de topsport meer of minder aanvaardbaar maakt voor hen. Voor de meeste ondervraagden maken de verwachte gevolgen voor andere terreinen de toepassing van gentechnologie in de topsport (nog) minder aanvaardbaar (56%). Van de ondervraagden schat 4% de gevolgen voor andere terreinen dusdanig positief in dat de toepassing van gentechnologie in de topsport daardoor voor hen meer aanvaardbaar wordt.

3.11 Toekomstmogelijkheden van gentechnologie

Op de vier terreinen in de topsport, te weten het opsporen van risicofactoren (preventie), selecteren van talent, herstel bevordering (therapie) en prestatie bevordering kan gentechnologie in de toekomst mogelijk een rol gaan spelen. Aan alle ondervraagden zijn deze vier terreinen voorgelegd en is gevraagd of men gebruik van gentechnologie op die terreinen voor mogelijk houdt.

34 | Toekomstmogelijkheden van gentechologie in topsport

	opsporen van risicofactoren	selecteren van talent	herstel bevordering	prestatie bevordering
	%	%	%	%
• ja, zeker (4)	8	8	7	10
• denk ik wel (3)	49	44	54	52
• denk ik niet (2)	13	12	11	11
• zeker niet (1)	6	8	5	7
• weet niet	24	27	23	21
• gemiddeld	2,8	2,7	2,8	2,8

Vooraf voor herstel bevordering en prestatie bevordering acht men het gebruik van gentechologie mogelijk in de toekomst (respectievelijk 61% en 62%).

Naar geslacht, leeftijd en opleiding zijn er verschillen. Mannen denken bij alle terreinen iets vaker dan vrouwen dat gentechologie mogelijkheden zal bieden. Jongeren (18 - 24 jaar) schatten de mogelijkheden voor risicofactoren hoger in dan ouderen (≥ 65 jaar), namelijk 69% tegen 43%. Voor herstel bevordering schatten de jongeren (18 – 24 jaar) de mogelijkheden hoger in vergeleken met de totale groep (72% tegen 61%).

Hoger opgeleiden houden het gebruik van gentechologie in topsport vaker voor mogelijk dan lager opgeleiden. Voor het selecteren van talent gaat het om 65% tegen 45%, voor het opsporen van risicofactoren om 66% tegen 47%, voor herstel bevordering om 77% tegen 51% en ten slotte voor prestatie bevordering om 74% tegen 51%.

3.12 De aanvaardbaarheid van het gebruik van gentechologie in topsport: een schaal

Onderzoek is gedaan naar de aanvaardbaarheid van het gebruik van gentechologie in de topsportcontext voor vier doeleinden:

- het opsporen van risicofactoren,
- het (bij de geboorte) selecteren van talent
- herstel bevordering
- prestatie bevordering

Op basis van de reacties van respondenten is een schaal geconstrueerd, lopend van 0 (bij vier doeleinden niet aanvaardbaar) tot 4 (bij vier doeleinden wel of helemaal aanvaardbaar). Op deze wijze kunnen de resultaten op een andere manier worden geanalyseerd.

De verdeling van deze schaal is als volgt:

35 | Schaalscore naar aanvaardbaarheid gentechologie

	%
• geen van vier doeleinden	49
• één van vier doeleinden	19
• twee van vier doeleinden	1
• drie van vier doeleinden	6
• vier van vier doeleinden	4
• gemiddelde (0-4)	0,85

Als men één doeleinde aanvaardbaar vindt, is dat vrijwel altijd bij het opsporen van risicofactoren. Naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zijn er weinig verschillen bij deze schaal. Wat de afstand van respondenten tot sport betreft zien we, dat mensen die nooit aan sport hebben gedaan, lager scoren op de schaal dan gemiddeld (0,60). Competitiespelers scoren vrijwel gemiddeld (0,83).

Er is een verschil bij het belang dat de sportbeoefening heeft of had voor de respondent:

36 | *Schaalscore aanvaardbaarheid genetica naar belang sportbeoefening (n=486)*

	schaalscore
• zeer belangrijk	1,20
• wel belangrijk	0,83
• noch belangrijk, noch onbelangrijk	0,80
• onbelangrijk	0,71

Als men de eigen sportbeoefening zeer belangrijk vindt/ vond, dan is men toleranter ten aanzien van de toepassing van gentechnologie voor de vier doeleinden.

Men is ook toleranter naarmate men topsport belangrijker vindt voor de Nederlandse economie.

Men is toleranter naarmate men meer meeleeft met sport, men partij kiest als toeschouwer, veel bewondering heeft voor bepaalde topsporters, gedroomd heeft een beroemde sportheld te zijn, zelf topsporter wilde worden en zich identificeert met bepaalde topsporters of teams.

Personen die welwillend staan ten aanzien van het toepassen van ander materiaal/ kleding en speciale voeding/ voedingssupplementen, scoren ook toleranter bij toepassing van gentechnologie:

37 | *Schaalscore aanvaardbaarheid genetica naar ander materiaal/ kleding en voeding/voedingssupplementen*

	schaalscore	
	materiaal	voeding
• helemaal aanvaardbaar	1,15	1,48
• wel aanvaardbaar	0,80	1,26
• noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar	0,50	0,81
• onaanvaardbaar	0,40	0,57

Naarmate men het meer eens is met de stelling 'als alle prestatie bevorderende middelen en technieken worden vrijgegeven is topsport niet meer interessant', is men minder tolerant ten aanzien van het gebruik van gentechnologie.

38 | *Schaalscore aanvaardbaarheid genetica naar stelling topsport niet meer interessant bij vrijgeven prestatie bevorderende middelen*

	schaalscore
• helemaal mee eens	0,59
• mee eens	0,78
• noch eens, noch oneens	1,19
• niet eens	1,73

Er is ook een positieve relatie tussen de mate waarin men het gebruik van gentechnologie voor de vier doeleinden aanvaardbaar vindt en de mate waarin men verwacht dat het gebruik van gentechnologie in de toekomst mogelijk zal zijn.

39 | Schaalscore aanvaardbaarheid genetica naar toekomstverwachtingen gebruik gentechologie

	gentechologie voor opsporen risicofactoren	gentechologie voor selectie talent	gentechologie voor herstel bevordering	gentechologie voor prestatie bevordering
• ja, zeker	1,23	1,38	1,32	1,19
• denk ik wel	1,05	1,07	0,99	0,96
• denk ik (zeker)niet	0,44	0,45	0,52	0,52

4 Samenvatting

In opdracht van het Rathenau Instituut heeft VELDKAMP onderzoek uitgevoerd onder het Nederlandse publiek rond het thema 'Topsport en Technologie'.

De huidige prestaties in de topsport zouden ondenkbaar zijn zonder de toepassing van allerlei technologieën. Dat geldt voor trainingsmethoden, materiaal, voeding, de techniek van de sportbeoefenaar en dergelijke. Het is mogelijk dat ook gentechologie haar intrede zal doen in de topsport. Interessant is de vraag hoeveel technologie sport kan verdragen zonder op te houden sport te zijn. Wanneer is wat nog wel acceptabel en wanneer niet? Daarnaast kan het zijn dat de medische wereld profiteert van technologische c.q. genetische toepassingen in de topsport.

Een van de onderdelen van het onderzoek van het Rathenau Instituut rond Topsport en Technologie is een publieksonderzoek, waarin de mening van het publiek wordt gevraagd over de toepassing van allerlei technologieën bij (top)sport.

Enige vragen daarbij zijn:

- welke relatie heeft men tot (top)sport: volgen (tv, radio), toeschouwer (bezoeker), vrijwilliger of beoefenaar?
- Wat zijn de functies van (top)sport, wat betekent (top)sport voor mensen?
- Welke waarden of principes vindt men belangrijk in (top)sport (fair play, rechtvaardigheid e.d.)?
- Wat vindt men in het algemeen van dopinggebruik in de sport?
- En wat vindt men van toepassingen van technologie (c.q. genetica) in de sport bij preventie, selectie, therapie en verbetering?

Het onderzoek is uitgevoerd van 19 mei tot en met 28 mei 2004 bij 581 personen van 18 jaar en ouder. De vragenlijsten zijn via de pc ingevuld met gebruikmaking van ons access panel TNS NIPObase, een panel van meer dan 100.000 personen die zich bereid hebben verklaard met enige regelmaat aan onderzoek mee te werken. De uiteindelijke steekproef is representatief naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, aantal personen in het huishouden, regio.

Van alle ondervraagden doet 39% op dit moment aan sport. Vooral jongeren en hoger opgeleiden doen vaak aan sport. Bijna de helft van de sporters beoefent sport in verenigingsverband en bijna de helft daarvan speelt op dit moment competitie (= 8% van alle Nederlanders van 18 jaar en ouder). Dat betreft vooral voetbal, tennis, zwemmen en waterpolo en volleybal. Van alle sporters vindt 76% sport belangrijk, vooral voor de conditie en de gezondheid. Ook het contact met anderen en de gezelligheid zijn belangrijke redenen. Presteren en spanning worden zelden genoemd als reden. Bijna een derde van alle ondervraagden gaat wel eens naar sportwedstrijden en driekwart volgt sport via de media.

Topsport wordt belangrijk gevonden voor de nationale identiteit – het 'wij-gevoel' – (76%), voor Nederland in het algemeen (74%) en voor de Nederlandse economie (65%).

Ruim tweederde van de ondervraagden heeft veel bewondering voor topprestaties. Iets meer dan de helft kiest altijd partij voor één iemand of voor één ploeg bij het kijken naar een sportwedstrijd. Iets minder dan de helft leeft meestal erg mee bij het kijken naar een sportwedstrijd. Slechts een klein deel heeft de ambitie gehad om topsporter te worden (8%). Van alle ondervraagden heeft 19% zich nu (4%) of vroeger (15%) geïdentificeerd met een bepaalde topsporter of een bepaald topteam.

Prestaties van sporters worden bepaald door meerdere factoren. Men denkt dat de hoeveelheid training van de sporter het meest bijdraagt aan de totstandkoming van topprestaties. Op de tweede plaats staat de aanleg van de sporter en als derde noemt men de mentaliteit van de sporter. Technologieën als materiaal/kleding en voeding nemen een ondergeschikte positie in.

Als het gaat om de eigenschappen van de sporter, dan zijn vooral doorzettingsvermogen, eerlijkheid/fair play, inzet en plezier belangrijke eigenschappen.

Het merendeel van de ondervraagden (93%) denkt dat er risico's zijn verbonden aan het beoefenen van topsport. Gevraagd of een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij/zij wil nemen, antwoorden bijna alle respondenten bevestigend. Maar men denkt vaak (39%) dat de topsporter niet vrij is om zelf te beslissen welke risico's hij/zij wil nemen.

Technologie kan in de topsport voor vier doeleinden gebruikt worden:

- het opsporen van risicofactoren (preventie van letsel)
- het selecteren van nieuw talent
- het bevorderen van herstel van inspanningen/letsel
- het bevorderen van prestaties.

Gevraagd is hoe men denkt over het gebruik van verschillende technologieën voor deze vier doeleinden, met name over mogelijk gebruik van gentechnologie. Overigens geeft 24% van de ondervraagden aan geen idee te hebben wat gentechnologie inhoudt. Veel respondenten hebben negatieve associaties bij het woord gentechnologie, positieve associaties komen bijna niet voor. In het onderzoek is de respondenten wel uitgelegd wat het begrip gentechnologie inhoudt.

preventie: het opsporen van risicofactoren

Van alle ondervraagden vindt 43% genetisch onderzoek gericht op preventie van letsel aanvaardbaar, 34% vindt dergelijk onderzoek niet aanvaardbaar. Veel ondervraagden reageren neutraal (20%) of weten het niet (3%).

Meer dan een kwart denkt dat topsporters die voor een risicosport kiezen (zoals boksen) verplicht moeten worden om een genetische test te ondergaan. Er is ook gevraagd naar de aanvaardbaarheid van een genetisch sportpaspoort voor alle Nederlanders. Van alle ondervraagden zou 67% dat onaanvaardbaar vinden en 11% aanvaardbaar.

selectie van talent

Een meerderheid van de ondervraagden (57%) ziet op dit moment geen bezwaren om jonge kinderen te selecteren op hun aanleg voor een bepaalde sport. Bij competitiesporters is dat zelfs 73%.

Als aan de selectie genetisch onderzoek te pas komt, vindt 16% het aanvaardbaar om onder jonge kinderen te selecteren (66% vindt dat onaanvaardbaar) en vindt 8% het aanvaardbaar om al bij de geboorte talenten te selecteren (82% vindt dat onaanvaardbaar).

Ook competitiesporters wijzen beide vormen van selectie af (59% vindt selectie van jonge kinderen met genetisch onderzoek onaanvaardbaar en 84% selectie bij de geboorte).

herstel bevorderende middelen

Het gebruik van herstel bevorderende middelen is aanvaardbaar voor 27% van de respondenten en 47% vindt dat onaanvaardbaar. Van de ondervraagden is 34% van mening dat herstel bevorderende middelen een positieve invloed hebben op de prestatie van de topsporter, denkt 23% dat herstel bevorderende middelen wel gebruikt *moeten* om niet achter te blijven bij de concurrentie, en vindt 57% dat deze middelen gevaarlijk zijn voor de gezondheid.

Bijna de helft is van mening dat herstel bevorderende middelen verboden zouden moeten worden (49%). Vooral niet-sporters vinden dat (62%).

Gentechnologie als therapeutisch middel, zodat sporters sneller kunnen herstellen, wordt door de meeste ondervraagden onaanvaardbaar gevonden (42%). Een kwart vindt dat wel aanvaardbaar.

prestatie bevorderende middelen

Het standpunt ten aanzien van de prestatie bevorderende middelen is overwegend negatief. De ondervraagden zijn het eens met zes stellingen: prestatie bevorderende middelen zijn oneerlijk (80% eens), druisen in tegen de geest van de sport (79% eens), zijn gevaarlijk voor de gezondheid (79% eens), zouden verboden moeten worden (74% eens) en maken prestaties minder bewonderenswaardig (74% eens). Men is niet eensgezind over de stelling of gelijke toegang tot dergelijke middelen de topsport eerlijker maakt (42% eens, 33% oneens). Van de ondervraagden is 34% het eens met de stelling dat topsporters wel prestatie bevorderende middelen *moeten* gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie (23% oneens).

Het merendeel van de ondervraagden vindt het gebruik van gentechnologie voor het verbeteren van topprestaties onaanvaardbaar (65%), terwijl 10% dat aanvaardbaar vindt. Het merendeel van de ondervraagden (69%) is het eens met de stelling dat als alle prestatie bevorderende middelen worden vrijgegeven, topsport niet meer interessant is. Degenen die het eens zijn met deze stelling, geven als reden dat er dan geen competitie meer zou zijn en alles van te voren al bekend. De respondenten die het oneens zijn met de stelling (10%), geven als reden dat talent, training, omstandigheden en opvoeding bepalend zullen blijven voor het leveren van sportprestaties.

de aanvaardbaarheid van gentechnologie voor vier doeleinden

Aangetoond is dat de aanvaardbaarheid van de toepassing van gentechnologie nogal varieert per doeleinde.

40 | Aanvaardbaarheid toepassing gentechnologie

	bij het opsporen van risicofactoren	bij de selectie bij geboorte	van talent bij jonge kinderen	bij herstel bevorde- ring	bij prestatie bevorde- ring
	%	%	%	%	%
• helemaal aanvaardbaar (5)	8	2	2	2	2
• wel aanvaardbaar (4)	35	6	14	23	8
• noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar (3)	20	9	15	27	20
• niet zo aanvaardbaar (2)	18	28	26	22	30
• helemaal niet aanvaardbaar (1)	16	54	40	20	35
• weet niet	3	1	2	7	5
• gemiddelde	3,0	1,7	2,1	2,6	2,1

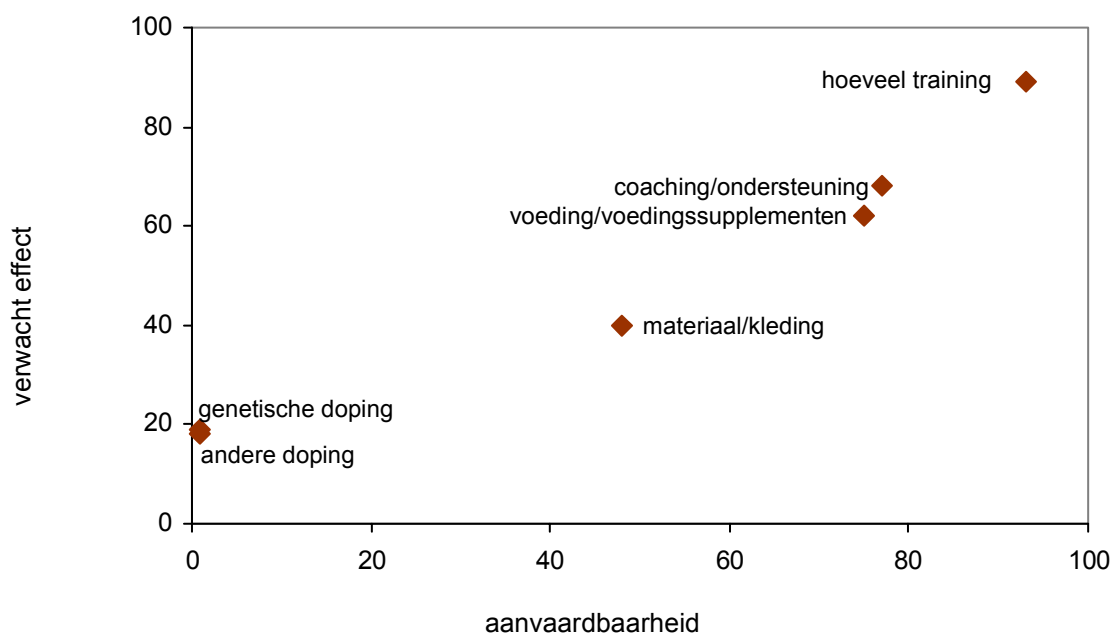
Men vindt de toepassing van gentechnologie nog het meest aanvaardbaar bij het opsporen van risicofactoren. Gebruik van gentechnologie voor prestatie bevordering en het selecteren van talent (vooral bij de geboorte) worden door de meerderheid afgewezen. Meer twijfel is er over de aan-

vaardbaarheid bij herstel bevordering. Bij deze vragen zijn er nauwelijks verschillen naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Naar de afstand tot sport zijn er iets meer verschillen. Personen die nooit aan sport hebben gedaan, zijn minder tolerant dan gemiddeld ten aanzien van de toepassing van gentechnologie bij het opsporen van risicofactoren en bij herstel bevordering. Competitiespelers vinden gentechnologie meer aanvaardbaar dan de totale steekproef bij het opsporen van risicofactoren.

Moet een topsporter zelf kunnen beslissen welke risico's hij/zij wil nemen bij prestatie bevorderende middelen? Ja, meent 49%, nee vindt ook 49%. De topsporter is bij prestatie bevorderende middelen is dus volgens de respondenten minder vrij dan in het algemeen. Zij denken dat hij/zij minder vaak zelf kan beslissen bij prestatie bevorderende middelen (32%), vergeleken met in het algemeen (57%).

Van zes verschillende technologieën en methoden is de mate van effectiviteit nagegaan voor het verbeteren van prestaties van de topsporter en de mate van aanvaardbaarheid. Respondenten verwachten dat de hoeveelheid training, coaching/ondersteuning en voeding/voedingssupplementen het grootste effect hebben op de prestaties van de topsporters. Men vindt dit ook de meest aanvaardbare technologieën en methoden. Genetische doping en andere doping worden nog wel eens effectief gevonden, maar bijna nooit aanvaardbaar.

41 | Aanvaardbaarheid en verwacht effect van technologieën, top-drie

Hoger opgeleiden noemen relatief vaak genetische en andere doping een effectieve manier om de prestaties van de topsporter te verbeteren, maar ook zij wijzen beide af.

Er wordt wel gezegd dat topsport een voortrekkersrol heeft. Materialen en middelen die eerst in de topsport worden gebruikt, worden later ook op andere terreinen toegepast. Wellicht is dat ook met gentechnologie het geval. De meeste ondervraagden (81%) denken dat het gebruik van genter-

nologie in de topsportcontext gevolgen zal hebben voor andere terreinen. Dat zijn eerder negatieve gevolgen (31%) dan positieve gevolgen (5%).

toekomstmogelijkheden van gentechologie

Aan de ondervraagden is ten aanzien van de onderscheiden vier doeleinden gevraagd of men verwacht dat gentechologie in de toekomst mogelijk is.

42 | *Toekomstmogelijkheden van gentechologie in topsport*

	opsporen van risicofactoren	selecteren van talent	herstel bevordering	prestatie bevordering
	%	%	%	%
• ja, zeker (4)	8	8	7	10
• denk ik wel (3)	49	44	54	52
• denk ik niet (2)	13	12	11	11
• zeker niet (1)	6	8	5	7
• weet niet	24	27	23	21
• gemiddeld	2,8	2,7	2,8	2,8

Vooraf voor herstel bevordering (61%) en prestatie bevordering (62%) acht men het gebruik van gentechologie mogelijk in de toekomst.

Bijlagen

Bijlage 1 De vragenlijst

VRAAG 101

101LI

Beoefent u op dit moment een sport of heeft u vroeger een sport beoefend?

- 1 ja, op dit moment
2 niet op dit moment, wel vroeger
3 nee, nooit

↩ GA VERDER NAAR VRAAG 601

VRAAG 102**FORMULIER VRAAG**

INDIEN [Q101 , 1]

Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld aan het beoefenen van sport?

VRAAG 2INDIEN [Q101 , 1 , 2]
104LI

Beoefent u nu een sport in verenigingsverband of heeft u dat vroeger gedaan?

- 1 ja, op dit moment
2 niet op dit moment, wel vroeger
3 nee, nooit

↩ GA VERDER NAAR VRAAG 4

VRAAG 3INDIEN [Q2 , 1 , 2]
105LI

Speelt u nu competitie of heeft u vroeger competitie gespeeld?

- 1 ja, op dit moment
2 niet op dit moment, wel vroeger
3 nee, nooit

VRAAG 4**MEERVOUDIGE VRAAG AUTO**

106L33

Welke sport(en) beoefent u nu of heeft u vroeger beoefend?
(meer antwoorden mogelijk)

- 11 atletiek
12 badminton
13 basketbal
14 biljarten
15 dammen\schaken
16 golf
17 handbal
18 hockey
19 honkbal\softbal
20 korfbal
21 paardensport
22 rugby
23 schaatsen
24 tafeltennis
25 tennis
26 turnen
27 vecht- en verdedigingssport (judo, boksen, worstelen, schermen e.d.)
28 voetbal
29 volleybal
30 wielrennen\mountainbike
31 ijshockey
32 zwemmen\waterpolo
33 anders, nl.:

VRAAG 501

139LI

Hoe belangrijk is of was het beoefenen van sport voor uzelf?

- 1 zeer belangrijk
- 2 wel belangrijk
- 3 noch belangrijk, noch onbelangrijk
- 4 niet zo belangrijk
GA VERDER NAAR VRAAG 601
- 5 helemaal niet belangrijk
GA VERDER NAAR VRAAG 601
- 7 weet niet
GA VERDER NAAR VRAAG 601

VRAAG 502**OPEN VRAAG**

140LI

Waarom is of was dat voor u belangrijk?

VRAAG 601

141LI

Gaaf u wel eens naar sportwedstrijden?

- 1 ja
- 2 nee
GA VERDER NAAR VRAAG 701

VRAAG 602**FORMULIER VRAAG**

Hoeveel tijd besteedt u zo gemiddeld aan het bezoek aan sportwedstrijden?

VRAAG 603

145LI

Hoe belangrijk is het voor u om sportwedstrijden te bezoeken?

- 1 zeer belangrijk
- 2 wel belangrijk
- 3 noch belangrijk, noch onbelangrijk
- 4 niet zo belangrijk
- 5 helemaal niet belangrijk
- 7 weet niet

VRAAG 701

146LI

Volgt u wel eens sport via de media (televisie, radio, kranten, sportbladen)?

- 1 ja
- 2 nee
GA VERDER NAAR VRAAG 801

VRAAG 702**FORMULIER VRAAG**

Hoeveel tijd besteedt u zo gemiddeld aan het volgen van sport via de media?

VRAAG 703

149LI

Hoe belangrijk is het voor u om sport via de media te volgen?

- 1 zeer belangrijk
- 2 wel belangrijk
- 3 noch belangrijk, noch onbelangrijk
- 4 niet zo belangrijk
- 5 helemaal niet belangrijk
- 7 weet niet

VRAAG 801

150L1

Hoe belangrijk is topsport voor Nederland?

- 1 zeer belangrijk
- 2 wel belangrijk
- 3 noch belangrijk, noch onbelangrijk
- 4 niet zo belangrijk
- 5 helemaal niet belangrijk
- 7 weet niet

VRAAG 802

151L1

Hoe belangrijk is topsport voor de Nederlandse economie?

- 1 zeer belangrijk
- 2 wel belangrijk
- 3 noch belangrijk, noch onbelangrijk
- 4 niet zo belangrijk
- 5 helemaal niet belangrijk
- 7 weet niet

VRAAG 803

152L1

Hoe belangrijk is topsport voor de nationale identiteit (het 'wij-gevoel')?

- 1 zeer belangrijk
- 2 wel belangrijk
- 3 noch belangrijk, noch onbelangrijk
- 4 niet zo belangrijk
- 5 helemaal niet belangrijk
- 7 weet niet

VRAAG 9**FORMULIER VRAAG***'Geen antwoord' TOEGESTAAN*

Waar denkt u aan bij het woord 'topsport'? Kunt u drie woorden noemen die u typerend vindt voor topsport?

VRAAG 10

274L2

Er volgt nu een lijst van zaken die bij topsport belangrijk kunnen zijn.

Wat is volgens u het belangrijkste bij topsport?

- 1 zelfstandigheid
- 2 dat je respect hebt voor regels
- 3 gezondheid
- 4 plezier
- 5 rechtvaardigheid
- 6 eerlijkheid, fair play
- 7 verantwoordelijkheid
- 8 toewijding
- 9 inzet
- 10 durf
- 11 talent
- 12 doorzettingsvermogen
- 13 gelijkheid
- 14 dat de sporter een voorbeeld is voor anderen
- 15 competitie
- 16 training
- 17 weet het ECHT niet

 GA VERDER NAAR VRAAG 1004

VRAAG 1001**MEERVOUDIGE VRAAG DUMMY**

276L17

VOEG TOE AAN Q1001 Q10

VRAAG 1002**AUTO**TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q1001
293L2

En wat is daarna het belangrijkste bij topsport?

- 1 zelfstandigheid
  - 2 dat je respect hebt voor regels
  - 3 gezondheid
  - 4 plezier
  - 5 rechtvaardigheid
  - 6 eerlijkheid, fair play
  - 7 verantwoordelijkheid
  - 8 toewijding
  - 9 inzet
  - 10 durf
  - 11 talent
  - 12 doorzettingsvermogen
  - 13 gelijkheid
  - 14 dat de sporter een voorbeeld is voor anderen
  - 15 competitie
  - 16 training
  - 17 geen ander aspect\weet niet
- GA VERDER NAAR VRAAG 1004

VOEG TOE AAN Q1001 Q1002

VRAAG 1003**AUTO**TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q1001
295L2

En wat dan?

- 1 zelfstandigheid
- 2 dat je respect hebt voor regels
- 3 gezondheid
- 4 plezier
- 5 rechtvaardigheid
- 6 eerlijkheid, fair play
- 7 verantwoordelijkheid
- 8 toewijding
- 9 inzet
- 10 durf
- 11 talent
- 12 doorzettingsvermogen
- 13 gelijkheid
- 14 dat de sporter een voorbeeld is voor anderen
- 15 competitie
- 16 training
- 17 geen ander aspect\weet niet

Wat vindt u het minst belangrijk bij topsport?

- 1 zelfstandigheid
- 2 dat je respect hebt voor regels
- 3 gezondheid
- 4 plezier
- 5 rechtvaardigheid
- 6 eerlijkheid, fair play
- 7 verantwoordelijkheid
- 8 toewijding
- 9 inzet
- 10 durf
- 11 talent
- 12 doorzettingsvermogen
- 13 gelijkheid
- 14 dat de sporter een voorbeeld is voor anderen
- 15 competitie
- 16 training
- 17 weet het echt niet

 GA VERDER NAAR VRAAG 11

En wat daarna?

- 1 zelfstandigheid
- 2 dat je respect hebt voor regels
- 3 gezondheid
- 4 plezier
- 5 rechtvaardigheid
- 6 eerlijkheid, fair play
- 7 verantwoordelijkheid
- 8 toewijding
- 9 inzet
- 10 durf
- 11 talent
- 12 doorzettingsvermogen
- 13 gelijkheid
- 14 dat de sporter een voorbeeld is voor anderen
- 15 competitie
- 16 training
- 17 geen ander aspect\weet niet

 GA VERDER NAAR VRAAG 11

En wat dan?

- 1 zelfstandigheid
- 2 dat je respect hebt voor regels
- 3 gezondheid
- 4 plezier
- 5 rechtvaardigheid
- 6 eerlijkheid, fair play
- 7 verantwoordelijkheid
- 8 toewijding
- 9 inzet
- 10 durf
- 11 talent
- 12 doorzettingsvermogen
- 13 gelijkheid
- 14 dat de sporter een voorbeeld is voor anderen
- 15 competitie
- 16 training
- 17 geen ander aspect\weet niet

PLAATS IN txt1 "Als ik naar een sportwedstrijd kijk, leef ik meestal erg mee met die wedstrijd."

VRAAG 1101_1

303L1

In hoeverre herkent u zich in de stelling...Als ik naar een sportwedstrijd kijk, leef ik meestal erg mee met die wedstrijd.

- 1 herken ik me sterk in
- 2 herken ik me wel in
- 3 herken ik me enigszins in
- 4 herken ik me helemaal niet in
- 7 weet niet

PLAATS IN txt1 "Als ik naar een sportwedstrijd kijk, kies ik altijd partij voor één iemand of voor één ploeg"

VRAAG 1101_2

304L1

In hoeverre herkent u zich in de stelling...Als ik naar een sportwedstrijd kijk, kies ik altijd partij voor één iemand of voor één ploeg

- 1 herken ik me sterk in
- 2 herken ik me wel in
- 3 herken ik me enigszins in
- 4 herken ik me helemaal niet in
- 7 weet niet

PLAATS IN txt1 "Ik heb veel bewondering voor de prestaties van bepaalde topsporters."

VRAAG 1101_3

305L1

In hoeverre herkent u zich in de stelling...Ik heb veel bewondering voor de prestaties van bepaalde topsporters.

- 1 herken ik me sterk in
- 2 herken ik me wel in
- 3 herken ik me enigszins in
- 4 herken ik me helemaal niet in
- 7 weet niet

PLAATS IN txt1 "Ik heb er wel eens van gedroomd dat ik een beroemde sportheld was."

VRAAG 1101_4

306L1

In hoeverre herkent u zich in de stelling...Ik heb er wel eens van gedroomd dat ik een beroemde sportheld was.

- 1 herken ik me sterk in
- 2 herken ik me wel in
- 3 herken ik me enigszins in
- 4 herken ik me helemaal niet in
- 7 weet niet

VRAAG 1101_5

307LI

In hoeverre herkent u zich in de stelling...Ik heb wel eens de ambitie gehad om topsporter te worden.

- 1 herken ik me sterk in
- 2 herken ik me wel in
- 3 herken ik me enigszins in
- 4 herken ik me helemaal niet in
- 7 weet niet

VRAAG 1201

308LI

Identificeert u zich nu met een bepaalde topsporter of een bepaald topteam, of heeft u dat vroeger gedaan?

- 1 ja, nu
  - 2 vroeger wel, nu niet
  - 3 nee
- GA VERDER NAAR VRAAG 13

VRAAG 1202

OPEN VRAAG

309LI

Met wie of met welk team?

VRAAG 1203

OPEN VRAAG

310LI

Kunt u uitleggen waarom u zich met die persoon of met dat team identificeert of identificeerde?

VRAAG 13

311LI

Bent u geïnteresseerd in hoe (bepaalde) topsporters tot hun prestaties komen?

- 1 zeer geïnteresseerd
  - 2 wel geïnteresseerd
  - 3 niet zo geïnteresseerd
- GA VERDER NAAR VRAAG 15
- 4 helemaal niet geïnteresseerd
- GA VERDER NAAR VRAAG 15
- 7 weet niet
- GA VERDER NAAR VRAAG 15

VRAAG 14

MEERVOUDIGE VRAAG

312L5

Hoe uit zich die interesse? U kunt meerdere antwoorden geven

- 1 door kennis te nemen van hun trainingsmethoden
- 2 door kennis te nemen van hun voedingsmethoden
- 3 door kennis te nemen van hun persoonlijke achtergronden (jeugd, sociale situatie en dergelijke)
- 4 door het volgen van interviews met topsporters
- 5 weet niet

VRAAG 15

317LI

In hoeverre zijn er volgens u risico's verbonden aan topsport?

- 1 veel risico's
- 2 wel risico's
- 3 weinig risico's
- 4 geen risico's
- 7 weet niet

VRAAG 16

318LI

Vindt u dat een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij of zij wil nemen?

- 1 ja, helemaal
- 2 wel in grote lijnen
- 3 enigszins
- 4 nee
- 7 weet niet

VRAAG 17

319LI

Denkt u dat de sporter vrij is om zelf te beslissen welke risico's hij of zij wil nemen?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- 4 zeker niet
- 7 weet niet

VRAAG 18**FORMULIER VRAAG TAB 20**

We hebben een aantal factoren op een rij gezet die in meer of mindere mate de prestaties van sporters kunnen bepalen.

Hoe groot is naar uw inschatting de bijdrage van de volgende factoren aan topprestaties?

(Het totaal dient op 100% uit te komen)

PLAATS IN totaal [320L3 + 323L3 + 326L3 + 329L3 + 332L3 + 335L3 + 338L3 + 341L3 + 344L3 + 347L3 + 350L3]

VRAAG 1801

INDIEN [totaal <> 100]
353LI

Het totaal van de door u bij de vorige vraag gegeven antwoorden is niet precies 100%. Is dit een optelfout? Het is heel belangrijk dat het totaal op precies 100% uitkomt. Zou u alstublieft uw antwoord aan willen passen?

- 1 ja, ga terug naar vorige vraag
↩ *BACK 18
- 2 nee, ga door met volgende vraag

VRAAG 1901

354LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? Het niveau van de topsport is tegenwoordig zo hoog, dat je je als gewoon mens niet meer kunt identificeren met topsport(ers).

- 1 helemaal eens
- 2 wel eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

VRAAG 1902

355LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling? Er moeten geen grenzen worden gesteld aan methoden en middelen om topprestaties te leveren.

- 1 helemaal eens
- 2 wel eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

VRAAG 2001

356LI

In hoeverre vindt u het aanvaardbaar dat sportprestaties worden verbeterd door de ontwikkeling van ander materiaal (klapschaats, haaienpak e.d.)?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 2002

357LI

En dat sportprestaties worden verbeterd door de toepassing van speciale voeding of voedingssupplementen?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 2003

358LI

En hoe staat u tegenover het gebruik van herstellende middelen, dat wil zeggen middelen die zorgen dat het lichaam snel herstelt van geleverde prestaties?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "Topsporters MOETEN wel __a"

VRAAG 21_1

359LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Topsporters MOETEN wel herstelbevorderende middelen gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "Het gebruik van __a"

VRAAG 21_2

360LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van herstelbevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van de topsporters.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "Topsporters MOETEN wel __a"

VRAAG 21_3

361LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Topsporters MOETEN wel prestatiebevorderende middelen gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "Het gebruik van __a"

VRAAG 21_4

362LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van de topsporters.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "Het gebruik van __a"

VRAAG 21_5

363LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen is oneerlijk en een schending van het principe van 'fair play'.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "__a"

VRAAG 21_6

364LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Herstelbevorderende middelen hebben een positieve invloed op de prestaties van sporters.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "Het gebruik van __a"

VRAAG 21_7

365LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen druist in tegen de geest van de sport.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

PLAATS IN txt2 "Gelijke toegang tot __a"

VRAAG 21_8

366LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Gelijke toegang tot prestatiebevorderende middelen en technieken maakt topsport eerlijker.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

VRAAG 21_9

367LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen maakt de prestaties van sporters minder bewonderenswaardig.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

VRAAG 21_10

368LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen zou verboden moeten worden.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

VRAAG 21_11

369LI

In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van herstelbevorderende middelen zou verboden moeten worden.

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet

VRAAG 22

370LI

Op dit moment wordt er bij jonge kinderen gezocht naar talenten voor topsport. Als je te laat begint met training, kun je namelijk nooit tot topsportniveau komen. Wat vindt u ervan dat er bij jonge kinderen gezocht wordt naar talenten voor topsport?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 23

OPEN VRAAG

371LI

Waar denk u aan bij het woord gentechnologie?

VRAAG 24

372LI

Het menselijk lichaam is opgebouwd uit genen. DNA vormt de basis van onze genen. Genen zijn de bouwstenen van het leven. De wetenschap heeft onlangs de genetische opbouw van de mens in kaart gebracht. Wellicht is het in de toekomst mogelijk via gentechnologie ook de talenten te selecteren, blessures te voorkomen of te herstellen en prestaties te bevorderen.

- 9 doorgaan

VRAAG 2501

373LI

Stel dat het mogelijk wordt om met genetisch onderzoek bij jonge kinderen vast te stellen of iemand talent heeft voor een sport. In hoeverre zou u dergelijk onderzoek (dus selectie op deze basis) aanvaardbaar vinden?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 2502

374LI

Stel dat het mogelijk wordt om met genetisch onderzoek al bij de geboorte vast te stellen of iemand talent heeft voor een sport. In hoeverre zou u dergelijk onderzoek (dus selectie op deze basis) aanvaardbaar vinden?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 26

375LI

Op dit moment worden sporters medisch gekeurd, mede om de kans op blessures te voorkomen. Stel dat genetisch onderzoek het mogelijk maakt om mensen te testen op de kans op bepaalde aandoeningen (bijvoorbeeld hersenletsel bij bokkers). In hoeverre zou u dergelijk onderzoek aanvaardbaar vinden?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 27

376LI

Vindt u dat iemand die voor een risicosport kiest, verplicht moet worden om een dergelijk genetisch onderzoek te ondergaan?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- 4 zeker niet
- 7 weet niet

VRAAG 28

377LI

Stel dat in de toekomst iedere Nederlander een genetisch sportpaspoort heeft. Wat vindt u van dat vooruitzicht?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 29

378LI

Wellicht kan in de toekomst gentechnologie worden ingezet als therapeutisch middel, met andere woorden dan kunnen sporters sneller herstellen van blessures en geleverde prestaties. Wat vindt u daarvan?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 30

379LI

Stel dat gentechnologie in de toekomst kan worden gebruikt voor het verbeteren van sportprestaties.
Wat vindt u daarvan?

- 1 helemaal aanvaardbaar
- 2 wel aanvaardbaar
- 3 noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar
- 4 niet zo aanvaardbaar
- 5 helemaal niet aanvaardbaar
- 7 weet niet

VRAAG 3101

380LI

- Als alle prestatiebevorderende middelen en technieken worden vrijgegeven, is topsport niet meer interessant. -
Bent u het eens of oneens met deze stelling?

- 1 helemaal mee eens
- 2 mee eens
- 3 noch eens, noch oneens
GA VERDER NAAR VRAAG 32
- 4 niet zo eens
- 5 helemaal niet eens
- 7 weet niet
GA VERDER NAAR VRAAG 32

VRAAG 3102**OPEN VRAAG**

381LI

Kunt u uw antwoord toelichten?

VRAAG 32

382LI

Vindt u dat een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij of zij wil nemen bij het gebruik van prestatiebevorderende middelen en technieken?

- 1 ja, helemaal
- 2 wel in grote lijnen
- 3 enigszins
- 4 nee
- 7 weet niet

VRAAG 33

383LI

Denkt u dat de sporter vrij is om zelf te beslissen of hij of zij prestatiebevorderende middelen en technieken wil gebruiken?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- 4 zeker niet
- 7 weet niet

VRAAG 34

384LI

Om de prestaties van topsporters te verbeteren, is de toepassing denkbaar van verschillende technologieën.
Kunt u aangeven wat volgens u het meeste effect zal hebben op topprestaties?

- 1 voeding
- 2 hoeveelheid training
- 3 materiaal
- 4 coaching\ondersteuning
- 5 genetische doping
- 6 andere doping

VRAAG 3401**MEERVOUDIGE VRAAG DUMMY**

385L6

VOEG TOE AAN Q3401 Q34

VRAAG 3402

AUTO

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q3401
391LI

En vervolgens?

- 1 voeding
  - 2 hoeveelheid training
  - 3 materiaal
  - 4 coaching\ondersteuning
  - 5 genetische doping
  - 6 andere doping
  - 7 geen andere\weet niet
- GA VERDER NAAR VRAAG 35

VOEG TOE AAN Q3401 Q3402

VRAAG 3403

AUTO

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q3401
392LI

En dan?

- 1 voeding
- 2 hoeveelheid training
- 3 materiaal
- 4 coaching\ondersteuning
- 5 genetische doping
- 6 andere doping
- 7 geen andere\weet niet

VRAAG 35

393LI

En als het gaat om de AANVAARDBAARHEID van de toepassingen? Kunt u aangeven wat u het meest aanvaardbaar vindt?

- 1 voeding
- 2 hoeveelheid training
- 3 materiaal
- 4 coaching\ondersteuning
- 5 genetische doping
- 6 andere doping

VRAAG 3501

MEERVOUDIGE VRAAG

394L6

VOEG TOE AAN Q3501 Q35

VRAAG 3502

AUTO

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q3501
400LI

En vervolgens?

- 1 voeding
  - 2 hoeveelheid training
  - 3 materiaal
  - 4 coaching\ondersteuning
  - 5 genetische doping
  - 6 andere doping
  - 7 geen andere\weet niet
- GA VERDER NAAR VRAAG 3601

VOEG TOE AAN Q3501 Q3502

VRAAG 3503

AUTO

TOON GEEN ANTWOORDCATEGORIËN GENOEMD IN Q3501
401LI

En dan?

- 1 voeding
- 2 hoeveelheid training
- 3 materiaal
- 4 coaching\ondersteuning
- 5 genetische doping
- 6 andere doping
- 7 geen andere\weet niet

VRAAG 3601

402LI

Verwacht u dat de toepassing van gentechnologie in topsport gevolgen zal hebben voor andere terreinen (maatschappelijk, medisch)?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- ↔ *GA VERDER NAAR VRAAG 38*
- 4 zeker niet
- ↔ *GA VERDER NAAR VRAAG 38*
- 7 weet niet
- ↔ *GA VERDER NAAR VRAAG 38*

VRAAG 3602

403LI

En verwacht u dan positieve of negatieve gevolgen?

- 1 (vooral) positieve gevolgen
- 2 zowel positieve als negatieve gevolgen
- 3 (vooral) negatieve gevolgen
- 7 weet niet

VRAAG 3603**OPEN VRAAG**

404LI

Welke gevolgen verwacht u?

VRAAG 37

405LI

Maken deze gevolgen de toepassing van gentechnologie in de topsport voor u meer of minder aanvaardbaar?

- 1 meer aanvaardbaar
- 2 niet meer en niet minder aanvaardbaar
- 3 minder aanvaardbaar
- 7 weet niet

PLAATS IN txt3 "Als het gaat om __a"

VRAAG 3801_1

406LI

Als het gaat om het ontdekken van talent Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- 4 zeker niet
- 5 weet niet

PLAATS IN txt3 "Als het gaat om __a"

VRAAG 3801_2

407LI

Als het gaat om risicovermijding Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- 4 zeker niet
- 5 weet niet

PLAATS IN txt3 "Als het gaat om __a"

VRAAG 3801_3

408LI

Als het gaat om sneller herstel Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- 4 zeker niet
- 5 weet niet

Als het gaat om prestatieverhoging Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?

- 1 ja, zeker
- 2 denk ik wel
- 3 denk ik niet
- 4 zeker niet
- 5 weet niet

Bijlage 2 Tabellen

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 101																								
Beoefent u op dit moment een sport of heeft u vroeger een sport beoefend?																								
ja, op dit moment ---	225	39	105	38	120	40	35	59+	58	49+	44	37	35	32	25	33	28	29-	50	28-	84	37	91	51+
niet op dit moment, wel vroeger -----	261	45	128	46	133	44	20	34	48	40	65	54+	50	45	33	44	45	47	82	45	110	49	70	40
nee, nooit -----	95	16	46	17	49	16	4	7-	13	11	12	10-	25	23	17	23	23	24+	49	27+	30	13	16	9-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) -----	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Question 102																								
Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld aan het beoefenen van sport? (uur per week)																								
Gemiddelde -----	4.03	225	4.50+	105	3.61-	120	4.52	35	3.68	58	3.52	44	3.58	35	4.84	25	4.80	28	3.70	50	4.35	84	3.91	91
Sample Size -----	4.03	225	4.50+	105	3.61-	120	4.52	35	3.68	58	3.52	44	3.58	35	4.84	25	4.80	28	3.70	50	4.35	84	3.91	91
Sample Size (Unweighted) -----		221		107		114		33		54		42		33		29		30		52		82		87
Question 2																								
Beoefent u nu een sport in verenigingsverband of heeft u dat vroeger gedaan?																								
ja, op dit moment ---	109	22	52	22	57	22	20	35+	20	19	25	23	14	16	11	19	19	26	22	16-	41	21	46	29+
niet op dit moment, wel vroeger -----	312	64	150	64	162	64	33	60	72	68	71	66	53	62	39	67	43	60	89	68	119	62	104	64
nee, nooit -----	66	14	31	13	35	14	3	5-	14	13	12	11	19	22+	8	13	10	14	21	16	33	17	11	7-
Sample Size -----	486	100	233	100	253	100	56	100	107	100	109	100	85	100	57	100	72	100	132	100	194	100	161	100
Sample Size (Unweighted) -----	484		240		244		55		96		105		83		63		82		137		190		157	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding									
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog			
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%		
Question 3 Speelt u nu competitie of heeft u vroeger competitie gespeeld?																										
ja, op dit moment ---	47	11	27	13	21	9	13	25+	14	15	11	12	3	5-	2	4-	3	5-	10	9	12	8	25	17+		
niet op dit moment, wel vroeger -----	217	52	120	59+	97	44-	20	37-	46	49	59	61+	34	51	30	61	29	47	50	45	91	57	76	51		
nee, nooit -----	156	37	56	28-	101	46+	20	38	33	36	26	27-	29	44	17	35	30	48	51	46+	57	35	49	33		
Sample Size -----	421	100	202	100	219	100	53	100	93	100	97	100	67	100	50	100	62	100	111	100	160	100	150	100		
Sample Size (Unweighted) -----	420		208		212		52		85		92		67		54		70		115		159		146			

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 4																								
Welke sport(en) beoefent u nu of heeft u vroeger beoefend? (meer antwoorden mogelijk)																								
atletiek -----	35	7	19	8	16	6	3	6	6	6	9	8	3	4	4	7	10	14	6	4	12	6	18	11+
badminton -----	48	10	22	9	26	10	7	12	11	10	10	9	9	10	7	13	4	6	10	7	18	9	20	12
basketbal -----	18	4	9	4	9	4	3	5	6	5	6	5	2	2	1	1	1	1	2	2	7	4	9	5
biljarten -----	29	6	26	11+	4	1-	-	--	2	2-	13	11+	7	8	1	2	7	9	9	7	8	4	13	8
dammen\schaken ----	16	3	14	6+	3	1-	2	3	2	2	4	4	2	2	2	3	5	7	3	2	4	2	9	6
golf -----	13	3	10	4+	3	1-	-	--	7	7	1	1	-	--	-	--	5	6	3	2	5	2	6	4
handbal -----	29	6	8	3-	21	8+	1	2-	7	7	8	7	3	4	5	9	4	6	7	6	15	8	6	4
hockey -----	13	3	5	2	7	3	2	4	2	2	2	2	1	1	2	3	4	5	-	--	-	--	13	8+
honkbal\softbal ----	9	2	7	3	2	1	1	2	1	1	2	2	2	2	3	5	-	--	3	2	2	1	4	3
korfbal -----	41	9	17	7	25	10	4	7	8	8	12	11	10	12	5	9	2	2-	14	10	14	7	13	8
paardensport -----	32	7	6	3-	26	10+	4	7	15	14+	6	6	4	5	1	1-	3	4	4	3-	12	6	16	10
schaatsen -----	36	7	14	6	22	9	2	4	6	6	8	8	5	6	5	8	9	12	7	5	12	6	17	10
tafeltennis -----	26	5	15	7	10	4	1	1-	3	3	8	7	6	7	2	4	6	8	4	3	10	5	12	7
tennis -----	95	19	40	17	55	22	9	16	22	20	20	18	13	16	14	25	17	23	13	10-	38	20	44	27+
turnen -----	70	14	7	3-	62	25+	14	26+	18	16	20	18	4	5-	3	5-	11	15	15	11	30	16	24	15
vecht- en verdedigingsport (judo, boksen, worstelen, schermen e.d.) -----	54	11	39	17+	16	6-	8	13	13	12	21	19+	4	5-	6	11	2	3-	17	13	17	9	20	13
voetbal -----	123	25	114	49+	10	4-	14	26	19	18-	32	30	23	27	15	26	19	26	41	31	43	22	39	24
volleybal -----	67	14	29	13	38	15	3	4-	9	9	17	16	14	16	12	20	13	18	12	9-	24	12	31	19+
wielrennen\mountainbike -----	33	7	24	10+	8	3-	4	8	11	10	8	7	3	4	4	8	2	2-	7	5	11	6	15	9
ijshockey -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
zwemmen\waterpolo	111	23	40	17-	71	28+	13	24	24	22	23	21	21	25	9	16	22	30	27	20	44	23	40	25
anders, nl.: -----	162	33	63	27-	99	39+	16	29	46	43+	32	29	28	33	19	33	20	28	34	26-	59	31	68	42+
Total of Mentions --	1061	218	527	226	534	211	110	198	237	222	261	240	166	195	122	212	165	228	238	180	385	199	438	273
Sample Size -----	486	100	233	100	253	100	56	100	107	100	109	100	85	100	57	100	72	100	132	100	194	100	161	100
Sample Size (Unweighted) -----	484		240		244		55		96		105		83		63		82		137		190		157	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 501																								
Hoe belangrijk is of was het beoefenen van sport voor uzelf?																								
(5) zeer belangrijk -----	129	27	58	25	71	28	19	34	30	28	25	23	17	20	16	28	22	30	33	25	49	25	48	30
(4) wel belangrijk -----	238	49	111	48	126	50	24	43	55	52	56	51	41	49	27	46	34	48	56	43	99	51	83	51
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk -----	69	14	36	15	33	13	4	7	18	17	18	16	15	17	9	17	5	8-	22	16	30	15	18	11
(2) niet zo belangrijk -----	41	8	23	10	18	7	8	14	4	4-	9	8	9	11	3	5	9	12	19	14+	14	7	8	5-
(1) helemaal niet belangrijk -	10	2	5	2	5	2	1	2	-	--	2	2	3	4	2	4	2	2	3	2	2	1	5	3
Sample Size -----	486	100	233	100	253	100	56	100	107	100	109	100	85	100	57	100	72	100	132	100	194	100	161	100
Sample Size (Unweighted) ---	484		240		244		55		96		105		83		63		82		137		190		157	
Average -----	3.89		3.83		3.95		3.94		4.04		3.85		3.71		3.90		3.92		3.73		3.92		4.00	
Question 601																								
Gaat u wel eens naar sportwedstrijden?																								
ja -----	168	29	94	34+	74	24-	20	34	33	27	50	41+	25	22	21	27	20	21-	48	26	69	31	52	29
nee -----	413	71	185	66-	228	76+	39	66	87	73	71	59-	86	78	54	73	75	79+	133	74	155	69	125	71
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Question 602																								
Hoeveel tijd besteedt u zo gemiddeld aan het bezoek aan sportwedstrijden? (uur per maand)																								
Gemiddelde -----	5.49	168	6.40	94	4.34	74	5.20	20	2.66-	33	5.08	50	10.20	25	6.95	21	4.23	20	8.48+	48	5.25	69	3.08-	52
Sample Size -----	5.49	168	6.40	94	4.34	74	5.20	20	2.66-	33	5.08	50	10.20	25	6.95	21	4.23	20	8.48+	48	5.25	69	3.08-	52
Sample Size (Unweighted) ---		167		97		70		19		30		47		24		23		24		48		69		50

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 603																								
Hoe belangrijk is het voor u om sportwedstrijden te bezoeken?																								
(5) zeer belangrijk	18	11	12	13	6	8	3	17	1	3-	6	12	2	9	4	21	1	7	7	16	5	8	5	10
(4) wel belangrijk	60	35	33	35	27	36	7	34	9	27	21	43	8	34	7	34	7	35	17	35	26	38	17	33
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk	50	30	36	38+	14	19-	2	11-	13	39	15	30	7	28	8	37	5	26	16	33	23	33	11	21
(2) niet zo belangrijk	35	21	13	13-	22	30+	8	37	8	24	6	13	7	29	1	4-	5	26	7	14	14	21	14	27
(1) helemaal niet belangrijk	5	3	1	1	4	6	-	--	2	6	1	2	-	--	1	4	1	6	1	2	-	--	4	9
Sample Size	168	100	94	100	74	100	20	100	33	100	50	100	25	100	21	100	20	100	48	100	69	100	52	100
Sample Size (Unweighted)	167		97		70		19		30		47		24		23		24		48		69		50	
Average	3.30		3.44		3.11		3.31		2.97		3.49		3.22		3.63		3.12		3.48		3.33		3.09	
Question 701																								
Volgt u wel eens sport via de media (televisie, radio, kranten, sportbladen)?																								
ja	437	75	229	82+	207	69-	43	72	84	70	96	80	79	71	61	81	74	78	133	74	167	75	136	77
nee	144	25	50	18-	95	31+	17	28	36	30	25	20	32	29	14	19	21	22	47	26	57	25	40	23
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Question 702																								
Hoeveel tijd besteedt u zo gemiddeld aan het volgen van sport via de media? (uur per week)																								
Gemiddelde	3.27	437	3.86+	229	2.62-	207	3.31	43	3.22	84	3.23	96	3.53	79	3.31	61	3.06	74	3.64	133	3.53	167	2.60-	136
Sample Size	3.27	437	3.86+	229	2.62-	207	3.31	43	3.22	84	3.23	96	3.53	79	3.31	61	3.06	74	3.64	133	3.53	167	2.60-	136
Sample Size (Unweighted)		438		235		203		41		77		92		77		67		84		139		167		132

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 703																								
Hoe belangrijk is het voor u om sport via de media te volgen?																								
(5) zeer belangrijk	53	12	37	16+	15	7-	6	14	3	4-	16	17	9	12	10	17	7	10	15	11	21	13	16	12
(4) wel belangrijk	138	32	89	39+	49	24-	9	22	23	28	30	31	24	30	20	33	32	42+	45	33	62	37	31	23-
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk	125	29	54	24-	71	34+	14	34	27	33	29	30	22	29	14	22	18	25	39	29	41	25	45	33
(2) niet zo belangrijk	92	21	40	17	52	25	12	28	21	25	12	12-	20	25	13	21	15	21	28	21	31	19	33	24
(1) helemaal niet belangrijk	28	7	9	4-	19	9+	1	2	9	10	9	10	3	4	4	7	2	3	7	5	11	7	11	8
Sample Size	437	100	229	100	207	100	43	100	84	100	96	100	79	100	61	100	74	100	133	100	167	100	136	100
Sample Size (Unweighted)	438		235		203		41		77		92		77		67		84		139		167		132	
Average	3.21		3.46		2.95		3.17		2.90		3.33		3.22		3.32		3.35		3.26		3.30		3.07	
Question 801																								
Hoe belangrijk is topsport voor Nederland?																								
(5) zeer belangrijk	120	21	63	23	57	19	12	20	25	21	29	24	23	21	17	23	14	15	39	22	50	22	31	18
(4) wel belangrijk	310	53	146	52	164	54	32	54	65	54	64	53	62	56	37	49	50	53	92	51	122	55	96	54
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk	75	13	30	11	45	15	5	9	17	14	17	14	12	11	12	16	12	12	24	13	29	13	23	13
(2) niet zo belangrijk	38	7	25	9+	14	4-	6	10	5	4	6	5	8	7	6	8	7	7	12	7	13	6	14	8
(1) helemaal niet belangrijk	19	3	11	4	7	2	2	3	7	6	1	1-	3	3	1	1	5	5	5	3	6	3	8	5
weet niet	18	3	4	1-	14	5+	2	3	1	1-	4	3	2	2	2	2	7	8+	8	5	5	2	5	3
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.84		3.82		3.87		3.82		3.81		3.97		3.86		3.86		3.71		3.86		3.90		3.75	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd								Opleiding									
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 802																								
Hoe belangrijk is topsport voor de Nederlandse economie?																								
(5) zeer belangrijk	69	12	35	12	34	11	7	11	14	11	19	16	11	10	11	14	8	8	24	13	25	11	20	11
(4) wel belangrijk	307	53	149	53	158	53	33	55	67	56	63	52	60	54	41	55	43	45	91	50	120	54	96	54
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk	95	16	51	18	44	15	9	15	16	13	22	18	20	18	9	11	20	21	29	16	35	16	31	18
(2) niet zo belangrijk	36	6	22	8	14	5	4	6	11	9	6	5	5	4	2	3	8	9	8	4	12	6	15	9
(1) helemaal niet belangrijk	18	3	9	3	9	3	2	4	3	3	4	3	4	3	3	4	2	2	3	2	9	4	5	3
weet niet	56	10	14	5-	42	14+	6	9	9	8	7	5-	11	10	10	13	14	14	26	14+	22	10	9	5-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.71		3.68		3.75		3.71		3.69		3.78		3.71		3.82		3.58		3.81		3.69		3.66	
Question 803																								
Hoe belangrijk is topsport voor de nationale identiteit (het 'wij-gevoel')?																								
(5) zeer belangrijk	141	24	78	28	63	21	18	30	33	27	27	23	32	29	19	26	12	13-	37	20	49	22	56	32+
(4) wel belangrijk	300	52	138	49	161	53	28	47	66	55	66	55	50	45	38	51	52	55	94	52	124	55	82	46
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk	77	13	39	14	38	13	8	14	13	11	21	17	12	11	10	13	13	14	28	15	26	12	23	13
(2) niet zo belangrijk	27	5	11	4	17	6	2	3	4	3	2	1-	10	9	2	3	7	7	10	5	12	5	6	3
(1) helemaal niet belangrijk	20	3	8	3	12	4	3	5	3	3	2	2	4	3	2	3	6	6	5	3	7	3	9	5
weet niet	16	3	5	2	11	4	1	1	2	2	3	3	2	2	3	4	5	5	8	5	6	3	1	1-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.91		3.98		3.85		3.94		4.02		3.98		3.88		3.97		3.64		3.86		3.90		3.97	

Topsport en technologie

Question 9	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
inzet -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	
afzien -----	3	1	-	-	3	1	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	-	-	1	1	1	0	1	1
afzien pijn overwinning -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
alleen leven voor de sport ---	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1
allerbeste -----	2	0	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
altetiek -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
amusements waarde -----	2	0	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	2	1	-	-
arrogante sporters -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	0
atlethiek -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
atletiek -----	2	0	2	1	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
beroepsmatig -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
beste -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-
Betaald -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
betaald, veel geld -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
betaalde sport -----	2	0	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-
BIJZ. PRESTATIE -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
commercie -----	4	1	3	1	1	1	1	3	-	--	1	1	1	1	1	2	-	--	-	--	1	1	3	2
commercieel -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
commercieel, -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1
conditie -----	6	1	2	1	3	1	-	--	-	--	3	3	1	1	1	1	1	1	3	2	2	1	-	--
darten -----	3	1	2	1	1	0	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	-	-	2	1	1	0	-	-
de beste -----	2	0	2	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
de beste zijn -----	3	1	2	1	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	2	1	1	1
Dicipline -----	6	1	2	1	4	2	1	2	1	1	-	--	2	2	-	--	2	2	2	1	4	2	-	--
discipline -----	5	1	2	1	3	1	1	2	2	2	-	--	2	2	-	--	-	--	1	1	2	1	2	1
doorzettingsvermogen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-
doorzetten -----	4	1	-	-	4	1	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	3	2
doorzettingsvermogen -----	8	2	5	2	3	1	-	--	1	1	2	2	2	2	2	3	1	1	3	2	2	1	3	2
doping -----	2	0	1	0	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-
Druk -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
duursport -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
een kwestie van geld -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
eenzijdig leven -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
eerlijkheid -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
ek en wk -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
elke sport -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
emotie -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
energie -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
erkenning -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-
ervaring -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Excelleren -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
fanatiek -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
fanatiek, beroepsmatig, geld -	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1

formule1 -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
fulltime -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
fysieke uitputting. volkomen onnodig. -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
geen belangstelling voor topsport -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
geen idee -----	4	1	2	1	2	1	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	3	2	1	1	-	-
Geld -----	38	8	15	6	23	9	5	10	7	8	3	3-	10	11	11	17+	2	3-	13	10	15	8
geld - ongezond - heldenverering -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	0
geld verdienen -----	2	0	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1
geld. -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-
geldwolven -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
gemeentelijke belangen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
geweldig -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	-
gezond -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
gezond eten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
gezondheid -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-
Goed presenteren -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-
goede prestaties leveren -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
goudenplak halen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
grenzen verleggen -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
grote prestaties -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1
hard -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
harde werkers -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
heel veel trainen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-
het is je boterham -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Het kunnen meten met de topsporters van -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
het uiterste halen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	0
hog niveau -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
hoge kwaliteit -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
hoge verdiensten -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
hoog niveau -----	19	4	7	3	12	5	3	7	5	5	8	8	1	1-	1	2	1	1-	1	1-	10	6
hoogniveau -----	2	0	1	0	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	1	-
hoogste -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	1	0
hoogste klasse -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-
hoogste niveau -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ik vind het knap wat er geresteerd woord -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
individuele kracht -----	2	0	2	1	-	-	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
inspannend -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1
inspanning -----	5	1	4	2	1	0	-	--	1	1	2	2	1	1	-	--	1	1	1	1	2	1
internationaal -----	4	1	-	-	4	1	2	4	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
internationaal niveau -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Internationale sport -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	-
inzet -----	3	1	3	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	1	1	3	2	-	1
is een beroep -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
kampioenschappen -----	2	1	-	-	2	1	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
karakter -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	1	0

keihard trainen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-		
kost erg veel																								
gemeenschapsgeld -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
kracht -----	2	0	1	0	1	0	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	
kwaliteit -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
levensvullend -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Meedoen op wereldniveau ---	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	0	
meer voor mannen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	
mentaliteit -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	1	1	1	0	-	-	
mooi -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-	-	-		
nationale trots -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-		
nederlandsselftal -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	
nee -----	4	1	-	--	4	2+	-	--	-	--	-	--	2	2	1	1	2	2	2	1	2	1	-	--
nee eigenlijk niet -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
neen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	0	
niveau -----	2	0	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-	1	1	-	-	1	1
niveau (hoog niveau) -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
olimpische spelen -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
olympische spelen -----	6	1	2	1	4	1	1	2	2	2	1	1	-	--	-	--	2	2	1	1	3	1	2	1
olypische spelen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-
ongezond -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1
oorlog vechten bij voetbal -	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-	-	-
opwindend -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
oranje -----	3	1	2	1	1	0	2	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	
overdreven -----	3	1	3	1	1	0	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	2	1
paardensport -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
Passie, beleving, winnaar ----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0	-	-
prestatie -----	42	9	22	9	20	8	-	--	7	7	13	13	10	11	8	13	4	6	10	7	16	9	16	10
prestatie conditie																								
doorzettingvermogen -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	2	1	-	-
Prestatiedrang -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
prestatiegericht -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1
prestaties -----	7	1	4	2	3	1	-	--	-	--	2	2	3	3	3	4	-	--	2	1	3	2	3	2
presteren -----	11	2	4	2	7	3	1	3	2	2	2	2	4	4	2	3	1	1	5	3	4	2	2	1
pretatie -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
Pro's -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Professionals -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-
professionaliteit -----	2	0	2	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	1
professionals -----	2	0	1	0	1	0	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Professioneel -----	7	2	3	1	4	2	1	2	3	4	1	1	-	--	2	3	-	--	1	1	3	2	3	2
professioneel in aanpak -----	2	0	-	-	2	1	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
professioneel op europees																								
niveau -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
professionele sporters -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-
proffesionaliteit -----	2	0	1	0	1	0	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
reclame -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-
records -----	3	1	2	1	1	0	-	-	1	1	-	-	2	2	1	1	-	-	1	0	2	1	1	1
Relletjes -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-
resultaten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Roem -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	-	-

saamhorigheid -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	
saamen spel -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
selectie -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-
spanning -----	6	1	2	1	4	2	1	3	1	1	1	1	-	--	3	4	-	--	1	1	5	3+
sponsor -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
sponsoring -----	5	1	3	1	2	1	-	--	1	1	2	2	1	1	-	--	1	1	1	1	1	0
sport op het hoogste nivo ---	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Sport op hoog niveau -----	2	0	2	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
Sporten op het hoogste																						
niveau -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
sportief -----	2	0	-	-	2	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
sportiviteit -----	3	1	-	-	3	1	1	3	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	2	1
stadions,voetbal,Feyenoord -	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
talent, doorzettingsvermo-																						
gen, bezieling -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1
te hoge salarissen spelers ----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Tennis - Athletiek -																						
Zwemsport -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
tijdrovend -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
toewijding -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
top prestaties -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
topprestatie -----	3	1	1	1	2	1	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-
topprestatie's -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-
topprestaties -----	3	1	-	-	3	1	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-
topsalarissen -----	2	1	1	0	1	1	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	1
Tot het uiterste gaan. -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
trainen -----	14	3	8	3	6	3	-	--	3	3	4	3	-	--	3	5	4	5	3	2	7	4
traing -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
training -----	4	1	2	1	2	1	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	1	1	1
trots -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
turnkampioenschappen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Uitblinken -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1
uitdagend -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
uiterste -----	2	0	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	2	1
uithoudingsvermogen -----	3	1	2	1	1	0	-	-	2	2	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1
uitpuittend -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
uitsloven -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
ultieme prestaties -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
veel geld -----	6	1	1	0	6	2	2	5	2	3	-	--	1	1	-	--	1	1	1	1	2	1
veel geld verdienen -----	3	1	1	0	2	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	3	2	-	-
Veel geld verdienen! -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
veel trainen -----	4	1	2	1	2	1	-	--	3	3	1	1	-	--	-	-	-	2	1	2	1	
verbroedering -----	2	0	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-
verspringen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	0
voetbal -----	23	5	13	5	11	4	4	9	3	3	5	5	6	6	3	4	2	2	8	6	9	5
voetbal tennis zwemmen ----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
Voetbal wij gevoel,geld,																						
internationale -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-
voetbal-doelpunten-eenheid -	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-
voetballen -----	3	1	2	1	1	0	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1	-	-	3	2	-	-

volharding -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-		
voorbeeldfunctie -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	1	
waanzin -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	
Waardeloos -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0	-	-		
weet ik eigenlijk niet -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-		
weet ik niet -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-		
weet niet -----	2	0	-	-	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	-	-		
WEreldkampioen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Wereldniveau -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
Wereldrecords -----	3	1	3	1	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	
wil kracht door																								
zettingsvermogen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-		
wilskracht -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
winnen -----	8	2	4	2	5	2	-	--	2	2	4	4	2	2	1	1	1	1	4	3	3	2	2	1
winnen van de competitie --	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-		
zeer gemotiveerde mensen --	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-		
zelfstandig -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-		
zweet -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
zwemmem -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0	-	-		
zwemmen -----	2	0	1	0	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	1	1		
Sample Size -----	475	100	236	100	239	100	47	100	95	100	102	100	94	100	62	100	75	100	136	100	184	100	156	100
Sample Size (Unweighted) ---	478		244		234		47		85		99		91		70		86		141		185		152	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Table 9

	Topsport en technologie																							
	Totaal		Geslacht				Leeftijd												Opleiding					
							18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%		
<u>Question 9</u>																								
de wereld -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
prestatie -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-
? -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-
Aanzien verwerven. -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
actie -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
afzien -----	5	1	2	1	3	1	1	3	-	--	2	3	-	--	1	2	1	1	1	1	1	1	4	3
Alles -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
alles voor over hebben -----	1	0	1	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
ambitie -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
arbeid -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
arrogantie bij spelers -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
athletiek -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
bekendheid -----	6	2	2	1	5	2	1	2	-	--	2	2	1	2	-	--	2	4	4	3	2	1	1	1
bekendheid van het land -----	2	0	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2	1	-	-
bekroning -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
belachelijke salarissen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
beroep -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-
beste -----	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	1	2	-	-	1	1	1	1	1	1
beste spelers -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
betaald -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
betaalde sport -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
betaalde sporters -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
bevredigend -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
bijzonder -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
blesures -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
bovenaan. -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
club -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
competitie -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	2	1
concurrentie -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
conditie -----	14	4	8	4	6	3	-	--	3	4	4	5	2	3	1	3	3	5	6	6	8	5	-	--
contacten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
dagelijks veel trainen -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
darts -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Dat Nederland goed																								
presenteerd -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
de beste willen zijn -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
de eerste -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
dicipline -----	3	1	2	1	1	0	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	1	1	1	1	2	1	-	-
discipline -----	2	0	-	-	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	1	1
doel -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
doelrijkend -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-
doorzetten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
doorzettingsvermogen -----	9	2	6	3	3	2	1	2	2	2	3	3	1	1	2	5	1	1	2	1	5	3	3	2

doping -----	4	1	2	1	2	1	-	--	2	2	1	1	-	--	1	2	-	-	1	1	-	--	3	2	
duidelijk in beeld op tv -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
duur -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
economie -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	
eerlijkheid -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
Egocentrisch -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	0	-	-	
egoïsten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
eigheimers -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
EK -----	2	0	-	-	2	1	1	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	
emotie -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
emotioneel -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
energierovend -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
fair play -----	3	1	1	0	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	3	2	-	-	
fanatiek -----	4	1	1	1	3	2	-	--	3	3	1	1	1	1	-	--	-	--	1	1	3	2	1	1	
fanatisme -----	1	0	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	0	1	1	
full prof -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
gedrevenheid -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	
gekte -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	
geld -----	26	7	12	6	14	7	2	6	6	7	6	7	4	5	2	5	6	10	6	6	9	6	11	8	
geld mee verdienen -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
geld verdienen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
geldverslindend -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
gemotiveerd -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
goud -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
hard werken -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
hobby -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
hoog niveau -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
hoog niveau -----	3	1	-	-	3	1	1	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	
hooligans -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	1	1	
iets overhebben voor een																									
ander -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	
in het teken van -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
inspanning -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	
intensief -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
internationaal -----	4	1	1	0	3	1	1	2	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	
internationaal aanzien -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
internationaal mee kunnen																									
komen -----	2	1	2	1	-	-	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	
inzet -----	3	1	2	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	-	-	2	1	1	1	
je strijdt tegen de besten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	
jezelf wegcijferen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	
kampioenen -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
Kampioenschap -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
kijkspel -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-	
klasse -----	2	0	1	0	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	
knap -----	2	0	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	1	1	1	1	-	-	
knappe prestaties -----	1	0	-	-	1	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
kracht -----	2	0	1	1	1	0	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	
kwaliteit -----	3	1	3	2	-	-	2	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	
lichaamstraining -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	

maar amateursporten net zo																								
belangrijk -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-		
mannen en vrouwen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
marathon -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
maximaal getraind zijn -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
Maximale inspanning -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1		
media-aandacht -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
mensen die alleen leven voor de sport -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	1		
miljoenen -----	1	0	-	-	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
moet in de genen zitten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	0	-	-		
mooi -----	2	0	1	0	1	0	-	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	1	1	1	1	-	-	
motivatie -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
nederland -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
nee -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
neen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1		
niveau -----	2	0	-	-	2	1	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-		
oefenen -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
offers -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
Olympisch kampioen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
olympische spelen -----	6	1	4	2	2	1	1	2	2	3	-	--	-	--	2	4	1	1	1	1	-	--	5	4
Onderscheiden op																								
wereldniveau -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
oninteressant -----	2	0	1	0	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	2	1	-	-		
ontspannend -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-		
op tijd naar bed -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-		
Opmaken van belastinggeld																								
(Politie) -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-		
opoffering -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
overdreven -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1		
plezier -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
plezierig om naar te kijken --	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-		
pr -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
prestatie -----	14	3	8	4	6	3	2	5	5	6	-	--	1	2	3	6	3	4	4	4	6	4	4	3
prestatiegericht -----	2	0	-	-	2	1	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	1	1	1	1	-	-	
prestaties -----	4	1	3	1	1	1	-	-	1	1	-	-	2	2	-	-	1	2	2	2	1	1	1	1
presteren -----	5	1	3	1	2	1	-	--	1	1	2	2	1	1	1	2	-	--	3	3	2	1	-	--
Prestige -----	2	1	1	0	1	1	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	1	-	-	
professionals -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	
PROFESSIONEEL -----	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	1	1
Professionele sport -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
reclame -----	4	1	4	2+	-	--	-	--	1	1	1	1	1	1	-	-	1	2	-	--	1	1	3	2
Records -----	3	1	2	1	1	0	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
respect -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
Roem -----	3	1	1	0	2	1	1	3	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	2	2	-	-	1	1
schaatsen -----	7	2	6	3+	1	0-	1	2	2	2	2	2	2	1	2	-	--	3	2	3	2	3	2	1
scoren -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
sensatie -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Soms uitbuiting -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
spanning -----	4	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	-	--	-	--	-	--	1	1	3	2

sponsoring -----	2	0	1	0	1	0	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-	2	2	-	-	-	-	
sponsoren -----	2	0	-	-	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	1
SPONSORING -----	4	1	2	1	2	1	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	1	2	1	1	-	-	3	2
sponsors -----	5	1	3	1	3	1	-	--	1	2	-	--	3	4	1	2	-	--	2	2	2	1	1	1
sponters -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
sportief -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-
sportiviteit -----	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-	-	-	1	1	1	1
staan we op de kaart -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
stimulerende middelen -----	1	0	1	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
strengedieeten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
stress -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
strijd -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1
suporters -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
team -----	2	0	2	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
teamverband -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0	-	-
tennis -----	4	1	2	1	2	1	-	--	1	1	-	--	2	3	-	--	1	2	2	2	1	1	1	1
TEVEEL GELD KOSTEN --	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
tijd -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
toernooi -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
topbaan -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
topconditie -----	2	1	-	-	2	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
topsporters -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
trainen -----	8	2	3	1	6	3	1	2	4	4	-	--	1	1	2	4	1	1	3	2	3	2	2	2
training -----	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	2	-	-	1	1	2	1	-	-
trainingen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
trots -----	2	0	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	2	2	-	-	-	-
turnen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
uithoudings vermogen -----	2	0	1	0	1	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
uithoudingsvermogen -----	6	2	4	2	3	1	-	--	-	--	4	5	1	1	1	3	-	--	3	2	4	2	-	--
vaak trainen -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-
veel eisend (inspanning) -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
veel geld -----	4	1	2	1	2	1	3	6	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	3	2
veel geld verdienen -----	4	1	-	-	4	2	-	-	2	3	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-
veel inspanning benodigd -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
veel op reis -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
veel tijd in investeren -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
veel trainen -----	6	1	2	1	4	2	-	--	1	1	3	3	2	2	-	--	1	1	2	2	2	1	2	2
veel trainen, weinig vrije tijd -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
veel van de wereld zien -----	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
veeleisend -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
verbodering -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
vermaak -----	4	1	-	-	4	2	-	-	1	1	1	1	-	-	2	4	-	-	-	-	3	2	1	1
voetbal -----	8	2	6	3	3	1	1	2	2	2	3	4	-	--	2	3	1	1	4	4	1	1	3	2
voetballen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Volle inzet -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
volledig gaan voor iets -----	1	0	-	-	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
volleybal -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	-	-
vriendschap -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1
waanzinnige beloningen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
waarvoor? -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1

weinig prive leven -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
weinig vrije tijd -----	2	1	-	-	2	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
wereldkampioen -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Wereldtop -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1
wereldwijd -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
wielrennen -----	4	1	2	1	2	1	1	2	-	-	-	-	2	2	1	2	-	-	3	2	1	1
wij zijn nederland -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-
willen winnen -----	2	1	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	2	1	1	-	1
wilskracht -----	4	1	2	1	2	1	-	-	-	-	2	2	-	-	1	2	1	1	2	2	2	1
winnen -----	9	2	2	1	7	3	2	5	4	5	1	1	2	2	-	--	-	--	1	1	4	3
zelfdiscipline -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
zinloos -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
zou zichzelf moeten kunnen																						
bedruipen -----	1	0	1	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
zwemmen -----	4	1	3	1	2	1	1	2	-	--	1	1	1	1	-	--	2	3	2	2	2	1
Sample Size -----	400	100	204	100	196	100	42	100	84	100	89	100	79	100	47	100	59	100	107	100	154	100
Sample Size (Unweighted) ---	398		209		189		41		75		87		77		52		66		110		154	

* = Significant difference on 95% level

V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Table 10

Question 9	Topsport en technologie																							
	Totaal		Geslacht				Leeftijd												Opleiding					
							man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
doorzettingsvermogen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-
Kampioen -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-
'betaald -----	1	0	-	-	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
(te) veel geld -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
(teveel) geld -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
+geen alcohol -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
. -----	3	1	-	-	3	2	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-	-
100% inzetten -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
? -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	
aandacht -----	1	0	-	-	1	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
aangepaste levensstijl -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	
aanzien -----	3	1	3	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	2	3	3	4	-	-	-	-	-	-
adrenaline -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
afzien -----	5	1	2	1	3	1	-	--	-	--	3	5	2	2	-	--	-	--	2	2	2	1	2	1
alleen de beste -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Alles draait om het topsportpersoontje -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
Alles over hebben voor de sport -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	
ambitie -----	2	1	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
anders -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
atletiek -----	2	1	2	1	1	0	-	-	-	-	2	2	-	-	1	2	-	-	1	2	1	1	-	-
autoracen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-
autosport -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
bekendheid -----	4	1	1	1	3	2	-	--	-	--	2	3	1	2	1	2	-	--	2	2	1	1	1	1
Bekendheid -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
belangrijk -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
belangrijk deel van hun leven -----	1	0	-	-	1	1	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Beloning -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
Betaald -----	2	1	1	0	1	1	1	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
Bezig zijn. -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
blessures -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
bobo's -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	1
bovenmenselijke verering ---	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
buitenland -----	2	0	2	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Champions League -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
clubs -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
commercie -----	3	1	2	1	1	0	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	1	1	-	-	2	1	1	1
commercieel -----	4	1	2	1	2	1	-	-	1	2	2	2	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	2	2
competatief -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-
conditie -----	3	1	1	0	2	1	-	-	1	2	-	-	1	1	1	2	-	-	1	1	2	2	-	-
Dagelijks mee bezig -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
dennis bergkamp -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-

dicipline -----	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-	1	2	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	1	1
dingen moeten laten (sociale contacten) -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
doorzetters -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
doorzetting -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Doorzettingsvermogen -----	5	1	2	1	3	2	-	--	1	1	-	--	1	2	1	2	1	3	1	2	2	2	1	1
dope -----	1	0	-	-	1	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
doping -----	5	1	4	2	1	1	1	3	-	--	1	1	2	3	-	--	1	2	1	1	1	1	3	2
drijfveer -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
drugs -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	-
duur -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
eenzaam -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
eer -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
eerlijkheid -----	2	1	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1
ego-building niet onbelangrijk egoïsten -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
energie -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
er helemaal voor gaan -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
extremen -----	2	1	1	1	1	1	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
faciliteiten -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
gedreven -----	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-
geen doping -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	1	-	-
GEEN GELD OM GOED TE SPORTEN -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
geen tijd voor andere dingen geld -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
geweld -----	23	6	14	7	9	5	3	8	1	1-	4	5	4	6	6	14	5	9	4	5	13	10	5	4
gezond -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
gezondheid -----	3	1	1	0	2	1	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	1	1	2	2	1	1	-	-
goed getraind -----	2	1	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1
goed voor team geest -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	-
goed voorbeeld voor velen -- grensverleggend -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
grootmeesterschap -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
grote wedstrijden -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	1
Harde sport -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
harde wereld -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
heibel/ -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
hhog salaris -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-
hockey -----	1	0	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
hype -----	1	0	1	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
hysterie -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	1	1
iedereen betaalt, ook als je geen intere -----	1	0	1	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
inspanning -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
intensief -----	1	0	1	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
internationaal -----	2	1	1	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	2	2
inzet -----	3	1	2	1	2	1	1	3	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	1	1
je leven is er op ingesteld ---- je zelf overtreffen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-

rellen -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
respect -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
roeien -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
roem -----	2	0	1	0	1	1	-	-	1	1	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1
samen -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	1	-	-
samenzijn -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
schaatsen -----	5	1	2	1	3	2	-	--	1	1	-	--	2	3	1	2	1	1	2	2	2
snelheid -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	1	-	-
SOMS LEUK -----	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	2	3	-	-
spanned -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1
sponsoring -----	3	1	3	1	1	1	1	2	1	1	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-
sponsors -----	2	0	1	0	1	0	1	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
sportief -----	3	1	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	-	-	-
sportiviteit -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-
sterke concurrenten -----	1	0	1	1	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
succes -----	4	1	2	1	2	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	2	3	2	2	1
Support -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	1	1
talent -----	3	1	2	1	1	1	-	-	1	1	1	1	1	2	-	-	-	1	1	-	-
te commercieel ingesteld -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
te weinig waardering -----	1	0	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
teamgeest -----	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	2	2	-
teamspeler -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
techniek -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
teleurstelling -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1
televisie -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	0
tennis -----	4	1	2	1	3	2	-	--	1	1	1	1	-	--	1	3	2	3	3	3	2
tijd -----	2	0	-	-	2	1	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
topmensen op sport gebied --	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1
topprestatie's -----	1	0	1	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
trainen -----	5	2	1	1	4	3	1	2	-	--	1	1	4	5	-	--	-	--	2	2	2
training -----	3	1	1	0	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	2	1	1	1	1	-
triathlon -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
triomf -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	1
uithoudingsvermogen -----	3	1	-	-	3	2	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	1	1	1	1	1
uitstraling naar anderen -----	2	0	-	-	2	1	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
vandalisme -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1
veel geld -----	3	1	2	1	1	1	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	1	1	1	1
veel reizen -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
veel wedstrijden -----	1	0	-	-	1	0	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
vermaak -----	4	1	2	1	2	1	-	--	1	1	1	1	-	--	-	-	2	4	2	3	2
vertier -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-
voetbal -----	8	2	3	1	5	3	4	12	1	1	2	3	-	--	-	--	1	1	2	2	2
volhouden -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
voor sommige sporten te																					
hoge betaling -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-
voorbeeld -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	1
voorbeeld functie -----	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2
voorbijgaan aan alle normen	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
vreugde-verdriet -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1
vroeg versleten lichaam -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1

wedstrijden -----	2	1	1	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	1	1	-	-
weet niet -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
weinig vrije tijd -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
wereldniveau -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	1	-	-
Wereldwijd -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
wielrennen -----	6	2	5	3	1	0	1	2	3	4	-	--	1	1	-	--	1	2	-	--	4	3	2	2
wij gevoel -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
wij met zijn allen -----	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
winnen -----	10	3	5	3	5	3	1	2	4	5	1	2	2	3	1	2	1	2	4	4	5	4	1	1
Winnen. -----	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-
winst/verlies -----	1	0	1	0	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
WK -----	3	1	1	1	2	1	1	2	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1
zeldzaam -----	1	0	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
zweet -----	1	0	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
zwemmen -----	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	3	-	-	1	1	1	1	-	-
Sample Size -----	357	100	188	100	169	100	37	100	81	100	75	100	67	100	40	100	57	100	91	100	138	100	128	100
Sample Size (Unweighted) ---	356		192		164		37		71		74		65		45		64		92		141		123	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
	abs	%	man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
			abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 10																								
Er volgt nu een lijst van zaken die bij topsport belangrijk kunnen zijn. Wat is volgens u het belangrijkste bij topsport?																								
zelfstandigheid -----	3	1	1	0	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	2	1	1	0	-	-
dat je respect hebt voor regels	21	4	9	3	13	4	3	5	2	2	2	2	4	4	5	6	5	6	11	6	7	3	4	2
gezondheid -----	43	7	18	6	26	8	3	4	9	8	7	6	11	10	3	4	10	11	16	9	17	8	10	6
plezier -----	61	11	27	10	35	12	6	10	18	15	11	9	9	9	4	6	13	13	27	15+	25	11	9	5-
rechtvaardigheid -----	5	1	2	1	2	1	-	--	2	2	1	1	-	--	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
eerlijkheid, fair play -----	111	19	56	20	55	18	9	15	19	15	31	26	20	18	14	19	17	18	43	24	39	18	28	16
verantwoordelijkheid -----	2	0	-	-	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	-	-
toewijding -----	23	4	14	5	9	3	-	--	6	5	8	6	7	7	-	--	1	1-	3	1-	12	5	8	5
inzet -----	57	10	29	10	28	9	3	5	13	11	15	12	11	10	7	10	8	8	11	6-	22	10	24	14
talent -----	48	8	21	8	27	9	10	17	9	8	8	6	10	9	8	11	2	2-	6	4-	24	11	18	10
doorzettingsvermogen -----	113	19	57	20	56	19	12	21	26	22	25	20	18	17	13	17	18	19	28	15	41	18	44	25+
gelijkheid -----	3	1	-	-	3	1	-	-	1	1	-	-	2	2	-	-	-	-	2	1	1	0	-	-
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen -----	33	6	13	4	21	7	3	5	5	5	1	1-	10	9	7	9	7	7	10	6	12	6	11	6
competitie -----	20	3	14	5	6	2	3	5	3	3	5	5	3	2	3	4	3	3	3	1-	6	3	11	6+
training -----	24	4	13	5	11	4	3	6	3	3	6	5	4	4	4	6	3	3	9	5	12	5	3	2-
weet het ECHT niet -----	14	2	7	2	8	3	2	4	2	2	-	--	-	--	4	5	6	6	6	3	3	1	5	3
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding								
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Question 1002 En wat is daarna het belangrijkst bij topsport?																									
zelfstandigheid -----	4	1	2	1	2	1	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	1	1	4	2	-	-	-	-	
dat je respect hebt voor regels	42	7	16	6	26	9	2	3	7	6	9	7	10	9	8	11	7	7	17	10	14	6	12	7	
gezondheid -----	51	9	20	7	31	11	6	10	15	13	7	6	6	5	7	10	10	12	16	9	24	11	11	6	
plezier -----	57	10	27	10	30	10	7	13	9	7	13	11	14	13	4	6	10	12	22	13	16	7	19	11	
rechtvaardigheid -----	10	2	4	1	6	2	-	--	2	2	3	3	2	2	1	1	2	2	5	3	2	1	3	2	
eerlijkheid, fair play -----	94	17	42	15	53	18	9	16	10	8-	17	14	25	23	12	17	22	24	32	18	42	19	21	12-	
verantwoordelijkheid -----	11	2	4	2	6	2	-	--	3	2	1	1	4	4	1	2	2	2	3	2	5	2	3	2	
toewijding -----	30	5	14	5	16	5	3	6	12	10	6	5	6	6	-	--	3	4	4	2-	11	5	15	9	
inzet -----	64	11	33	12	31	11	7	12	17	14	12	10	13	11	10	14	6	7	14	8	23	10	27	16+	
durf -----	5	1	4	1	1	0	-	--	2	1	1	1	1	1	-	--	1	1	2	1	-	--	3	1	
talent -----	53	9	27	10	26	9	7	13	10	8	16	13	9	9	5	7	6	7	16	9	19	8	18	10	
doorzettingsvermogen -----	92	16	50	18	41	14	9	16	19	16	26	22	10	9-	17	24	10	12	22	13	44	20	25	14	
gelijkheid -----	4	1	3	1	1	0	1	2	-	-	2	2	1	1	-	-	-	-	2	1	1	0	1	1	
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen -----	13	2	8	3	6	2	1	1	4	3	2	1	2	2	1	1	4	5	5	3	5	2	3	2	
competitie -----	9	2	6	2	3	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	2	1	5	3	
training -----	26	5	12	4	14	5	4	7	7	6	5	4	4	4	2	3	4	5	7	4	14	6	5	3	
geen ander aspect\weet niet -	2	0	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	1	0	
Sample Size -----	567	100	273	100	294	100	57	100	118	100	121	100	110	100	71	100	90	100	175	100	220	100	172	100	
Sample Size (Unweighted) ---	565		280		285		57		107		116		106		78		101		180		218		167		

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1003																								
En wat dan?																								
zelfstandigheid -----	6	1	2	1	4	1	-	--	2	2	3	2	1	1	-	--	-	--	4	2	-	--	2	1
dat je respect hebt voor regels	40	7	20	7	20	7	5	9	9	8	7	6	8	7	6	8	5	6	13	8	17	7	10	6
gezondheid -----	36	6	13	5	22	8	4	8	5	5	7	6	4	3	7	10	9	10	12	7	16	7	8	5
plezier -----	62	11	27	10	35	12	6	10	10	9	12	10	13	12	9	13	13	14	19	11	28	13	15	9
rechtvaardigheid -----	13	2	9	3	4	1	2	3	2	2	2	2	4	3	1	1	2	3	6	4	4	2	2	1
eerlijkheid, fair play -----	62	11	22	8-	40	14+	11	19	13	11	10	9	11	10	5	7	13	14	14	8	25	11	24	14
verantwoordelijkheid -----	20	4	9	3	11	4	-	--	5	4	3	2	3	3	3	4	6	7	7	4	9	4	4	2
toewijding -----	45	8	28	10	18	6	6	10	16	14+	8	7	7	6	5	6	4	4	14	8	13	6	18	11
inzet -----	58	10	33	12	25	9	8	14	6	5-	20	17+	10	9	6	9	8	9	17	10	19	9	22	13
durf -----	7	1	6	2	1	0	1	2	1	1	1	1	4	4	-	--	-	--	2	1	2	1	3	2
talent -----	47	8	21	8	26	9	3	5	10	8	17	14+	6	5	6	8	6	6	7	4-	20	9	20	12
doorzettingsvermogen -----	86	15	42	16	44	15	8	15	19	16	13	11	24	22	7	10	15	17	30	17	33	15	24	14
gelijkheid -----	10	2	6	2	4	1	-	--	3	2	1	1	2	2	3	4	1	1	2	1	5	2	3	2
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen -----	25	4	12	4	13	4	-	--	5	4	10	8	4	4	3	4	4	4	11	6	12	5	2	1-
competitie -----	18	3	7	3	10	3	-	--	5	4	2	2	3	3	5	7	3	3	8	4	6	3	4	2
training -----	29	5	15	5	14	5	4	6	8	7	4	3	5	4	6	9	2	2	7	4	12	5	11	6
geen ander aspect\weet niet -	1	0	-	-	1	0	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Sample Size -----	565	100	272	100	293	100	57	100	118	100	121	100	110	100	70	100	89	100	174	100	220	100	171	100
Sample Size (Unweighted) ---	563		279		284		57		107		116		106		77		100		179		218		166	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1004																								
Wat vindt u het minst belangrijk bij topsport?																								
zelfstandigheid -----	64	11	32	12	32	11	5	8	13	11	21	17+	13	12	5	7	7	7	15	8	20	9	29	17+
dat je respect hebt voor regels	24	4	15	5	9	3	-	--	6	5	4	3	7	6	5	6	2	2	12	7	7	3	5	3
gezondheid -----	17	3	6	2	10	3	4	6	-	--	7	6	1	1-	3	4	2	2	6	3	8	3	3	2
plezier -----	24	4	10	4	13	4	7	11	2	2	6	5	1	1-	2	3	5	5	9	5	7	3	7	4
rechtvaardigheid -----	12	2	5	2	7	2	3	5	3	2	3	2	2	2	1	1	1	1	5	3	-	--	7	4
eerlijkheid, fair play -----	12	2	4	1	8	3	2	3	2	2	2	2	1	1	2	2	3	3	2	1	6	3	3	2
verantwoordelijkheid -----	14	2	7	2	7	2	1	1	4	3	1	1	2	2	6	7	-	--	3	2	6	3	5	3
toewijding -----	16	3	8	3	8	3	2	3	4	4	4	3	4	4	-	--	2	2	7	4	5	2	4	2
inzet -----	11	2	6	2	5	2	1	1	5	4	1	1	2	2	2	2	1	1	6	3	3	1	2	1
durf -----	93	16	46	16	48	16	8	13	21	18	15	13	17	16	14	19	18	19	27	15	41	18	25	14
talent -----	24	4	15	6	9	3	2	3	9	8	2	1-	7	7	1	1-	4	4	8	4	10	4	6	4
doorzettingsvermogen -----	9	2	5	2	4	1	1	1	-	--	3	3	1	1	1	1	3	4	4	2	5	2	1	0-
gelijkheid -----	64	11	32	12	32	11	2	3-	10	8	12	10	20	18+	6	8	15	16	16	9	24	11	24	14
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen -----	78	13	35	12	44	14	13	22	19	16	18	15	15	13	7	10	6	6-	17	10-	36	16	25	14
competitie -----	48	8	19	7	29	10	5	8	8	7	11	9	9	8	7	10	8	8	16	9	20	9	12	7
training -----	13	2	7	2	7	2	2	4	6	5	1	1	3	3	-	--	2	2	4	2	7	3	3	2
weet het echt niet -----	57	10	27	10	30	10	3	6	8	7	9	8	5	4-	14	19+	18	18+	23	13	19	8	15	9
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1006																								
En wat daarna?																								
zelfstandigheid -----	58	11	31	12	27	10	9	17	13	11	8	7	13	12	7	12	8	11	15	9	29	14	14	9
dat je respect hebt voor regels	17	3	8	3	9	3	1	2	1	1	7	6	1	1-	4	6	3	4	8	5	4	2	6	4
gezondheid -----	14	3	12	5+	2	1-	2	3	2	2	2	2	3	3	3	5	1	2	8	5	3	2	2	2
plezier -----	12	2	2	1-	10	4+	2	3	5	4	1	1	2	2	1	2	2	2	3	2	8	4	2	1
rechtvaardigheid -----	23	4	7	3	16	6	3	6	10	9	3	3	5	5	1	1	1	1-	4	2	9	5	10	6
eerlijkheid, fair play -----	15	3	10	4	5	2	-	--	4	4	5	4	3	3	1	2	2	3	8	5	5	2	3	2
verantwoordelijkheid -----	23	4	16	6	7	3	2	3	4	3	8	7	6	6	1	1	3	4	7	5	9	5	6	4
toewijding -----	26	5	13	5	13	5	4	7	3	2	5	4	4	4	3	5	7	10	13	8	9	4	5	3
inzet -----	19	4	12	5	8	3	2	3	5	4	6	5	2	2	2	3	3	4	9	6	8	4	3	2-
durf -----	62	12	24	9	39	14	2	3-	15	13	14	13	16	15	5	9	10	13	19	12	24	12	19	12
talent -----	30	6	11	4	20	7	4	6	11	10	7	6	5	5	4	7	1	1-	9	6	14	7	8	5
doorzettingsvermogen -----	8	1	3	1	5	2	1	1	-	--	2	2	1	1	1	2	3	3	1	0	5	2	2	1
gelijkheid -----	62	12	31	12	31	12	6	10	9	8	14	12	15	14	9	15	10	13	17	11	26	13	19	12
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen -----	63	12	32	13	31	11	6	11	16	15	15	14	12	11	6	10	7	8	13	8	20	10	30	19+
competitie -----	35	7	16	6	19	7	4	8	8	7	5	5	9	9	3	5	5	7	10	6	15	7	10	7
training -----	16	3	10	4	6	2	3	5	3	3	4	4	1	1-	2	3	3	4	5	3	5	2	7	4
geen ander aspect\weet niet -	40	8	17	7	23	9	6	11	3	3-	7	6	8	8	8	13	8	11	11	7	13	6	15	10
Sample Size -----	524	100	253	100	271	100	56	100	112	100	112	100	105	100	61	100	78	100	158	100	205	100	161	100
Sample Size (Unweighted) ---	520		258		262		55		101		108		101		67		88		163		201		156	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Table 16

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1007																								
En wat dan?																								
zelfstandigheid -----	52	11	26	11	26	11	3	6	19	18+	12	11	7	8	7	12	4	6	11	7	18	10	23	16+
dat je respect hebt voor regels	13	3	5	2	8	3	1	2	2	2	1	1	5	5	1	3	3	5	5	4	7	4	1	1-
gezondheid -----	13	3	6	2	7	3	-	--	6	5	1	1	3	3	3	5	1	1	5	3	5	2	3	2
plezier -----	24	5	12	5	12	5	3	5	7	6	3	3	4	4	5	9	4	5	8	6	11	6	5	3
rechtvaardigheid -----	23	5	14	6	8	3	2	4	7	7	4	4	5	5	3	5	2	2	8	5	8	4	7	5
eerlijkheid, fair play -----	13	3	3	1	10	4	2	4	-	--	5	5	2	3	-	--	4	5	4	3	5	3	4	2
verantwoordelijkheid -----	29	6	15	6	14	6	3	6	5	5	8	8	7	7	2	3	3	5	10	7	11	6	8	5
toewijding -----	28	6	16	7	12	5	1	2	6	6	7	7	6	6	3	6	5	7	10	7	9	5	9	6
inzet -----	16	3	7	3	10	4	2	4	7	6	-	--	3	3	1	2	4	5	9	6	7	4	-	--
durf -----	44	9	20	8	24	10	5	10	9	8	16	15+	5	5	4	7	5	7	14	9	15	8	15	10
talent -----	23	5	14	6	10	4	1	2	2	2-	9	8	6	6	3	5	3	4	9	6	9	5	5	3
doorzettingsvermogen -----	19	4	10	4	9	3	3	6	2	2	4	4	6	6	1	3	2	2	9	6	4	2	6	4
gelijkheid -----	54	11	24	10	29	12	5	9	15	13	10	9	12	13	7	13	6	8	16	11	16	8	22	15
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen -----	42	9	22	9	20	8	7	15	5	5	7	7	7	8	6	11	9	13	10	7	23	12+	9	6
competitie -----	23	5	12	5	11	4	4	7	7	6	3	3	6	6	2	4	1	2	5	3	13	7	5	4
training -----	14	3	5	2	10	4	4	7	2	2	1	1	3	3	2	4	3	4	6	4	2	1-	7	5
geen ander aspect\weet niet -	53	11	24	10	29	12	5	10	8	7	14	13	10	11	4	8	11	16	9	6-	27	14	17	12
Sample Size -----	484	100	236	100	248	100	50	100	109	100	105	100	97	100	53	100	70	100	147	100	191	100	146	100
Sample Size (Unweighted) ---	480		241		239		50		98		102		93		59		78		150		188		142	
Question 1101																								
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Als ik naar een sportwedstrijd kijk, leef ik meestal erg mee met die wedstrijd.																								
(4) herken ik me sterk in ----	77	13	51	18+	26	9-	9	14	14	11	21	17	11	10	14	19	9	10	26	15	25	11	26	15
(3) herken ik me wel in -----	199	34	101	36	98	33	19	32	38	31	41	34	40	36	23	30	39	40	58	32	84	38	57	32
(2) herken ik me enigszins in	183	31	83	30	100	33	18	31	45	37	37	31	34	31	20	27	28	29	48	27	65	29	70	39+
(1) herken ik me helemaal niet in -----	109	19	41	15-	68	23+	13	21	24	20	19	15	25	22	15	20	14	14	42	23	43	19	24	13-
weet niet -----	13	2	4	1	9	3	1	1	1	1	3	2	-	--	2	3	6	6	6	3	6	3	1	0-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.43		2.59		2.28		2.41		2.34		2.54		2.34		2.50		2.48		2.40		2.42		2.48	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd												Opleiding					
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1101																								
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Als ik naar een sportwedstrijd kijk, kies ik altijd partij voor één iemand of voor één ploeg																								
(4) herken ik me sterk in ----	76	13	44	16	33	11	10	17	17	14	14	12	12	11	13	17	11	11	24	14	29	13	23	13
(3) herken ik me wel in -----	233	40	120	43	113	37	33	56+	43	36	49	41	50	45	26	34	32	33	69	38	89	40	75	43
(2) herken ik me enigszins in	163	28	77	28	86	28	7	12-	36	30	40	33	30	28	19	25	30	32	45	25	60	27	57	32
(1) herken ik me helemaal niet in -----	95	16	33	12-	61	20+	9	15	23	19	15	12	16	15	15	20	17	17	36	20	38	17	21	12-
weet niet -----	14	2	5	2	9	3	-	--	1	1	2	2	2	2	3	4	6	6	6	3	7	3	1	0-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.51		2.64		2.40		2.74		2.46		2.53		2.53		2.50		2.41		2.47		2.50		2.57	
Question 1101																								
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Ik heb veel bewondering voor de prestaties van bepaalde topsporters.																								
(4) herken ik me sterk in ----	134	23	72	26	63	21	16	27	34	28	32	26	18	17	19	26	15	16-	32	18-	50	22	52	30+
(3) herken ik me wel in -----	269	46	126	45	143	47	25	41	49	41	68	56+	61	55+	25	33-	42	44	78	43	116	52+	75	43
(2) herken ik me enigszins in	120	21	53	19	67	22	15	25	25	21	18	15	21	19	19	26	23	24	48	26+	35	16-	37	21
(1) herken ik me helemaal niet in -----	46	8	21	7	26	8	3	5	11	9	2	1-	8	7	11	15	12	12	17	10	19	8	10	6
weet niet -----	11	2	8	3	3	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	1	4	4	5	3	4	2	2	1
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.86		2.92		2.81		2.91		2.89		3.09		2.84		2.71		2.66		2.71		2.90		2.97	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1101																								
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Ik heb er wel eens van gedroomd dat ik een beroemde sportheld was.																								
(4) herken ik me sterk in ----	26	5	18	6+	8	3-	6	9	4	4	7	6	5	5	3	4	1	1-	9	5	7	3	10	6
(3) herken ik me wel in -----	58	10	36	13+	22	7-	9	16	21	18+	14	12	5	5-	5	6	4	4-	11	6-	26	12	21	12
(2) herken ik me enigszins in	84	14	49	18+	35	12-	13	22	16	13	20	17	10	9	13	17	12	13	24	13	31	14	29	16
(1) herken ik me helemaal niet in -----	397	68	172	61-	225	75+	30	50-	78	65	77	63	88	80+	50	67	74	78+	128	71	154	69	115	65
weet niet -----	16	3	4	1	12	4	2	3	1	1-	2	2	2	2	4	5	5	5	9	5	5	2	2	1-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	1.49		1.64		1.35		1.84		1.60		1.60		1.33		1.44		1.24		1.43		1.48		1.57	
Question 1101																								
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Ik heb wel eens de ambitie gehad om topsporter te worden.																								
(4) herken ik me sterk in ----	10	2	6	2	4	1	1	1	4	4	2	1	1	1	2	2	-	--	2	1	2	1	6	3
(3) herken ik me wel in -----	36	6	23	8	14	5	11	19+	10	9	7	6	4	4	2	3	2	2-	6	3-	20	9+	10	6
(2) herken ik me enigszins in	57	10	25	9	32	11	10	16	11	9	15	12	7	6	8	11	7	7	14	7	20	9	24	14
(1) herken ik me helemaal niet in -----	465	80	221	79	244	81	38	63-	92	77	95	79	97	88+	61	81	82	85	152	84	178	79	135	76
weet niet -----	13	2	4	2	9	3	-	--	3	2	2	2	1	1	2	3	5	5	7	4	4	2	2	1
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	1.28		1.32		1.24		1.59		1.38		1.29		1.17		1.23		1.12		1.19		1.30		1.35	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1201																								
Identificeert u zich nu met een bepaalde topsporter of een bepaald topteam, of heeft u dat vroeger gedaan?																								
ja, nu -----	26	4	20	7+	6	2-	5	8	8	6	7	6	2	2-	3	4	2	2	6	3	5	2-	15	9+
vroeger wel, nu niet -----	87	15	58	21+	29	10-	10	17	20	17	16	13	19	17	13	17	9	10	22	12	39	17	26	15
nee -----	468	81	201	72-	267	88+	45	75	92	77	98	81	89	81	59	79	84	88+	153	85	180	81	135	76
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Question 13																								
Bent u geïnteresseerd in hoe (bepaalde) topsporters tot hun prestaties komen?																								
(4) zeer geïnteresseerd -----	18	3	13	5	5	2	1	2	3	2	6	5	3	3	4	6	1	1-	6	3	2	1-	10	6
(3) wel geïnteresseerd -----	183	31	97	35	85	28	18	31	41	34	41	34	31	28	21	28	31	32	53	30	74	33	55	31
(2) niet zo geïnteresseerd ----	248	43	113	40	135	45	28	47	46	39	53	44	54	49	31	41	36	37	73	40	99	44	77	43
(1) helemaal niet geïnteresseerd -----	122	21	52	19	70	23	12	19	27	23	20	16	22	20	16	21	25	26	43	24	45	20	34	19
weet niet -----	10	2	5	2	5	2	-	--	3	2	1	1	-	--	3	4	3	3	6	3	4	2	1	0-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.17		2.26		2.09		2.16		2.16		2.28		2.13		2.20		2.07		2.12		2.16		2.23	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 14																								
Hoe uit zich die interesse? U kunt meerdere antwoorden geven																								
-----																								
door kennis te nemen van hun trainingsmethoden	68	34	41	37	27	29	6	32	14	33	24	51+	8	22	10	39	6	19-	18	31	25	32	25	38
door kennis te nemen van hun voedingsmethoden	27	13	15	14	11	13	3	17	4	10	9	19	3	8	3	12	5	15	8	13	8	10	11	17
door kennis te nemen van hun persoonlijke achtergronden (jeugd, sociale situatie en dergelijke)	65	32	40	36	25	28	5	24	15	34	15	31	11	34	10	40	9	30	20	34	17	22-	27	42
door het volgen van interviews met topsporters	145	72	84	76	61	67	15	76	32	75	30	64	24	71	19	73	25	78	42	72	56	73	47	71
weet niet	5	2	1	1	4	4	-	--	2	5	-	--	-	--	1	4	2	5	2	3	2	2	1	2
Total of Mentions	310	154	181	164	128	141	29	148	68	157	77	165	45	134	43	168	46	147	91	153	107	140	112	171
Sample Size	201	100	110	100	91	100	20	100	43	100	47	100	34	100	26	100	31	100	59	100	77	100	65	100
Sample Size (Unweighted)	202		113		89		18		40		46		33		30		35		61		78		63	
Question 15																								
In hoeverre zijn er volgens u risico's verbonden aan topsport?																								
-----																								
(4) veel risico's	146	25	66	24	80	26	13	22	33	28	26	21	23	21	17	23	34	35+	34	19-	60	27	52	30
(3) wel risico's	393	68	183	65	211	70	43	73	77	64	89	74	77	69	52	69	55	58-	122	68	153	68	118	67
(2) weinig risico's	25	4	20	7+	6	2-	2	3	6	5	2	2	8	7	3	5	3	3	12	7	8	4	5	3
(1) geen risico's	4	1	3	1	1	0	-	-	2	2	1	1	1	1	-	-	-	-	3	2	1	0	-	-
weet niet	13	2	8	3	5	2	1	2	2	2	2	2	1	1	3	4	4	4	10	5+	2	1	1	1-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.20		3.15		3.24		3.19		3.20		3.18		3.12		3.19		3.33		3.09		3.23		3.27	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 16																								
Vindt u dat een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij of zij wil nemen?																								
(4) ja, helemaal -----	259	45	129	46	130	43	25	41	61	51	52	43	40	36	31	42	50	52	73	40	88	39-	98	56+
(3) wel in grote lijnen -----	265	46	125	45	140	46	31	52	51	43	62	51	55	50	33	44	34	35-	83	46	113	51	69	39-
(2) enigszins -----	43	7	17	6	26	8	4	6	5	4	5	4	14	13	5	7	10	11	16	9	19	9	8	4-
(1) nee -----	7	1	5	2	3	1	-	--	-	--	1	1	1	1	4	5	1	1	5	3	2	1	-	--
weet niet -----	7	1	3	1	4	1	-	--	3	2	1	1	-	--	2	2	1	1	4	2	1	0	2	1
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	3.35		3.37		3.33		3.35		3.48		3.37		3.21		3.25		3.39		3.27		3.28		3.52	
Question 17																								
Denkt u dat de sporter vrij is om zelf te beslissen welke risico's hij of zij wil nemen?																								
(4) ja, zeker -----	98	17	47	17	50	17	6	11	24	20	19	16	18	16	16	21	15	16	30	17	37	16	31	18
(3) denk ik wel -----	234	40	126	45+	108	36-	27	45	43	36	53	44	46	42	28	38	37	38	85	47+	90	40	59	33-
(2) denk ik niet -----	208	36	85	30-	123	41+	22	36	44	37	43	36	38	35	25	33	36	38	50	28-	83	37	75	42+
(1) zeker niet -----	19	3	12	4	7	2	3	5	4	3	-	--	3	3	3	5	5	5	5	3	5	2	8	5
weet niet -----	22	4	9	3	13	4	2	3	5	4	5	4	4	4	3	4	3	3	10	6	8	4	4	2
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.74		2.77		2.70		2.63		2.75		2.79		2.75		2.78		2.66		2.82		2.74		2.65	
Question 18																								
materiaal\kleding																								
Gemiddelde -----	7.68	497	7.29	245	8.06	252	7.62	54	8.51	105	7.57	96	7.96	102	6.26-	67	7.59	73	9.15+	137	7.23	195	6.99	165
Sample Size -----	7.68	497	7.29	245	8.06	252	7.62	54	8.51	105	7.57	96	7.96	102	6.26-	67	7.59	73	9.15+	137	7.23	195	6.99	165
Sample Size (Unweighted) ---		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
Question 18																								
tactisch inzicht																								
Gemiddelde -----	10.51	497	10.87	245	10.16	252	11.22	54	8.33-	105	10.24	96	10.67	102	12.53+	67	11.40	73	12.23+	137	10.49	195	9.11-	165
Sample Size -----	10.51	497	10.87	245	10.16	252	11.22	54	8.33-	105	10.24	96	10.67	102	12.53+	67	11.40	73	12.23+	137	10.49	195	9.11-	165
Sample Size (Unweighted) ---		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs
Question 18 hoeveelheid training																								
Gemiddelde	17.66	497	17.42	245	17.89	252	19.40	54	16.61	105	17.34	96	18.00	102	18.57	67	16.99	73	18.02	137	17.44	195	17.63	165
Sample Size	17.66	497	17.42	245	17.89	252	19.40	54	16.61	105	17.34	96	18.00	102	18.57	67	16.99	73	18.02	137	17.44	195	17.63	165
Sample Size (Unweighted)		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
Question 18 coaching\ondersteuning																								
Gemiddelde	11.00	497	10.29-	245	11.69+	252	10.99	54	11.39	105	11.37	96	10.46	102	11.94	67	9.86-	73	11.12	137	11.23	195	10.62	165
Sample Size	11.00	497	10.29-	245	11.69+	252	10.99	54	11.39	105	11.37	96	10.46	102	11.94	67	9.86-	73	11.12	137	11.23	195	10.62	165
Sample Size (Unweighted)		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
Question 18 land van herkomst																								
Gemiddelde	2.53	497	2.51	245	2.55	252	2.56	54	3.38+	105	2.46	96	2.07	102	2.13	67	2.40	73	2.71	137	2.65	195	2.24	165
Sample Size	2.53	497	2.51	245	2.55	252	2.56	54	3.38+	105	2.46	96	2.07	102	2.13	67	2.40	73	2.71	137	2.65	195	2.24	165
Sample Size (Unweighted)		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
Question 18 aanleg																								
Gemiddelde	16.86	497	16.99	245	16.73	252	15.33	54	15.87	105	17.68	96	15.97	102	17.38	67	19.09	73	13.65-	137	17.82	195	18.39	165
Sample Size	16.86	497	16.99	245	16.73	252	15.33	54	15.87	105	17.68	96	15.97	102	17.38	67	19.09	73	13.65-	137	17.82	195	18.39	165
Sample Size (Unweighted)		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
Question 18 voeding																								
Gemiddelde	7.33	497	7.05	245	7.59	252	7.11	54	7.65	105	7.43	96	7.28	102	6.69	67	7.52	73	8.49+	137	7.06	195	6.68	165
Sample Size	7.33	497	7.05	245	7.59	252	7.11	54	7.65	105	7.43	96	7.28	102	6.69	67	7.52	73	8.49+	137	7.06	195	6.68	165
Sample Size (Unweighted)		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding								
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog		
	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	
<u>Question 18 mentaliteit</u>																									
Gemiddelde	-----	12.31	497	12.85	245	11.79	252	11.33	54	13.22	105	11.64	96	11.90	102	13.97	67	11.68	73	9.99-	137	12.36	195	14.18+	165
Sample Size	-----	12.31	497	12.85	245	11.79	252	11.33	54	13.22	105	11.64	96	11.90	102	13.97	67	11.68	73	9.99-	137	12.36	195	14.18+	165
Sample Size (Unweighted)	-----		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
<u>Question 18 weersomstandigheden</u>																									
Gemiddelde	-----	3.26	497	3.39	245	3.13	252	3.05	54	3.82	105	3.14	96	3.21	102	2.80	67	3.28	73	3.80+	137	3.21	195	2.87	165
Sample Size	-----	3.26	497	3.39	245	3.13	252	3.05	54	3.82	105	3.14	96	3.21	102	2.80	67	3.28	73	3.80+	137	3.21	195	2.87	165
Sample Size (Unweighted)	-----		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
<u>Question 18 geld</u>																									
Gemiddelde	-----	9.58	497	10.02	245	9.16	252	10.08	54	10.05	105	9.79	96	11.27	102	6.67-	67	8.58	73	9.28	137	9.22	195	10.26	165
Sample Size	-----	9.58	497	10.02	245	9.16	252	10.08	54	10.05	105	9.79	96	11.27	102	6.67-	67	8.58	73	9.28	137	9.22	195	10.26	165
Sample Size (Unweighted)	-----		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160
<u>Question 18 andere factoren, nl.:</u>																									
Gemiddelde	-----	1.28	497	1.31	245	1.25	252	1.31	54	1.18	105	1.34	96	1.21	102	1.06	67	1.63	73	1.56	137	1.30	195	1.03	165
Sample Size	-----	1.28	497	1.31	245	1.25	252	1.31	54	1.18	105	1.34	96	1.21	102	1.06	67	1.63	73	1.56	137	1.30	195	1.03	165
Sample Size (Unweighted)	-----		496		252		244		53		94		93		99		74		83		143		193		160

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1801																								
Het totaal van de door u bij de vorige vraag gegeven antwoorden is niet precies 100%. Is dit een optelfout? Het is heel belangrijk dat het totaal op precies 100% uitkomt. Zou u alstublieft uw antwoord aan willen passen?																								
-----																								
nee, ga door met volgende vraag -----																								
	84	100	34	100	50	100	5	100	16	100	24	100	8	100	8	100	23	100	44	100	29	100	12	100
Sample Size -----	84	100	34	100	50	100	5	100	16	100	24	100	8	100	8	100	23	100	44	100	29	100	12	100
Sample Size (Unweighted) ---	85		36		49		6		15		23		7		9		25		44		29		12	
Question 1901																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? Het niveau van de topsport is tegenwoordig zo hoog, dat je je als gewoon mens niet meer kunt identificeren met topsport(ers).																								
-----																								
(5) helemaal eens -----	85	15	37	13	49	16	6	9	12	10	15	13	12	11	17	23	23	24+	39	22+	28	12	18	10-
(4) wel eens -----	209	36	100	36	109	36	17	29	41	34	40	33	40	37	34	45	37	38	66	36	95	43+	48	27-
(3) noch eens, noch oneens -	181	31	88	31	93	31	23	39	43	36	49	41+	35	32	13	17-	18	18-	51	28	67	30	63	36
(2) niet zo eens -----	53	9	24	9	30	10	7	12	9	7	9	7	14	13	7	9	8	8	8	5-	20	9	26	14+
(1) helemaal niet eens -----	29	5	19	7+	10	3-	5	8	8	7	5	4	5	4	3	4	3	3	7	4	5	2-	16	9+
weet niet -----	24	4	11	4	12	4	2	3	8	6	2	2	3	3	1	1-	8	8	10	6	8	4	5	3
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	3.48		3.41		3.54		3.20		3.36		3.44		3.39		3.74		3.78		3.71		3.56		3.16	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1902																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling? Er moeten geen grenzen worden gesteld aan methoden en middelen om topprestaties te leveren.																								
(5) helemaal eens	63	11	28	10	35	11	4	6	22	18+	5	4-	10	9	7	10	14	15	21	12	17	8-	25	14
(4) wel eens	95	16	35	13-	60	20+	4	7-	16	14	19	16	24	22	15	20	17	17	37	20	41	18	18	10-
(3) noch eens, noch oneens	88	15	39	14	50	16	10	18	22	19	21	17	17	15	11	15	6	6-	32	18	38	17	18	10-
(2) niet zo eens	125	22	70	25+	55	18-	17	29	13	11-	32	27	27	25	17	22	19	20	35	19	51	23	39	22
(1) helemaal niet eens	188	32	97	35	91	30	23	38	39	33	42	35	28	26	21	28	35	36	46	25-	70	31	72	41+
weet niet	22	4	10	3	12	4	1	2	7	6	1	1-	4	3	3	5	5	6	10	6	7	3	5	3
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.50		2.36		2.63		2.14		2.73		2.27		2.63		2.59		2.53		2.72		2.47		2.32	
Question 2001																								
In hoeverre vindt u het aanvaardbaar dat sportprestaties worden verbeterd door de ontwikkeling van ander materiaal (klapschaats, haaienpak e.d.)?																								
(5) helemaal aanvaardbaar	161	28	87	31	74	25	10	17-	37	31	32	26	32	29	26	35	25	26	50	28	51	23-	61	34+
(4) wel aanvaardbaar	339	58	162	58	177	59	40	67	61	51	78	65	70	64	37	49	53	56	103	57	137	61	100	57
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar	42	7	15	5	27	9	6	9	8	6	8	7	5	5	8	10	7	8	13	7	20	9	9	5
(2) niet zo aanvaardbaar	14	2	5	2	9	3	2	3	8	6+	-	--	1	1	1	1	2	2	2	1	9	4	3	1
(1) helemaal niet aanvaardbaar	6	1	3	1	2	1	-	--	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	4	2	2	1	-	--
weet niet	19	3	7	3	12	4	2	4	4	3	2	2	1	1-	3	3	7	7	10	5	5	2	4	2
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	4.13		4.19		4.08		4.00		4.07		4.18		4.20		4.20		4.10		4.12		4.03		4.27	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 2002																								
En dat sportprestaties worden verbeterd door de toepassing van speciale voeding of voedingssupplementen?																								
(5) helemaal aanvaardbaar ---	52	9	30	11	22	7	3	5	16	14	12	10	8	7	6	8	8	8	16	9	14	6	21	12
(4) wel aanvaardbaar -----	257	44	129	46	128	42	28	48	49	41	52	43	53	48	35	47	39	41	80	44	100	45	77	44
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar -----	124	21	55	20	70	23	11	19	30	25	29	24	19	17	19	25	17	18	35	19	58	26+	31	18
(2) niet zo aanvaardbaar ----	96	17	46	16	51	17	9	16	17	15	21	17	22	20	10	13	18	19	31	17	33	15	32	18
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	36	6	15	6	20	7	7	12	3	3-	5	4	8	7	2	2-	10	11	11	6	12	5	12	7
weet niet -----	16	3	4	2	11	4	1	2	4	3	2	2	1	1	4	6	4	4	8	4	5	2	3	2
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	3.34		3.41		3.28		3.18		3.49		3.37		3.30		3.47		3.18		3.34		3.33		3.37	
Question 2003																								
En hoe staat u tegenover het gebruik van herstellende middelen, dat wil zeggen middelen die zorgen dat het lichaam snel herstelt van geleverde prestaties?																								
(5) helemaal aanvaardbaar ---	24	4	19	7+	5	2-	3	5	8	7	6	5	3	3	2	3	2	2	7	4	4	2-	14	8+
(4) wel aanvaardbaar -----	131	23	67	24	64	21	16	26	25	21	23	19	22	20	21	28	24	25	47	26	49	22	35	20
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar -----	138	24	61	22	77	26	16	27	30	25	30	25	24	22	22	29	16	17	41	23	59	26	38	22
(2) niet zo aanvaardbaar ----	202	35	92	33	110	37	17	29	36	30	46	38	46	42	22	29	34	36	52	29-	85	38	65	37
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	71	12	35	12	36	12	7	13	16	13	15	12	13	12	6	7	14	15	25	14	23	10	23	13
weet niet -----	15	3	5	2	9	3	1	1	4	3	1	1	1	1	3	4	5	6	9	5+	4	2	2	1
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.71		2.80		2.62		2.82		2.77		2.66		2.59		2.89		2.61		2.76		2.66		2.73	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Top-sporters MOETEN wel herstel-bevorderende middelen gebrui-ken om niet achter te blijven bij de concurrentie.																								
(5) helemaal mee eens	27	5	19	7+	8	3-	-	--	10	8	5	4	6	6	5	7	1	1-	8	4	8	4	11	6
(4) mee eens	106	18	59	21	47	16	19	32+	17	14	19	15	21	19	11	15	20	21	36	20	35	15	35	20
(3) noch eens, noch oneens	138	24	62	22	77	25	13	22	31	26	27	22	24	22	20	27	24	25	44	24	62	28	33	18-
(2) niet zo eens	136	23	59	21	77	26	10	17	31	25	33	27	30	27	13	17	20	21	36	20	60	27	40	23
(1) helemaal niet eens	141	24	69	25	72	24	14	24	26	22	32	27	26	23	21	29	22	23	44	24	49	22	48	27
weet niet	33	6	12	4	21	7	3	5	6	5	5	4	4	4	5	6	9	10	13	7	10	5	10	6
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.53		2.63		2.43		2.65		2.60		2.41		2.55		2.51		2.51		2.57		2.49		2.53	
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van herstelbevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van de topsporters.																								
(5) helemaal mee eens	128	22	59	21	69	23	11	18	26	22	26	21	24	21	13	18	28	30	44	24	40	18	44	25
(4) mee eens	203	35	91	33	112	37	20	34	41	34	40	33	53	48+	20	27	29	30	70	39	88	39	45	26-
(3) noch eens, noch oneens	137	24	68	24	69	23	16	27	32	27	30	25	23	21	17	23	18	19	36	20	54	24	47	27
(2) niet zo eens	24	4	13	5	11	4	4	6	2	1-	5	4	4	4	6	7	3	3	5	3	9	4	10	5
(1) helemaal niet eens	8	1	5	2	2	1	2	3	1	1	2	1	1	1	-	--	3	3	3	2	2	1	3	2
weet niet	81	14	43	15	38	13	7	12	18	15	18	15	5	5-	18	25+	15	15	22	12	31	14	28	16
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.84		3.78		3.89		3.66		3.88		3.81		3.90		3.73		3.95		3.93		3.81		3.79	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Top-sporters MOETEN wel prestatiebevorderende middelen gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie.																								
(5) helemaal mee eens	22	4	15	6+	7	2-	2	3	4	3	6	5	4	4	5	7	1	1-	10	6	5	2	6	4
(4) mee eens	74	13	37	13	37	12	8	14	17	14	9	8-	13	12	9	12	19	20	27	15	22	10	26	15
(3) noch eens, noch oneens	114	20	55	20	60	20	9	15	26	22	26	21	22	20	11	15	20	21	30	16	56	25+	28	16
(2) niet zo eens	147	25	69	25	78	26	14	23	32	27	29	24	37	33	15	20	20	21	44	24	59	26	44	25
(1) helemaal niet eens	201	35	96	34	105	35	23	39	39	32	44	36	34	31	29	39	32	33	63	35	73	32	65	37
weet niet	23	4	7	3	15	5	4	7	3	2	7	5	-	--	5	6	4	4	7	4	9	4	7	4
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.23		2.29		2.17		2.13		2.28		2.17		2.23		2.22		2.32		2.30		2.20		2.20	
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van de topsporters.																								
(5) helemaal mee eens	214	37	90	32-	124	41+	17	29	44	37	42	35	38	34	30	39	43	45	75	41	74	33	66	37
(4) mee eens	242	42	118	42	124	41	33	56+	44	37	51	42	52	47	27	36	34	36	70	39	100	45	72	41
(3) noch eens, noch oneens	64	11	39	14+	24	8-	5	8	20	17	16	13	13	12	3	5-	6	7	16	9	27	12	21	12
(2) niet zo eens	15	3	8	3	7	2	1	1	1	1	2	2	3	3	3	4	5	5	6	4	3	1	6	3
(1) helemaal niet eens	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
weet niet	46	8	23	8	23	7	3	5	10	9	10	8	4	4-	12	16+	6	6	14	8	21	9	11	6
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	4.22		4.12		4.31		4.19		4.20		4.21		4.17		4.32		4.25		4.28		4.21		4.18	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen is oneerlijk en een schending van het principe van 'fair play'.																								
(5) helemaal mee eens	256	44	120	43	136	45	24	41	53	44	55	45	45	40	33	44	47	49	87	48	91	41	78	44
(4) mee eens	211	36	95	34	116	38	28	47	39	33	46	38	44	39	22	30	32	33	60	33	91	41	59	34
(3) noch eens, noch oneens	70	12	39	14	31	10	4	7	14	12	15	13	18	16	12	16	6	7-	19	11	33	15	18	10
(2) niet zo eens	17	3	10	4	7	2	2	3	5	4	2	2	-	--	2	2	6	7	5	3	4	2	8	4
(1) helemaal niet eens	13	2	9	3	3	1	-	--	4	3	3	2	1	1	3	4	2	2	2	1	-	--	10	6+
weet niet	14	2	7	2	8	3	1	2	5	4	-	--	3	3	3	3	3	3	7	4	4	2	3	2
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	4.20		4.12		4.27		4.28		4.15		4.22		4.22		4.11		4.24		4.30		4.23		4.07	
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Herstelbevorderende middelen hebben een positieve invloed op de prestaties van sporters.																								
(5) helemaal mee eens	26	5	20	7+	7	2-	4	7	7	6	6	5	4	4	4	6	-	--	9	5	6	3	12	7
(4) mee eens	171	29	89	32	82	27	19	32	36	30	31	25	37	34	20	26	28	29	50	28	62	28	60	34
(3) noch eens, noch oneens	172	30	77	28	95	32	18	30	36	30	39	32	28	25	23	30	29	31	51	28	70	32	51	29
(2) niet zo eens	78	13	30	11	48	16	3	6-	16	14	18	15	23	20+	9	12	9	10	29	16	33	15	16	9-
(1) helemaal niet eens	55	10	27	10	29	10	8	14	7	6	10	8	12	11	8	11	10	10	21	11	18	8	17	9
weet niet	78	13	37	13	41	13	7	11	18	15	17	14	6	6-	11	14	19	20	21	12	35	16	21	12
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.07		3.18		2.96		3.14		3.19		3.06		2.99		3.05		2.99		2.98		3.02		3.21	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen druist in tegen de geest van de sport.																								
(5) helemaal mee eens	229	39	114	41	116	38	17	29	51	42	51	42	40	36	31	42	40	42	72	40	86	38	72	41
(4) mee eens	233	40	104	37	129	43	25	41	43	35	51	42	50	46	28	37	37	39	74	41	95	43	63	36
(3) noch eens, noch oneens	69	12	35	12	34	11	12	20	12	10	12	10	15	13	10	13	9	9	19	11	31	14	18	10
(2) niet zo eens	22	4	15	5	7	2	4	7	5	4	1	1-	2	2	4	5	7	7	5	3	5	2	12	7
(1) helemaal niet eens	10	2	6	2	4	1	-	--	4	4	4	3	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	7	4
weet niet	18	3	6	2	12	4	2	4	6	5	2	2	3	3	2	2	2	3	8	4	5	2	5	3
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	4.15		4.11		4.19		3.96		4.14		4.22		4.17		4.17		4.16		4.20		4.19		4.06	
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Gelijke toegang tot prestatiebevorderende middelen en technieken maakt topsport eerlijker.																								
(5) helemaal mee eens	81	14	49	17+	33	11-	15	24	22	18	15	12	12	10	9	13	9	9	16	9-	31	14	35	20+
(4) mee eens	162	28	76	27	86	28	16	27	39	32	29	24	35	32	20	26	23	25	48	27	69	31	45	26
(3) noch eens, noch oneens	114	20	56	20	57	19	9	16	24	20	21	17	22	20	18	24	20	21	40	22	52	23	22	12-
(2) niet zo eens	62	11	22	8	40	13	6	11	12	10	15	12	14	12	5	7	10	11	17	9	23	10	23	13
(1) helemaal niet eens	127	22	63	23	64	21	10	18	15	13-	38	32+	24	22	18	24	22	23	40	22	39	18	48	27
weet niet	34	6	12	4	22	7	3	4	9	7	3	2-	4	4	5	7	11	11	20	11+	10	5	4	2-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.01		3.09		2.94		3.32		3.37		2.72		2.96		2.97		2.85		2.90		3.13		2.98	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen maakt de prestaties van sporters minder bewonderenswaardig.																								
(5) helemaal mee eens	205	35	103	37	102	34	19	32	41	34	41	34	40	36	28	38	36	38	66	36	71	32	69	39
(4) mee eens	226	39	104	37	122	40	24	40	44	36	51	42	47	43	27	36	34	36	61	34	97	43	68	39
(3) noch eens, noch oneens	90	15	43	15	47	16	12	20	18	15	19	15	15	13	11	15	16	16	31	17	44	20	15	9*
(2) niet zo eens	26	5	13	5	13	4	2	3	6	5	3	3	5	5	5	6	5	5	12	7	3	2*	11	6
(1) helemaal niet eens	17	3	12	4	6	2	-	--	8	6	7	5	1	1*	2	2	1	1*	4	2	4	2	9	5
weet niet	16	3	5	2	11	4	2	4	5	4	1	1	2	2	2	2	3	4	7	4	5	2	4	3
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	4.02		4.00		4.03		4.06		3.90		3.96		4.11		4.04		4.09		3.99		4.04		4.03	
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen zou verboden moeten worden.																								
(5) helemaal mee eens	246	42	119	43	127	42	21	36	54	45	52	43	44	40	30	41	45	47	86	48	87	39	72	41
(4) mee eens	188	32	84	30	104	35	19	32	34	28	45	37	36	33	25	33	30	31	55	31	77	35	56	32
(3) noch eens, noch oneens	85	15	47	17	38	13	13	22	18	15	14	12	23	21	9	12	7	7*	22	12	40	18	22	13
(2) niet zo eens	31	5	14	5	17	6	3	5	8	6	5	4	4	4	4	5	8	8	8	4	9	4	15	8
(1) helemaal niet eens	14	2	7	3	7	2	1	1	3	3	4	3	3	2	1	1	3	3	6	4	2	1*	7	4
weet niet	17	3	9	3	8	3	2	4	4	3	-	--	1	1	6	8	3	3	3	1	9	4	5	3
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	4.10		4.09		4.11		4.00		4.09		4.13		4.04		4.18		4.14		4.17		4.12		4.01	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 21																								
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van herstelbevorderende middelen zou verboden moeten worden.																								
(5) helemaal mee eens -----	128	22	67	24	61	20	10	17	20	17	29	24	29	27	15	20	24	25	51	28+	41	18	36	21
(4) mee eens -----	154	27	65	23	89	30	17	29	30	25	35	29	29	27	15	21	27	28	46	25	65	29	43	25
(3) noch eens, noch oneens -	171	29	84	30	86	29	18	30	39	32	32	27	32	29	25	34	24	25	50	28	70	31	51	29
(2) niet zo eens -----	69	12	33	12	36	12	6	10	20	17	12	10	12	11	8	11	10	11	14	8-	30	13	25	14
(1) helemaal niet eens -----	19	3	13	5	6	2	3	6	4	3	6	5	2	2	2	2	3	3	7	4	2	1-	10	6
weet niet -----	40	7	16	6	24	8	6	9	7	6	6	5	5	5	9	12	7	7	13	7	16	7	11	6
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	3.56		3.53		3.58		3.44		3.39		3.61		3.69		3.50		3.68		3.72		3.54		3.42	
Question 22																								
Op dit moment wordt er bij jonge kinderen gezocht naar talenten voor topsport. Als je te laat begint met training, kun je namelijk nooit tot top-sportniveau komen. Wat vindt u ervan dat er bij jonge kinderen gezocht wordt naar talenten voor topsport?																								
(5) helemaal aanvaardbaar ---	41	7	27	10+	13	4-	-	--	11	10	14	11	6	5	5	7	4	5	16	9	9	4-	15	9
(4) wel aanvaardbaar -----	288	50	133	48	155	51	35	59	45	37-	66	55	65	59+	38	51	39	41	74	41-	131	58+	83	47
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar -----	118	20	51	18	67	22	12	20	33	27	25	20	20	19	15	19	14	14	40	22	40	18	38	22
(2) niet zo aanvaardbaar ----	101	17	52	19	49	16	10	16	24	20	14	12-	15	14	14	19	24	25+	36	20	30	13-	35	20
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	22	4	12	4	10	3	2	3	4	4	2	1-	3	3	2	3	9	9+	7	4	11	5	4	2
weet niet -----	11	2	4	1	7	2	1	1	3	2	-	--	1	1	1	1	5	5	7	4	4	2	1	1
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	3.39		3.40		3.38		3.36		3.30		3.63		3.51		3.40		3.07		3.32		3.45		3.40	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 24																								
Het menselijk lichaam is opgebouwd uit genen. DNA vormt de basis van onze genen. Genen zijn de bouwstenen van het leven. De wetenschap heeft onlangs de genetische opbouw van de mens in kaart gebracht. Wellicht is het in de toekomst mogelijk via gentechnologie ook de talenten te selecteren, blessures te voorkomen of te herstellen en prestaties te bevorderen.																								
doorgaan	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Question 2501																								
Stel dat het mogelijk wordt om met genetisch onderzoek bij jonge kinderen vast te stellen of iemand talent heeft voor een sport. In hoeverre zou u dergelijk onderzoek (dus selectie op deze basis) aanvaardbaar vinden?																								
(5) helemaal aanvaardbaar	12	2	10	4+	2	1-	-	--	5	4	1	1	4	3	1	1	2	2	4	2	2	1	6	3
(4) wel aanvaardbaar	81	14	40	14	41	14	12	20	12	10	11	9	18	16	14	18	15	16	24	13	32	15	25	14
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar	90	15	50	18	39	13	8	14	20	17	25	21	15	14	7	9-	15	16	29	16	29	13	32	18
(2) niet zo aanvaardbaar	153	26	71	26	81	27	12	20	35	29	30	25	30	27	24	32	21	22	51	28	64	29	38	21
(1) helemaal niet aanvaardbaar	233	40	103	37	130	43	26	44	47	39	52	43	42	38	28	37	38	40	68	38	89	40	75	42
weet niet	13	2	5	2	8	3	1	2	2	1	1	1	2	2	2	3	4	5	5	3	7	3	1	1-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.10		2.21		1.99		2.09		2.10		1.99		2.19		2.12		2.14		2.12		2.05		2.14	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding								
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Question 2502 Stel dat het mogelijk wordt om met genetisch onderzoek al bij de geboorte vast te stellen of iemand talent heeft voor een sport. In hoeverre zou u dergelijk onderzoek (dus selectie op deze basis) aanvaardbaar vinden?																									
(5) helemaal aanvaardbaar ---	11	2	7	2	4	1	-	--	6	5	1	1	2	2	-	--	2	2	4	2	1	0-	6	3	
(4) wel aanvaardbaar -----	36	6	21	8	15	5	8	14	5	4	4	3	7	6	6	7	8	8	12	7	11	5	13	7	
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar -----	50	9	31	11+	19	6-	6	10	11	9	11	9	8	7	6	8	9	9	18	10	15	7	17	10	
(2) niet zo aanvaardbaar -----	160	28	71	25	89	30	12	21	33	27	37	30	34	31	22	29	23	24	49	27	77	34+	35	20-	
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	316	54	145	52	171	57	33	55	65	54	67	56	59	53	39	52	53	55	96	53	116	52	104	59	
weet niet -----	7	1	4	1	4	1	-	--	1	1	1	1	1	1	3	4	2	2	3	2	4	2	1	1	
	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100	
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172		
Average -----	1.72		1.82		1.63		1.82		1.78		1.62		1.70		1.69		1.75		1.76		1.66		1.76		

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 26																								
Op dit moment worden sporters medisch gekeurd, mede om de kans op blessures te voorkomen. Stel dat genetisch onderzoek het mogelijk maakt om mensen te testen op de kans op bepaalde aandoeningen (bijvoorbeeld hersenletsel bij bokkers). In hoeverre zou u dergelijk onderzoek aanvaardbaar vinden?																								
(5) helemaal aanvaardbaar	45	8	28	10	17	6	2	3	14	12	4	3-	8	7	4	6	12	13	15	8	12	5	18	10
(4) wel aanvaardbaar	204	35	105	38	99	33	30	51+	31	26-	41	34	39	36	27	36	37	38	59	32	87	39	59	33
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar	119	20	52	18	67	22	10	16	31	26	32	26	24	22	13	17	9	9-	46	26	39	17	33	19
(2) niet zo aanvaardbaar	104	18	51	18	53	18	9	16	26	21	16	14	20	18	17	22	16	17	20	11-	43	19	42	24+
(1) helemaal niet aanvaardbaar	91	16	37	13	54	18	8	13	15	12	24	20	17	15	11	15	18	19	34	19	36	16	21	12
weet niet	18	3	6	2	11	4	1	1	3	3	4	3	2	2	4	5	4	4	7	4	7	3	4	2
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	3.01		3.13		2.90		3.16		3.04		2.87		3.02		2.95		3.11		3.00		2.98		3.06	
Question 27																								
Vindt u dat iemand die voor een risicosport kiest, verplicht moet worden om een dergelijk genetisch onderzoek te ondergaan?																								
(4) ja, zeker	36	6	22	8	15	5	7	11	6	5	4	3	5	5	7	10	8	8	9	5	15	7	12	7
(3) denk ik wel	124	21	60	22	64	21	11	19	16	13-	23	19	29	26	19	25	26	27	46	26	48	21	30	17
(2) denk ik niet	198	34	97	35	101	33	19	32	48	40	35	29	40	37	24	32	31	32	52	29	85	38	61	34
(1) zeker niet	150	26	70	25	80	27	12	20	37	31	45	37+	27	24	14	19	16	16-	42	23	49	22	58	33+
weet niet	73	13	31	11	43	14	10	17	15	12	13	11	9	8	10	14	16	16	31	17+	27	12	15	9-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.09		2.14		2.05		2.25		1.91		1.87		2.13		2.30		2.32		2.15		2.14		1.98	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd												Opleiding					
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 28																								
Stel dat in de toekomst iedere Nederlander een genetisch sportpaspoort heeft. Wat vindt u van dat vooruitzicht?																								
(5) helemaal aanvaardbaar ---	11	2	10	3+	1	0-	-	--	6	5	-	--	3	2	1	1	1	1	3	2	1	0-	7	4
(4) wel aanvaardbaar -----	55	9	30	11	25	8	8	13	11	10	10	8	13	12	5	7	7	8	18	10	19	9	18	10
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar -----	92	16	46	17	45	15	8	14	12	10-	31	26+	13	12	14	18	14	14	35	19	33	15	23	13
(2) niet zo aanvaardbaar -----	161	28	75	27	86	28	17	28	37	31	28	23	28	25	24	32	27	28	43	24	72	32	46	26
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	224	39	100	36	124	41	25	42	44	36	49	41	49	44	24	32	34	36	61	34	85	38	78	44
weet niet -----	38	7	18	6	21	7	2	3	10	8	2	2-	5	5	7	9	13	13+	21	12+	13	6	4	2-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.02		2.13		1.91		1.98		2.09		2.02		1.98		2.04		1.96		2.11		1.95		2.02	
Question 29																								
Wellicht kan in de toekomst gentechnologie worden ingezet als therapeutisch middel, met andere woorden dan kunnen sporters sneller herstellen van blessures en geleverde prestaties. Wat vindt u daarvan?																								
(5) helemaal aanvaardbaar ---	12	2	10	3+	3	1-	1	1	7	6	3	2	-	--	-	--	2	2	3	2	2	1	8	4
(4) wel aanvaardbaar -----	131	23	66	24	65	21	10	17	26	21	20	17	30	27	22	29	24	25	42	23	44	20	45	25
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar -----	155	27	78	28	76	25	20	33	32	26	34	28	31	28	19	26	19	20	62	34+	55	25	38	22
(2) niet zo aanvaardbaar -----	126	22	62	22	63	21	11	19	24	20	30	25	17	15-	19	25	25	26	20	11-	59	27+	46	26
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	115	20	45	16-	69	23+	9	15	21	18	30	25	26	23	12	16	17	17	35	19	49	22	30	17
weet niet -----	42	7	17	6	25	8	9	15	11	9	4	3-	7	6	3	4	9	10	19	11	14	6	10	5
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.63		2.74		2.52		2.66		2.75		2.44		2.63		2.71		2.65		2.73		2.47		2.73	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding								
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
Question 30																									
Stel dat gentechnologie in de toekomst kan worden gebruikt voor het verbeteren van sportprestaties. Wat vindt u daarvan?																									
(5) helemaal aanvaardbaar	---	10	2	7	2	3	1	-	--	5	4	3	3	-	--	-	--	2	2	3	1	2	1	5	3
(4) wel aanvaardbaar	-----	47	8	23	8	24	8	8	14	3	3-	8	7	12	11	9	12	7	7	16	9	16	7	14	8
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar	-----	117	20	54	19	63	21	6	10-	27	22	31	26	20	18	14	19	19	20	54	30+	39	17	24	14-
(2) niet zo aanvaardbaar	-----	176	30	83	30	93	31	24	40	31	26	35	29	31	28	25	33	29	31	49	27	71	32	56	32
(1) helemaal niet aanvaardbaar	-----	202	35	97	35	105	35	18	30	45	38	41	34	38	35	26	34	33	35	47	26-	83	37	72	41
weet niet	-----	30	5	15	5	15	5	3	5	8	7	3	2-	9	8	1	1-	6	6	13	7	12	5	5	3
Sample Size	-----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	-----	2.07		2.09		2.05		2.08		2.03		2.12		2.06		2.08		2.04		2.28		1.97		1.98	
Question 3101																									
- Als alle prestatiebevorderende middelen en technieken worden vrijgegeven, is topsport niet meer interessant. - Bent u het eens of oneens met deze stelling?																									
(5) helemaal mee eens	-----	254	44	121	43	133	44	24	40	58	48	57	47	40	36	30	40	46	49	73	40	104	46	78	44
(4) mee eens	-----	148	25	68	24	80	27	19	32	33	27	29	24	32	29	17	23	17	18-	44	24	54	24	50	28
(3) noch eens, noch oneens	-	77	13	39	14	38	13	6	9	11	9	17	14	17	15	16	21	11	11	31	17	27	12	19	11
(2) niet zo eens	-----	34	6	20	7	14	4	5	8	7	6	8	7	5	4	3	4	6	7	7	4	10	4	18	10+
(1) helemaal niet eens	-----	26	4	12	4	14	5	-	--	7	6	5	4	6	6	5	7	3	3	7	4	11	5	8	4
weet niet	-----	42	7	18	7	24	8	6	10	4	3-	5	4	10	9	5	6	13	13+	20	11+	18	8	5	3-
Sample Size	-----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	-----	4.06		4.02		4.10		4.17		4.09		4.07		3.94		3.91		4.19		4.04		4.11		4.01	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 32																								
Vindt u dat een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij of zij wil nemen bij het gebruik van prestatiebevorderende middelen en technieken?																								
(4) ja, helemaal	128	22	57	20	71	24	18	31	30	25	26	22	23	20	14	18	18	18	39	21	41	19	48	27
(3) wel in grote lijnen	155	27	78	28	77	26	14	23	34	28	34	29	38	34	14	19	21	22	53	29	58	26	44	25
(2) enigszins	103	18	47	17	56	19	12	21	29	24	21	17	15	13	13	17	14	14	21	12-	47	21	35	20
(1) nee	177	31	92	33	86	28	12	20	25	20-	36	30	33	30	31	42+	39	41+	58	32	71	32	49	28
weet niet	17	3	6	2	11	4	3	5	3	2	3	2	2	2	3	4	4	4	11	6+	7	3	-	--
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.42		2.37		2.46		2.67		2.59		2.43		2.46		2.14		2.19		2.43		2.32		2.52	
Question 33																								
Denkt u dat de sporter vrij is om zelf te beslissen of hij of zij prestatiebevorderende middelen en technieken wil gebruiken?																								
(4) ja, zeker	52	9	24	9	27	9	6	10	12	10	12	10	10	9	7	10	5	5	16	9	18	8	17	10
(3) denk ik wel	137	23	66	24	70	23	10	16	31	26	31	25	28	26	14	19	23	24	44	24	65	29+	27	16-
(2) denk ik niet	245	42	113	41	132	44	27	45	49	41	52	43	43	39	30	40	44	46	68	38	91	41	86	49+
(1) zeker niet	105	18	57	20	48	16	11	19	19	16	17	14	22	20	18	24	20	21	35	19	35	16	35	20
weet niet	42	7	19	7	23	8	6	10	9	8	9	8	7	6	6	8	5	5	18	10	14	6	11	6
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.25		2.22		2.28		2.19		2.33		2.34		2.26		2.16		2.13		2.25		2.32		2.16	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 34																								
Om de prestaties van topsporters te verbeteren, is de toepassing denkbaar van verschillende technologieën. Kunt u aangeven wat volgens u het meeste effect zal hebben op topprestaties?																								
voeding -----	51	9	23	8	27	9	6	9	9	8	10	8	13	12	7	9	6	6	28	15+	12	5-	11	6
hoeveelheid training -----	305	52	146	52	159	53	32	54	56	46	73	61+	58	52	40	54	46	48	102	56	119	53	83	47
materiaal -----	18	3	10	4	8	3	2	3	5	4	4	3	3	3	1	2	3	3	6	3	7	3	5	3
coaching\ondersteuning -----	101	17	39	14-	62	21+	6	11	20	16	17	14	23	21	11	15	24	25+	27	15	40	18	35	20
genetische doping -----	55	10	33	12	22	7	6	10	18	15	11	9	5	4-	9	12	8	8	6	3-	25	11	24	14
andere doping -----	51	9	28	10	23	8	8	14	13	11	6	5-	9	8	6	8	9	9	12	7	21	9	18	10
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Question 3402																								
En vervolgens?																								
voeding -----	149	26	70	25	79	26	17	29	28	23	30	25	22	20	21	27	31	32	56	31	56	25	37	21
hoeveelheid training -----	122	21	57	20	66	22	9	15	30	25	19	15	28	25	16	22	20	21	46	25	39	18	37	21
materiaal -----	64	11	36	13	28	9	6	10	15	12	18	15	8	7	6	8	11	11	17	9	28	12	20	11
coaching\ondersteuning -----	151	26	66	24	85	28	17	28	22	18-	36	30	38	35+	18	24	20	21	46	25	60	27	46	26
genetische doping -----	42	7	19	7	24	8	7	12	11	9	6	5	7	7	4	5	7	7	9	5	17	7	17	10
andere doping -----	45	8	27	10	17	6	3	6	13	11	11	9	5	4	8	11	4	5	6	3-	20	9	19	10
geen andere\weet niet -----	8	1	4	2	4	1	-	--	1	1	-	--	2	2	2	3	3	3	2	1	4	2	2	1
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3403																								
En dan?																								
voeding -----	160	28	73	27	87	29	18	30	29	24	33	27	41	38+	16	22	24	26	45	25	67	31	48	28
hoeveelheid training -----	92	16	52	19	40	13	13	22	18	15	20	16	13	12	11	15	18	19	19	11-	42	19	31	18
materiaal -----	148	26	69	25	79	27	9	15-	28	24	36	30	30	28	21	28	24	25	60	34+	51	23	37	21
coaching\ondersteuning -----	142	25	66	24	76	26	16	27	34	29	26	21	22	20	23	31	22	24	46	26	53	24	43	24
genetische doping -----	8	1	7	2	2	1	2	3	3	3	1	1	-	--	1	1	2	2	3	1	2	1	4	2
andere doping -----	12	2	7	3	5	2	2	3	5	4	3	2	2	2	-	--	1	1	1	0-	2	1-	10	5+
geen andere\weet niet -----	10	2	1	0-	9	3+	-	--	2	2	2	2	1	1	2	3	2	3	5	3	2	1	2	1
Sample Size -----	573	100	275	100	298	100	60	100	119	100	121	100	108	100	73	100	93	100	179	100	219	100	175	100
Sample Size (Unweighted) ---	572		283		289		59		108		116		104		80		105		185		217		170	
Question 35																								
En als het gaat om de AAN- VAARDBAARHEID van de toepassingen? Kunt u aangeven wat u het meest aanvaardbaar vindt?																								
voeding -----	96	17	43	15	53	18	8	13	21	18	16	13	26	23	16	21	10	11	43	24+	29	13	24	14
hoeveelheid training -----	327	56	165	59	162	54	38	65	59	49	83	69+	56	51	38	51	52	55	92	51	137	61	98	55
materiaal -----	24	4	13	5	10	3	2	3	11	9+	3	3	2	1-	2	3	4	4	8	5	6	3	9	5
coaching\ondersteuning -----	129	22	53	19	76	25	12	19	27	22	19	16-	27	24	16	21	29	30	34	19	49	22	45	26
genetische doping -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	-	-
andere doping -----	5	1	5	2+	-	--	-	--	2	2	-	--	-	--	3	3	-	--	2	1	3	1	-	--
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Question 3502																								
En vervolgens?																								
voeding -----	149	26	73	26	76	25	20	33	40	33	29	24	26	23	12	16-	23	24	52	29	58	26	39	22
hoeveelheid training -----	158	27	72	26	86	28	11	18	29	24	29	24	34	31	28	37	28	29	58	32	53	24	47	26
materiaal -----	84	14	43	15	41	14	8	13	18	15	21	17	18	16	8	11	11	12	20	11	34	15	30	17
coaching\ondersteuning -----	173	30	81	29	92	30	21	36	30	25	38	32	32	29	22	30	29	30	44	25	72	32	56	32
genetische doping -----	1	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	-	-
andere doping -----	2	0	2	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	1
geen andere\weet niet -----	14	2	7	2	8	2	-	--	2	2	3	3	1	1	4	6	4	4	4	2	6	3	4	2
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd												Opleiding					
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3503																								
En dan?																								
voeding -----	192	34	83	30	109	37	23	39	33	28	41	35	33	31	27	38	35	38	50	28	80	37	62	36
hoeveelheid training -----	53	9	26	10	27	9	7	12	17	14	4	4-	12	11	4	6	10	11	18	10	19	9	16	9
materiaal -----	168	30	84	31	84	29	16	27	35	30	41	35	33	30	19	27	24	27	57	32	59	27	52	30
coaching\ondersteuning -----	146	26	74	27	72	24	13	22	32	27	32	27	29	27	20	28	21	23	47	27	58	27	41	23
genetische doping -----	2	0	2	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-	1	1
andere doping -----	1	0	-	-	1	0	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
geen andere\weet niet -----	4	1	3	1	1	0	-	--	-	--	-	--	2	2	1	2	1	1	3	2	1	0	-	--
Sample Size -----	567	100	272	100	294	100	60	100	118	100	117	100	109	100	71	100	91	100	177	100	217	100	173	100
Sample Size (Unweighted) ---	566		281		285		59		107		113		105		79		103		182		216		168	
Question 3601																								
Verwacht u dat de toepassing van gentechnologie in topsport gevolgen zal hebben voor andere terreinen (maatschappelijk, medisch)?																								
(4) ja, zeker -----	212	37	106	38	106	35	24	40	57	48+	43	36	38	34	26	35	24	25-	48	27-	79	35	85	48+
(3) denk ik wel -----	256	44	129	46	127	42	25	42	48	40	57	47	52	47	30	40	44	46	82	45	102	46	71	40
(2) denk ik niet -----	20	4	8	3	12	4	1	2	4	4	3	2	6	5	4	5	2	3	9	5	7	3	4	2
(1) zeker niet -----	3	0	2	1	1	0	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	1	1	2	1	-	-
weet niet -----	90	15	34	12-	55	18+	9	16	10	8-	17	14	14	13	15	20	25	26+	40	22+	34	15	16	9-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	3.38		3.39		3.37		3.45		3.48		3.38		3.32		3.37		3.27		3.26		3.36		3.50	
Question 3602																								
En verwacht u dan positieve of negatieve gevolgen?																								
(vooral) positieve gevolgen -	22	5	18	8+	4	2-	2	3	7	6	5	5	5	6	2	3	2	3	3	2	8	4	11	7
zowel positieve als negatieve																								
gevolgen -----	258	55	130	56	127	55	28	58	59	56	53	53	53	59	32	57	32	47	71	54	101	56	86	55
(vooral) negatieve gevolgen -	147	31	71	30	77	33	14	30	35	33	35	35	26	29	15	27	22	33	43	33	51	28	54	34
weet niet -----	41	9	16	7	25	11	5	10	5	4-	7	7	6	7	8	13	11	17+	13	10	22	12	6	4-
Sample Size -----	468	100	235	100	233	100	49	100	106	100	100	100	90	100	56	100	67	100	130	100	181	100	156	100
Sample Size (Unweighted) ---	461		239		222		49		95		95		86		60		76		132		177		152	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 37																								
Maken deze gevolgen de toepassing van gentechnologie in de topsport voor u meer of minder aanvaardbaar?																								
-----																								
meer aanvaardbaar	19	4	11	5	8	3	2	4	4	4	5	5	4	4	3	5	1	1	8	6	4	2	6	4
niet meer en niet minder aanvaardbaar	146	31	70	30	75	32	20	40	37	35	30	30	33	37	15	27	11	16-	28	22-	66	36	51	33
minder aanvaardbaar	263	56	137	58	126	54	24	49	58	55	55	55	49	55	32	56	45	67+	77	59	94	52	92	59
weet niet	41	9	17	7	24	10	3	7	6	6	10	10	4	4	7	12	11	16	17	13	17	9	7	5-
Sample Size	468	100	235	100	233	100	49	100	106	100	100	100	90	100	56	100	67	100	130	100	181	100	156	100
Sample Size (Unweighted)	461		239		222		49		95		95		86		60		76		132		177		152	
Question 3801																								
Als het gaat om het ontdekken van talent Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?																								
-----																								
(4) ja, zeker	45	8	27	10	18	6	4	7	12	10	9	7	12	11	3	4	5	5	8	4-	14	6	24	14+
(3) denk ik wel	258	44	128	46	129	43	27	45	49	41	55	45	49	44	36	48	43	45	74	41	94	42	90	51+
(2) denk ik niet	70	12	33	12	37	12	6	10	19	15	13	11	14	13	9	11	10	11	21	11	28	13	21	12
(1) zeker niet	48	8	23	8	25	8	5	8	10	8	13	11	9	8	7	10	4	4-	13	7	23	10	12	7
weet niet	160	27	67	24	92	31	18	30	31	25	31	26	26	24	20	27	34	35	65	36+	65	29	30	17-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.71		2.76		2.67		2.72		2.70		2.66		2.77		2.64		2.80		2.66		2.62		2.85	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3801																								
Als het gaat om risicovermijding Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?																								
(4) ja, zeker	44	8	29	10+	15	5-	4	7	13	11	10	9	7	6	4	5	5	5	10	6	10	4-	24	14+
(3) denk ik wel	284	49	136	49	148	49	37	62+	68	57	55	45	52	47	36	48	36	38-	74	41-	118	53	92	52
(2) denk ik niet	78	13	40	14	39	13	7	13	11	9	15	13	20	18	11	15	14	14	25	14	24	11	28	16
(1) zeker niet	33	6	16	6	18	6	1	1-	6	5	12	10	7	6	1	2-	6	7	11	6	15	7	7	4
weet niet	142	24	59	21	83	27	10	17	22	18	28	24	25	23	22	30	34	36+	61	33+	57	25	25	14-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.77		2.81		2.73		2.90		2.90		2.69		2.69		2.82		2.65		2.68		2.74		2.87	
Question 3801																								
Als het gaat om sneller herstel Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?																								
(4) ja, zeker	41	7	25	9	16	5	2	4	11	9	10	8	8	7	6	7	4	4	8	4	10	4-	23	13+
(3) denk ik wel	312	54	154	55	158	52	41	68+	68	57	55	46	60	55	36	48	52	54	85	47-	115	51	112	64+
(2) denk ik niet	63	11	35	13	28	9	4	7	12	10	13	11	18	17	8	10	9	9	24	13	28	12	11	6-
(1) zeker niet	31	5	12	4	19	6	-	--	5	4	13	11+	6	5	4	5	4	4	11	6	12	5	8	4
weet niet	134	23	53	19-	81	27+	12	21	25	20	29	24	18	17	22	29	27	29	53	29+	59	26	22	13-
Sample Size	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted)	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average	2.81		2.85		2.77		2.96		2.89		2.68		2.76		2.83		2.82		2.70		2.74		2.98	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd												Opleiding					
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3801																								
Als het gaat om prestatieverhoging Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?																								
(4) ja, zeker -----	57	10	34	12	23	8	5	8	15	13	16	13	9	8	7	9	5	5-	9	5-	19	9	28	16+
(3) denk ik wel -----	300	52	151	54	149	49	36	60	57	48	54	45	62	56	41	55	49	52	82	46	115	51	103	58+
(2) denk ik niet -----	64	11	30	11	35	11	8	13	12	10	12	10	14	13	8	11	10	11	27	15	24	11	13	7
(1) zeker niet -----	41	7	22	8	19	6	1	1-	9	7	14	12	9	8	2	3-	6	7	12	7	15	7	14	8
weet niet -----	119	21	43	15-	76	25+	11	18	28	23	24	20	16	14	17	22	25	26	50	28+	51	23	19	11-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
Average -----	2.81		2.83		2.78		2.90		2.85		2.75		2.76		2.91		2.74		2.68		2.80		2.92	
<u>Geslacht</u>																								
man -----	279	48	279	100+	-	--	27	46	52	43	58	48	56	51	40	54	46	48	89	49	100	45	91	51
vrouw -----	302	52	-	--	302	100+	32	54	68	57	63	52	54	49	35	46	50	52	92	51	124	55	86	49
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
<u>Leeftijd</u>																								
18-24 -----	60	10	27	10	32	11	60	100+	-	--	-	--	-	--	-	--	-	--	8	4-	29	13	23	13
25-34 -----	120	21	52	19	68	23	-	--	120	100+	-	--	-	--	-	--	-	--	20	11-	48	22	52	30+
35-44 -----	121	21	58	21	63	21	-	--	-	--	121	100+	-	--	-	--	-	--	41	23	42	19	37	21
45-54 -----	110	19	56	20	54	18	-	--	-	--	-	--	110	100+	-	--	-	--	50	28+	37	17	23	13-
55-64 -----	75	13	40	14	35	12	-	--	-	--	-	--	-	--	75	100+	-	--	28	15	30	13	17	10
65+ -----	96	16	46	16	50	17	-	--	-	--	-	--	-	--	-	--	96	100+	34	19	37	17	24	14
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	

Topsport en technologie

	Totaal		Geslacht				Leeftijd										Opleiding							
			man		vrouw		18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65+		Laag		Midden		Hoog	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
<u>Opleiding</u>																								
Laag -----	181	31	89	32	92	31	8	14-	20	16-	41	34	50	45+	28	37	34	35	181	100+	-	--	-	--
Midden -----	224	38	100	36	124	41	29	48	48	40	42	35	37	34	30	40	37	39	-	--	224	100+	-	--
Hoog -----	177	30	91	32	86	28	23	38	52	43+	37	31	23	21-	17	23	24	25	-	--	-	--	177	100+
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
<u>Regio</u>																								
Drie grote steden -----	90	16	46	17	44	15	11	19	17	14	22	18	17	15	9	12	14	15	30	17	33	15	27	15
Rest West -----	170	29	89	32	81	27	17	29	36	30	32	27	28	25	25	33	32	33	44	24	74	33	52	29
Noord -----	61	11	26	9	35	12	7	11	15	13	12	10	10	9	10	14	7	7	22	12	20	9	19	11
Oost -----	120	21	54	19	66	22	12	20	25	21	27	22	25	23	12	16	18	19	41	23	41	18	38	22
Zuid -----	140	24	64	23	76	25	13	21	26	22	27	22	31	28	18	24	25	26	44	24	56	25	41	23
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
<u>Gemeentegrootte</u>																								
Minder dan 5.000 -----	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	3	1	-	-
5.000 - 10.000 -----	30	5	8	3-	22	7+	4	7	3	2-	2	2-	9	8	5	7	7	8	10	6	16	7	4	2-
10.000 - 20.000 -----	98	17	43	16	54	18	8	13	20	16	28	23	15	14	14	19	13	14	36	20	32	14	29	17
20.000 - 50.000 -----	180	31	92	33	88	29	16	27	37	30	31	26	39	35	23	30	34	36	45	25-	82	37+	53	30
50.000 - 100.000 -----	85	15	34	12	50	17	13	22	14	12	19	16	16	14	7	10	15	16	28	15	32	14	25	14
Meer dan 100.000 -----	186	32	99	35	87	29	18	31	47	39	41	34	31	29	22	30	26	27	61	34	58	26-	66	37
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	
<u>Grootte van huishouden</u>																								
1 -----	103	18	52	19	52	17	5	8-	32	27+	18	15	16	15	9	13	23	24	21	12-	34	15	48	27+
2 -----	226	39	105	38	121	40	9	16-	41	34	18	15-	32	29-	56	74+	70	73+	73	40	88	40	65	37
3 -----	101	17	50	18	51	17	20	33+	29	24	19	16	26	23	6	8-	2	2-	41	23+	33	15	26	15
4 -----	107	18	46	17	60	20	16	27	15	12-	47	39+	24	21	4	5-	1	1-	25	14	51	23+	31	17
5 of meer -----	44	8	26	9	18	6	10	17	3	3-	18	15+	12	11	-	--	-	--	20	11+	17	8	6	4-
Sample Size -----	581	100	279	100	302	100	60	100	120	100	121	100	110	100	75	100	96	100	181	100	224	100	177	100
Sample Size (Unweighted) ---	581		288		293		59		109		116		106		83		108		187		222		172	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 101												
<u>Beoefent u op dit moment een sport of heeft u vroeger een sport beoefend?</u>												
ja, op dit moment -----	45	96+	81	37	180	100+	-	--	-	--	225	39
niet op dit moment, wel vroeger -----	2	4-	136	63+	-	--	259	100+	-	--	261	45
nee, nooit -----	-	--	-	--	-	--	-	--	95	100+	95	16
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Question 102												
<u>Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld aan het beoefenen van sport? (uur per week)</u>												
Gemiddelde -----	5.50+	45	3.66	81	3.65-	180	-	-	-	-	4.03	225
Sample Size -----	5.50+	45	3.66	81	3.65-	180	-	-	-	-	4.03	225
Sample Size (Unweighted)		45		79		176		-		-		221
Question 2												
<u>Beoefent u nu een sport in verenigingsverband of heeft u dat vroeger gedaan?</u>												
ja, op dit moment -----	43	91+	32	15-	66	37+	-	--	-	-	109	22
niet op dit moment, wel vroeger -----	4	9-	185	85+	80	44-	228	88+	-	-	312	64
nee, nooit -----	-	--	-	--	34	19+	31	12	-	-	66	14
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	-	-	486	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		-		484	
Question 3												
<u>Speelt u nu competitie of heeft u vroeger competitie gespeeld?</u>												
ja, op dit moment -----	47	100+	-	--	-	--	-	--	-	-	47	11
niet op dit moment, wel vroeger -----	-	--	217	100+	81	56	136	60+	-	-	217	52
nee, nooit -----	-	--	-	--	65	44+	92	40	-	-	156	37
Sample Size -----	47	100	217	100	145	100	228	100	-	-	421	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		141		232		-		420	

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 4												
Welke sport(en) beoefent u nu of heeft u vroeger beoefend? (meer antwoorden mogelijk)												
atletiek -----	3	5	22	10+	17	9	16	6	-	-	35	7
badminton -----	3	7	21	10	21	12	23	9	-	-	48	10
basketbal -----	-	--	14	6+	8	5	9	4	-	-	18	4
biljarten -----	7	14	16	7	7	4	15	6	-	-	29	6
dammen\schaken -----	-	--	10	5	2	1-	15	6+	-	-	16	3
golf -----	4	9	6	3	7	4	2	1-	-	-	13	3
handbal -----	3	6	19	9+	7	4	20	8	-	-	29	6
hockey -----	1	3	10	4	5	3	7	3	-	-	13	3
honkbal\softbal -----	-	--	6	3	1	1	8	3+	-	-	9	2
korfbal -----	4	8	29	14+	10	6	27	10	-	-	41	9
paardensport -----	3	6	11	5	15	8	14	5	-	-	32	7
schaatsen -----	5	10	14	6	15	8	16	6	-	-	36	7
tafeltennis -----	1	2	13	6	5	3-	20	8+	-	-	26	5
tennis -----	9	19	53	24+	46	25+	40	15-	-	-	95	19
turnen -----	4	9	25	12	28	16	37	14	-	-	70	14
vecht- en verdedigings- sport (judo, boksen, worstelen, schermen e.d.)	2	4-	29	13	22	12	31	12	-	-	54	11
voetbal -----	17	36	83	38+	30	17-	77	29+	-	-	123	25
volleybal -----	4	8	43	20+	22	12	41	16	-	-	67	14
wielrennen\mountainbike	3	7	11	5	20	11+	9	4-	-	-	33	7
ijshockey -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
zwemmen\waterpolo -----	9	20	48	22	44	24	58	22	-	-	111	23
anders, nl.: -----	20	43	48	22-	89	50+	53	20-	-	-	162	33
Total of Mentions -----	103	218	532	245	419	233	539	208	-	-	1061	218
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	-	-	486	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		-	-	484	
Question 501												
Hoe belangrijk is of was het beoefenen van sport voor uzelf?												
(5) zeer belangrijk -----	25	53+	59	27	71	40+	33	13-	-	-	129	27
(4) wel belangrijk -----	20	42	107	49	98	55	120	46	-	-	238	49
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk -----	3	5-	35	16	5	3-	61	24+	-	-	69	14
(2) niet zo belangrijk -----	-	--	13	6	4	2-	37	14+	-	-	41	8
(1) helemaal niet belangrijk -----	-	--	3	1	1	1	8	3+	-	-	10	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	-	-	486	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		-	-	484	
Average -----	4.47		3.95		4.31		3.50		-	-	3.89	
Question 601												
Gaat u wel eens naar sportwedstrijden?												
ja -----	31	65+	80	37+	56	31	66	26	15	15-	168	29
nee -----	17	35-	137	63-	123	69	193	74	80	85+	413	71
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

		Sport en competitie											
		Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
		aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs
Question 602													
Hoeveel tijd besteedt u zo gemiddeld aan het bezoek aan sportwedstrijden? (uur per maand)													
Gemiddelde	-----	5.12	31	5.06	80	4.27	56	5.36	66	11.63	15	5.49	168
Sample Size	-----	5.12	31	5.06	80	4.27	56	5.36	66	11.63	15	5.49	168
Sample Size (Unweighted)			31		80		58		65		13		167
Question 603													
Hoe belangrijk is het voor u om sportwedstrijden te bezoeken?													
(5) zeer belangrijk	-----	3	10	12	15	5	10	10	15	-	--	18	11
(4) wel belangrijk	-----	14	47	24	30	18	32	22	33	6	39	60	35
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk	-----	10	33	24	30	17	30	18	28	5	31	50	30
(2) niet zo belangrijk	----	3	10	17	21	13	22	16	24	4	24	35	21
(1) helemaal niet belangrijk	-----	-	--	3	4	4	6	1	1	1	6	5	3
Sample Size	-----	31	100	80	100	56	100	66	100	15	100	168	100
Sample Size (Unweighted)		31		80		58		65		13		167	
Average	-----	3.57		3.30		3.16		3.35		3.02		3.30	
Question 701													
Volgt u wel eens sport via de media (televisie, radio, kranten, sportbladen)?													
ja	-----	45	96+	187	86+	140	78	200	77	51	54-	437	75
nee	-----	2	4-	30	14-	40	22	59	23	43	46+	144	25
Sample Size	-----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)		47		214		176		261		97		581	
Question 702													
Hoeveel tijd besteedt u zo gemiddeld aan het volgen van sport via de media? (uur per week)													
Gemiddelde	-----	4.98+	45	3.46	187	2.96	140	3.18	200	2.99	51	3.27	437
Sample Size	-----	4.98+	45	3.46	187	2.96	140	3.18	200	2.99	51	3.27	437
Sample Size (Unweighted)			45		183		139		202		52		438
Question 703													
Hoe belangrijk is het voor u om sport via de media te volgen?													
(5) zeer belangrijk	-----	10	21	29	15	16	11	25	12	3	5-	53	12
(4) wel belangrijk	-----	13	28	66	35	50	35	62	31	14	27	138	32
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk	-----	15	34	54	29	32	23	65	33	13	25	125	29
(2) niet zo belangrijk	----	6	14	31	17-	36	26	36	18	14	28	92	21
(1) helemaal niet belangrijk	-----	1	3	7	4-	7	5	12	6	8	15	28	7
Sample Size	-----	45	100	187	100	140	100	200	100	51	100	437	100
Sample Size (Unweighted)		45		183		139		202		52		438	
Average	-----	3.50		3.43		3.22		3.25		2.81		3.21	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 801												
Hoe belangrijk is topsport voor Nederland?												
(5) zeer belangrijk -----	17	35+	51	24	48	26+	45	17	11	12-	120	21
(4) wel belangrijk -----	22	46	125	58	98	54	148	57	43	45	310	53
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk -----	3	7	27	12	23	13	35	14	14	15	75	13
(2) niet zo belangrijk ----	4	8	11	5	7	4-	19	7	9	10	38	7
(1) helemaal niet belangrijk -----	2	4	-	--	3	2	5	2	9	9+	19	3
weet niet -----	-	--	3	1-	2	1	7	3	9	9+	18	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.99		4.01		4.02		3.83		3.45		3.84	
Question 802												
Hoe belangrijk is topsport voor de Nederlandse economie?												
(5) zeer belangrijk -----	12	25+	26	12	21	11	28	11	8	9	69	12
(4) wel belangrijk -----	22	47	137	63+	107	60+	145	56	34	36-	307	53
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk -----	7	15	32	15	21	12-	46	18	21	22	95	16
(2) niet zo belangrijk ----	3	6	10	5	10	5	15	6	7	8	36	6
(1) helemaal niet belangrijk -----	1	2	2	1-	3	2	6	2	8	8+	18	3
weet niet -----	2	5	10	5-	18	10	19	7	16	17+	56	10
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.91		3.84		3.82		3.72		3.34		3.71	
Question 803												
Hoe belangrijk is topsport voor de nationale identiteit (het 'wij-gevoel')?												
(5) zeer belangrijk -----	21	44+	56	26	49	27	60	23	12	13-	141	24
(4) wel belangrijk -----	16	35-	125	58+	102	57	139	54	41	44	300	52
(3) noch belangrijk, noch onbelangrijk -----	4	9	24	11	18	10	39	15	17	18	77	13
(2) niet zo belangrijk ----	1	3	5	2-	5	3	11	4	9	10	27	5
(1) helemaal niet belangrijk -----	3	7	4	2	5	3	6	2	7	7	20	3
weet niet -----	1	3	3	1	1	1-	5	2	8	9+	16	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	4.11		4.05		4.04		3.93		3.49		3.91	

Topsport en technologie

Sport en competitie

Question 9	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
inzet	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
afzien	-	-	1	1	-	-	1	1	2	2	3	1
afzien pijn overwinning	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
alleen leven voor de sport	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
allerbeste	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	2	0
altetiek	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
amusements waarde	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	2	0
arrogante sporters	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
atlethiek	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
atletiek	-	-	1	1	-	-	1	0	1	1	2	0
beroepsmatig	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
beste	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Betaald	1	3	1	1	1	1	-	-	-	-	2	0
betaald, veel geld	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
betaalde sport	-	-	1	0	-	-	2	1	-	-	2	0
BIJZ. PRESTATIE	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
commercie	-	--	2	1	2	1	1	1	1	2	4	1
commercieel	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
commercieel,	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
conditie	-	--	2	1	2	1	3	1	1	1	6	1
darten	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	3	1
de beste	-	-	-	-	-	-	1	0	1	1	2	0
de beste zijn	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	3	1
Dicipline	-	--	3	2	6	4+	-	--	-	--	6	1
discipline	1	2	3	2	2	1	2	1	-	--	5	1
doorzettingsvermogen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
doorzetten	-	-	1	1	1	1	2	1	-	-	4	1
doorzettingsvermogen	-	--	3	2	3	2	3	1	2	3	8	2
doping	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	2	0
Druk	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
duursport	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
een kwestie van geld	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
eenzijdig leven	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
eerlijkheid	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
ek en wk	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
elke sport	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
emotie	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
energie	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
erkenning	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
ervaring	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
Excelleren	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
fanatiek	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
fanatiek, beroepsmatig,	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
geld	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
formule1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
fulltime	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
fysieke uitputting.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
volkomen onnodig.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
geen belangstelling voor	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
topsport	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
geen idee	-	-	1	1	-	-	2	1	2	2	4	1
Geld	3	7	11	7	8	5	18	8	10	13	38	8
geld - ongezond -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
heldenverering	-	-	-	-	1	0	-	-	-	-	1	0
geld verdienen	-	-	1	1	1	1	1	0	-	-	2	0
geld.	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
geldwolven	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
gemeentelijke belangen	-	-	1	0	1	1	-	-	-	-	1	0
geweldig	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
gezond	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
gezond eten	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
gezondheid	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0
Goed presenteren	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
goede prestaties leveren	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0

goudenplak halen -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
grenzen verleggen -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
grote prestaties -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
hard -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
harde werkers -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
heel veel trainen -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
het is je boterham -----	-	-	1	0	1	1	-	-	-	-	1	0
Het kunnen meten met de topsporters van -----	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
het uiterste halen -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
hog niveau -----	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
hoge kwaliteit -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
hoge verdiensten -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
hoog niveau -----	-	--	9	5	7	5	9	4	3	4	19	4
hoogniveau -----	1	2	1	1	1	1	-	-	-	-	2	0
hoogste -----	-	-	2	1	-	-	2	1	-	-	2	0
hoogste klasse -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
hoogste niveau -----	-	-	2	1	2	1	-	-	-	-	2	0
ik vind het knap wat er geresteerd woord -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
individuele kracht -----	-	-	2	1	2	2	-	-	-	-	2	0
inspannend -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
inspanning -----	1	2	1	1	-	--	3	1	1	1	5	1
internationaal -----	1	2	2	1	1	1	2	1	-	-	4	1
internationaal niveau ----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
Internationale sport -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
inzet -----	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	3	1
is een beroep -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
kampioenschappen -----	1	4	1	1	1	1	-	-	-	-	2	1
karakter -----	-	-	1	0	-	-	2	1	-	-	2	0
keihard trainen -----	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
kost erg veel												
gemeenschapsgeld -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
kracht -----	1	3	-	-	-	-	1	0	-	-	2	0
kwaliteit -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
levensvullend -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
Meedoen op wereldniveau												
meer voor mannen -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
mentaliteit -----	-	-	1	1	1	0	1	1	-	-	2	0
mooi -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
nationale trots -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
nederlandsselftal -----	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
nee -----	-	--	-	--	1	1	2	1	2	2	4	1
nee eigenlijk niet -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
neen -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
niveau -----	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	2	0
niveau (hoog niveau) ----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
olympische spelen -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
olympische spelen -----	1	3	1	0	3	2	2	1	-	--	6	1
olympische spelen -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
ongezond -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
oorlog vechten bij												
voetbal -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
opwindend -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
oranje -----	-	-	2	1	1	1	2	1	-	-	3	1
overdreven -----	-	-	1	0	1	1	1	1	1	2	3	1
paardensport -----	-	-	1	0	1	1	-	-	-	-	1	0
Passie, beleving, winnaar												
prestatie -----	1	3-	16	9	7	5-	29	13+	5	7	42	9
prestatie conditie												
doorzettingvermogen ----	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	0
Prestatiedrang -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
prestatiegericht -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
prestaties -----	-	--	1	1	3	2	4	2	-	--	7	1
presteren -----	-	--	4	3	2	1	6	3	4	5	11	2
pretatie -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
Pro's -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
Professionals -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
professionaliteit -----	1	3	-	-	1	1	-	-	-	-	2	0
professionals -----	1	2	1	0	1	1	-	-	-	-	2	0
Professioneel -----	1	2	3	2	3	2	3	1	1	1	7	2
professioneel in aanpak --												
professioneel op europees niveau -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0

professionele sporters ----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
professionaliteit -----	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	2	0
reclame -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
records -----	-	-	-	-	1	1	1	0	2	2	3	1
Relletjes -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
resultaten -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
Roem -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
saamhorigheid -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
samen spel -----	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
selectie -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
spanning -----	1	3	4	2	2	2	3	1	-	--	6	1
sponsor -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
sponsoring -----	1	2	3	2	1	1	2	1	1	1	5	1
sport op het hoogste nivo	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
Sport op hoog niveau ----	1	3	1	0	1	1	-	-	-	-	2	0
Sporten op het hoogste												
niveau -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
sportief -----	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	2	0
sportiviteit -----	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	3	1
stadions,voetbal,Feye-												
noord -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
talent, doorzettingsver-												
mogen, bezieling -----	-	-	1	0	1	1	-	-	-	-	1	0
te hoge salarissen spelers	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
Tennis - Atletiek -												
Zwemsport -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
tijdrovend -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
toewijding -----	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
top prestaties -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
topprestatie -----	-	-	1	1	2	2	-	-	1	1	3	1
topprestatie's -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
topprestaties -----	-	-	3	2	1	1	2	1	-	-	3	1
topsalarissen -----	-	-	-	-	-	-	1	0	1	2	2	1
Tot het uiterste gaan. ----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
trainen -----	1	3	3	2	6	4	6	3	1	1	14	3
traing -----	-	-	1	0	1	0	-	-	-	-	1	0
training -----	-	-	3	2	2	1	2	1	-	-	4	1
trots -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
turnkampioenschappen --	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
Uitblinken -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
uitdagend -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
uiterste -----	1	2	-	-	-	-	1	0	-	-	2	0
uithoudingsvermogen ----	-	-	2	1	2	1	-	-	1	1	3	1
uitputtend -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
uitsloven -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
ultieme prestaties -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
veel geld -----	1	3	4	2	1	1	4	2	-	--	6	1
veel geld verdienen -----	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	3	1
Veel geld verdienen! -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
veel trainen -----	-	--	-	--	2	2	1	0	1	1	4	1
verbroedering -----	1	3	-	-	-	-	1	0	-	-	2	0
verspringen -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
voetbal -----	2	4	7	4	5	3	13	6	4	5	23	5
voetbal tennis zwemmen	-	-	1	0	1	1	-	-	-	-	1	0
Voetbal wij gevoel,geld,												
internationale -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
voetbal-doelpunten-een-												
heid -----	-	-	1	0	1	0	-	-	-	-	1	0
voetballen -----	-	-	2	1	1	1	1	0	1	1	3	1
volharding -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
voorbeeldfunctie -----	-	-	2	1	-	-	2	1	-	-	2	0
waanzin -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Waardeloos -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
weet ik eigenlijk niet ----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
weet ik niet -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
weet niet -----	-	-	-	-	-	-	1	0	1	1	2	0
WEReldkampioen -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
Wereldniveau -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
Wereldrecords -----	-	-	3	2	-	-	3	1	-	-	3	1
wil kracht door												
zettingsvermogen -----	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
wilskracht -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
winnen -----	-	--	3	2	2	1	5	2	2	2	8	2

winnen van de													
compentitie -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0	
zeer gemotiveerde mensen	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0	
zelfstandig -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0	
zweet -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0	
zwemmem -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0	
zwemmen -----	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-	2	0	
Sample Size -----	40	100	172	100	143	100	219	100	74	100	475	100	
Sample Size (Unweighted)	39		171		140		222		77		478		

* = Significant difference on 95% level

V3363 © Veldkamp | Juni 2004

geldverslindend -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
gemotiveerd -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
goud -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
hard werken -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
hobby -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
hoog niveau -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
hoog niveau -----	-	-	-	-	2	1	1	1	-	-	3	1
hooligans -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
iets overhebben voor een ander -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
in het teken van -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
inspanning -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
intensief -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
internationaal -----	-	-	3	2	2	1	1	0	1	2	4	1
internationaal aanzien --- internationaal mee	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
kunnen komen -----	-	-	2	1	2	2	-	-	-	-	2	1
inzet -----	-	-	1	0	3	2	-	-	-	-	3	1
je strijdt tegen de besten - jezelf wegcijferen -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
jezelf wegcijferen -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
kampioenen -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
Kampioenschap -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
kijkspel -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
klasse -----	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	2	0
knap -----	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	2	0
knappe prestaties -----	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
kracht -----	-	-	1	1	1	1	1	0	-	-	2	0
kwaliteit -----	-	-	2	1	1	1	2	1	-	-	3	1
lichaamstraining -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
maar amateursporten net zo belangrijk -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
mannen en vrouwen -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
marathon -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
maximaal getraind zijn ---	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
Maximale inspanning ----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
media-aandacht -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
mensen die alleen leven voor de sport -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
miljoenen -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
moet in de genen zitten --	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
mooi -----	-	-	1	1	1	1	1	0	-	-	2	0
motivatie -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
nederland -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
nee -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
neen -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
niveau -----	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	2	0
oefenen -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
offers -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
Olympisch kampioen ----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
olympische spelen -----	-	--	5	3	4	3	2	1	-	--	6	1
Onderscheiden op wereldniveau -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
oninteressant -----	-	-	1	0	-	-	1	0	1	2	2	0
ontspannend -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
op tijd naar bed -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
Opmaken van belastinggeld (Politie) ----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
opoffering -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
overdreven -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
plezier -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
plezierig om naar te kijken -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
pr -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
prestatie -----	2	7	6	4	5	4	6	3	1	2	14	3
prestatiegericht -----	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	2	0
prestaties -----	-	-	1	1	1	1	2	1	1	2	4	1
presteren -----	-	--	-	--	1	1	2	1	2	3	5	1
Prestige -----	-	-	1	1	1	1	1	0	-	-	2	1
professionals -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
PROFESSIONEEL -----	-	-	2	1	-	-	2	1	-	-	2	1
Professionele sport -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
reclame -----	-	--	1	0	-	--	4	2+	-	--	4	1
Records -----	-	-	3	2	-	-	3	1	-	-	3	1
respect -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0

Roem -----	-	-	-	-	2	2	-	-	1	2	3	1
schaatsen -----	1	3	2	1	-	--	3	1	4	6	7	2
scoren -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
sensatie -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
Soms uitbuiting -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
spanning -----	1	4	1	1	2	2	1	1	-	--	4	1
sponsoring -----	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	2	0
SPONSOREN -----	1	3	1	1	-	-	1	0	-	-	2	0
SPONSORING -----	2	6	1	0	1	1	1	1	-	-	4	1
sponsors -----	-	--	4	2	5	4	-	--	1	2	5	1
sponters -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
sportief -----	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-	2	0
sportiviteit -----	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	2	1
staan we op de kaart -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
stimulerende middellen -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
strengedieeten -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
stress -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
strijd -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
suporters -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
team -----	-	-	2	1	-	-	2	1	-	-	2	0
teamverband -----	-	-	-	-	1	0	-	-	-	-	1	0
tennis -----	-	--	1	1	-	--	3	2	1	2	4	1
TEVEEL GELD KOSTEN -----	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	2	1
tijd -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
toernooi -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
topbaan -----	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
topconditie -----	-	-	2	1	1	1	1	1	-	-	2	1
topsporters -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
trainen -----	1	3	3	2	2	1	5	3	-	--	8	2
training -----	-	-	1	0	2	2	1	0	-	-	3	1
trainingen -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
trots -----	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	2	0
turnen -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
uithoudings vermogen -----	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	2	0
uithoudingsvermogen -----	1	4	5	3	-	--	5	3	-	--	6	2
vaak trainen -----	-	-	1	0	1	1	-	-	-	-	1	0
veel eisend (inspanning) -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
veel geld -----	1	2	2	1	2	1	-	-	1	2	4	1
veel geld verdienen -----	-	-	1	1	1	1	3	1	-	-	4	1
veel inspanning benodigd -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
veel op reis -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
veel tijd in investeren -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
veel trainen -----	-	--	3	2	2	1	4	2	1	1	6	1
veel trainen, weinig vrije tijd -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
veel van de wereld zien -----	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	1
veeleisend -----	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
verbroedering -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
vermaak -----	-	-	2	1	-	--	3	2	1	2	4	1
voetbal -----	-	--	3	2	5	4	1	1	2	3	8	2
voetballen -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
Volle inzet -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
volledig gaan voor iets -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
volleybal -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
vriendschap -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
waaninnige beloningen -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
waarvoor? -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
weinig prive leven -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
weinig vrije tijd -----	1	4	-	-	-	-	1	0	-	-	2	1
wereldkampioen -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
Wereldtop -----	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
wereldwijd -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
wielrennen -----	-	-	2	1	1	1	3	1	-	-	4	1
wij zijn nederland -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
willen winnen -----	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	2	1
wilskracht -----	-	-	2	1	1	1	2	1	1	1	4	1
winnen -----	1	3	3	2	2	2	5	3	1	2	9	2
zelfdiscipline -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
zinloos -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
zou zichzelf moeten kunnen bedruipen -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
zwemmen -----	-	--	3	2	2	1	3	1	-	--	4	1
Sample Size -----	30	100	160	100	129	100	183	100	58	100	400	100

Sample Size (Unweighted)	30	158	123	186	59	398
--------------------------	----	-----	-----	-----	----	-----

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

Sport en competitie

	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
<u>Question 9</u>												
doorzettingsvermogen --	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
Kampioen -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
'betaald -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
(te) veel geld -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
(teveel) geld -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
+geen alcahol -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
. -----	-	-	-	-	-	-	3	2	-	-	3	1
100% inzetten -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
? -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
aandacht -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
aangepaste levensstijl ----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
aanzien -----	-	-	1	1	-	-	1	0	2	5	3	1
adrenaline -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
afzien -----	-	--	2	1	2	2	2	1	2	3	5	1
alleen de beste -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
Alles draait om het topsportpersoontje -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
Alles over hebben voor de sport -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
ambitie -----	1	4	1	1	1	1	-	-	-	-	2	1
anders -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
atletiek -----	-	-	1	1	-	-	1	1	1	2	2	1
autoracen -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
autosport -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
bekendheid -----	-	--	2	2	2	2	1	0	1	2	4	1
Bekentheid -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
belangrijk -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
belangrijk deel van hun leven -----	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Beloning -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
Betaald -----	1	3	-	-	1	1	-	-	-	-	2	1
Bezig zijn. -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
blessures -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
bobo's -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
bovenmenselijke verering -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
buitenland -----	-	-	2	1	-	-	2	1	-	-	2	0
Champions League -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
clubs -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
commercie -----	-	-	1	1	-	-	1	1	2	3	3	1
commercieel -----	-	-	2	2	3	3	1	1	-	-	4	1
competatief -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
conditie -----	1	6	-	-	1	1	1	0	-	-	3	1
Dagelijks mee bezig -----	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
dennis bergkamp -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
dicipline -----	-	-	-	-	1	1	1	0	-	-	2	1
dingen moeten laten (sociale contacten) -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
doorzetters -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
doorzetting -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
Doorzettingsvermogen --	-	--	2	2	3	3	2	1	-	--	5	1
dope -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
doping -----	-	--	3	2	4	3	1	1	-	--	5	1
drijfveer -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
drugs -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
duur -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
eenzaam -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
eer -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
eerlijkheid -----	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	2	1
ego-building niet onbelangrijk -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
egoïsten -----	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
energie -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
er helemaal voor gaan ---	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
extremen -----	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	1

faciliteiten -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
gedreven -----	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	2	1
geen doping -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
GEEN GELD OM GOED TE SPORTEN -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
geen tijd voor andere dingen -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
geld -----	1	3	6	4	9	8	10	6	3	5	23	6
geweld -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
gezond -----	-	-	-	-	-	-	-	-	3	5	3	1
gezondheid -----	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	2	1
goed getraind -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
goed voor team geest ----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
goed voorbeeld voor velen	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
grensverleggend -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
grootmeesterschap -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
grote wedstrijden -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
Harde sport -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
harde wereld -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
heibel/ -----	-	-	1	0	-	-	1	0	-	-	1	0
hhog salaris -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
hockey -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
hype -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
hysterie -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
iedereen betaalt, ook als je geen intere -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
inspanning -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
intensief -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
internationaal -----	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	2	1
inzet -----	-	-	1	1	1	1	2	1	1	2	3	1
je leven is er op ingesteld	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
je zelf overtreffen -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
jezelf overtreffen -----	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	1
kameraadschap en sportiviteit -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
kampioen -----	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	2	1
karakter -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
keihard werken -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
knap -----	-	-	-	-	-	-	-	-	3	5	3	1
knokken -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
leeftijd -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
leuk -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
levensgenot -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
Levensgevaar voor diverse mensen. !!! -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
massa-vermaak -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
mensen die komen kijken	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
moeilijk -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
motivatie -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
Nationaal gevoel -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
nationale waardering ----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
nationalisme -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
nee -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
NEEN -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
niet jij maar je club -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
Niets -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
olympische spelen -----	-	-	2	2	-	-	2	2	-	-	2	1
ongezond -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
ontspanning -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
op hoog niveau sporten --	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
opoffering -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
opofferingsgezindheid ----	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
oranje -----	2	8	-	-	-	-	-	-	1	2	3	1
overdreven -----	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	1	0
overdrijving -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
overtrokken -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
overwinnen -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
overwinning -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
plaatselijke bedrijven en middenstand -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
plezier -----	1	4	2	2	1	1	3	2	1	3	7	2
prestatie -----	2	7	6	5	4	4	7	5	1	2	15	4
prestatiedrive -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
prestaties -----	-	-	1	1	1	1	2	1	1	1	4	1

presteren -----	1	3	-	-	-	-	1	1	-	-	2	0
Presteren op wereldniveau	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	2	0
professional -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
publiciteit -----	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
Publiek -----	-	-	1	1	1	1	2	1	-	-	3	1
publieke positie -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
reclame -----	-	--	3	2	1	1	4	2	-	--	5	1
record -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
records -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
rellen -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
respect -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
roeien -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
roem -----	-	-	1	1	1	1	1	0	-	-	2	0
samen -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
samenzijn -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
schaatsen -----	-	--	1	1	3	2	2	1	-	--	5	1
snelheid -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
SOMS LEUK -----	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	2	1
spanned -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
sponsoring -----	-	-	3	3	3	3	-	-	-	-	3	1
sponsors -----	1	3	-	-	-	-	-	-	1	2	2	0
sportief -----	-	-	1	1	2	1	1	1	-	-	3	1
sportiviteit -----	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
sterke concurrenten -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
succes -----	-	-	1	1	3	2	1	1	-	-	4	1
Support -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
talent -----	1	3	1	1	1	1	1	1	-	-	3	1
te commercieel ingesteld	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
te weinig waardering -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
teamegeest -----	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	1
teamspeler -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
techniek -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
teleurstelling -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1	0
televisie -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
tennis -----	-	--	1	1	2	1	1	1	2	4	4	1
tijd -----	-	-	1	1	2	1	-	-	-	-	2	0
topmensen op sport												
gebied -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
topprestatie's -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
trainen -----	-	--	4	3	2	2	3	2	1	2	5	2
training -----	-	-	1	1	2	1	1	1	-	-	3	1
triatlon -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
triomf -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
uithoudingsvermogen -----	-	-	1	1	-	-	1	1	2	3	3	1
uitstraling naar anderen --	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	2	0
vandalisme -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
veel geld -----	-	-	1	1	-	-	3	2	-	-	3	1
veel reizen -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
veel wedstrijden -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
vermaak -----	-	--	-	--	1	1	2	1	1	2	4	1
vertier -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	0
voetbal -----	1	3	2	1	4	4	3	2	-	--	8	2
volhouden -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
voor sommige sporten te												
hoge betaling -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
voorbeeld -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
voorbeeld functie -----	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	1
voorbijgaan aan alle												
normen -----	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
vreugde-verdriet -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
vroeg versleten lichaam -	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
wedstrijden -----	1	4	-	-	1	1	-	-	-	-	2	1
weet niet -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
weinig vrije tijd -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
wereldniveau -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
Wereldwijd -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
wielrennen -----	-	--	1	1	1	1	3	2	2	3	6	2
wij gevoel -----	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	0
wij met zijn allen -----	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0
winnen -----	1	3	5	4	1	1	7	4	1	2	10	3
Winnen. -----	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0
winst/verlies -----	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
WK -----	-	-	-	-	2	2	-	-	1	1	3	1
zeldzaam -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0

zweet -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
zwemmen -----	-	-	1	1	-	-	2	1	-	-	2	1
Sample Size -----	26	100	133	100	115	100	162	100	53	100	357	100
Sample Size (Unweighted)	26		131		110		166		54		356	

* = Significant difference on 95% level
V3363 © Veldkamp | Juni 2004

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 10												
Er volgt nu een lijst van zaken die bij topsport belangrijk kunnen zijn. Wat is volgens u het belangrijkste bij topsport?												
zelfstandigheid -----	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	3	1
dat je respect hebt voor regels -----	1	2	9	4	4	2	12	5	4	4	21	4
gezondheid -----	2	5	18	8	16	9	18	7	6	7	43	7
plezier -----	9	19	17	8	20	11	23	9	10	10	61	11
rechtvaardigheid -----	-	--	-	--	1	0	2	1	2	2	5	1
eerlijkheid, fair play -----	6	12	45	21	30	17	53	21	22	23	111	19
verantwoordelijkheid -----	-	-	-	-	-	-	1	0	1	1	2	0
toewijding -----	2	4	8	4	9	5	8	3	5	5	23	4
inzet -----	6	14	20	9	21	12	21	8	8	8	57	10
talent -----	8	17	20	9	14	8	23	9	3	3-	48	8
doorzettingsvermogen ---	10	22	46	21	33	19	55	21	14	15	113	19
gelijkheid -----	-	-	-	-	1	1	-	-	2	2	3	1
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen	1	3	14	6	14	8	15	6	3	3	33	6
competitie -----	-	--	7	3	3	2	14	5+	3	3	20	3
training -----	-	--	13	6	10	5	10	4	5	5	24	4
weet het ECHT niet -----	1	2	1	1-	4	2	3	1-	7	7+	14	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Question 1002												
En wat is daarna het belangrijkste bij topsport?												
zelfstandigheid -----	-	-	1	0	1	0	2	1	1	1	4	1
dat je respect hebt voor regels -----	3	6	19	9	17	10	18	7	5	6	42	7
gezondheid -----	4	8	17	8	13	7	26	10	9	10	51	9
plezier -----	2	4	22	10	17	10	28	11	10	12	57	10
rechtvaardigheid -----	3	6	5	2	-	--	7	3	1	1	10	2
eerlijkheid, fair play -----	4	9	33	15	30	17	42	16	19	21	94	17
verantwoordelijkheid -----	1	2	2	1	4	2	4	1	2	2	11	2
toewijding -----	6	12	10	5	4	2-	14	5	6	7	30	5
inzet -----	6	14	26	12	21	12	29	11	7	8	64	11
durf -----	-	--	3	1	-	--	4	1	1	1	5	1
talent -----	2	5	21	10	20	11	22	8	9	10	53	9
doorzettingsvermogen ---	9	19	40	18	36	21	38	15	9	10	92	16
gelijkheid -----	-	-	-	-	-	-	1	0	3	3	4	1
dat de sporter een voorbeeld is voor anderen	1	2	6	3	4	2	6	2	3	3	13	2
competitie -----	3	6	3	2	-	--	6	2	-	--	9	2
training -----	4	9	8	4	8	5	11	4	3	4	26	5
geen ander aspect\weet niet -----	-	-	1	0	1	0	-	-	1	1	2	0
Sample Size -----	46	100	216	100	176	100	257	100	88	100	567	100
Sample Size (Unweighted)	46		212		172		258		89		565	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1003												
<u>En wat dan?</u>												
zelfstandigheid -----	2	4	2	1	-	--	3	1	1	1	6	1
dat je respect hebt voor												
regels -----	1	2-	11	5	13	7	19	7	7	9	40	7
gezondheid -----	2	4	11	5	11	6	18	7	4	5	36	6
plezier -----	3	5	23	11	21	12	29	11	10	12	62	11
rechtvaardigheid -----	1	2	4	2	3	2	7	3	2	2	13	2
eerlijkheid, fair play -----	14	30+	17	8	14	8	23	9	11	13	62	11
verantwoordelijkheid -----	1	3	8	4	7	4	9	4	3	3	20	4
toewijding -----	3	6	22	10	9	5	31	12+	2	3-	45	8
inzet -----	7	14	22	10	20	12	24	9	7	8	58	10
durf -----	1	2	4	2	2	1	2	1	2	3	7	1
talent -----	2	4	19	9	19	11	19	7	8	9	47	8
doorzettingsvermogen ---	6	12	34	16	31	18	37	14	13	14	86	15
gelijkheid -----	1	2	5	2	1	1	5	2	3	4	10	2
dat de sporter een												
voorbeeld is voor anderen												
competitie -----	2	5	12	6	10	5	11	4	3	3	25	4
training -----	1	2	9	4	5	3	6	2	5	6	18	3
geen ander aspect\weet												
niet -----	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	0
Sample Size -----	46	100	215	100	175	100	257	100	87	100	565	100
Sample Size (Unweighted)	46		211		171		258		88		563	
Question 1004												
<u>Wat vindt u het minst belangrijk bij topsport?</u>												
zelfstandigheid -----	8	16	30	14	17	10	34	13	6	6-	64	11
dat je respect hebt voor												
regels -----	5	10	8	4	5	3	10	4	5	5	24	4
gezondheid -----	1	2	9	4	4	2	12	5+	-	--	17	3
plezier -----	1	2	6	3	8	4	9	4	6	6	24	4
rechtvaardigheid -----	2	4	3	2	5	3	3	1	2	2	12	2
eerlijkheid, fair play -----	-	--	4	2	4	2	6	2	2	2	12	2
verantwoordelijkheid -----	1	2	2	1-	5	3	3	1	4	4	14	2
toewijding -----	-	--	8	4	8	4	7	3	1	1	16	3
inzet -----	1	2	5	2	2	1	5	2	3	3	11	2
durf -----	6	13	33	15	32	18	47	18	9	9-	93	16
talent -----	-	--	11	5	8	4	12	5	5	5	24	4
doorzettingsvermogen ---	1	1	4	2	4	2	2	1	2	3	9	2
gelijkheid -----	4	8	34	16+	23	13	28	11	10	10	64	11
dat de sporter een												
voorbeeld is voor anderen												
competitie -----	8	16	26	12	21	12	36	14	13	14	78	13
training -----	1	3	19	9	22	12+	18	7	7	7	48	8
weet het echt niet -----	3	7	2	1	4	2	5	2	1	1	13	2
Sample Size -----	7	14	14	6-	7	4-	23	9	21	22+	57	10
Sample Size (Unweighted)	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1006												
En wat daarna?												
zelfstandigheid -----	3	7	25	13	14	8	34	14	7	10	58	11
dat je respect hebt voor												
regels -----	1	3	9	4	5	3	9	4	2	3	17	3
gezondheid -----	2	4	3	2	4	2	5	2	3	4	14	3
plezier -----	2	4	4	2	5	3	4	2	2	2	12	2
rechtvaardigheid -----	5	12	6	3	9	5	8	4	1	1-	23	4
eerlijkheid, fair play -----	2	4	8	4	4	2	8	3	2	2	15	3
verantwoordelijkheid -----	-	--	12	6	6	4	13	6	4	5	23	4
toewijding -----	-	--	10	5	11	7	9	4	6	8	26	5
inzet -----	-	--	9	5	7	4	9	4	3	5	19	4
durf -----	1	3-	26	13	25	14	24	10	12	16	62	12
talent -----	5	12	10	5	14	8	8	3-	4	5	30	6
doorzettingsvermogen ---	-	--	3	1	3	2	3	1	1	2	8	1
gelijkheid -----	7	18	15	7-	15	9	32	14	8	10	62	12
dat de sporter een												
voorbeeld is voor anderen												
competitie -----	4	10	31	15	19	11	33	14	7	9	63	12
training -----	2	6	13	6	12	7	17	7	4	5	35	7
geen ander aspect\weet												
niet -----	1	4	7	4	5	3	7	3	3	4	16	3
	5	12	11	5	14	8	14	6	7	10	40	8
Sample Size -----	41	100	203	100	173	100	237	100	74	100	524	100
Sample Size (Unweighted)	40		199		168		237		75		520	
Question 1007												
En wat dan?												
zelfstandigheid -----	5	15	15	8	21	13	20	9	6	9	52	11
dat je respect hebt voor												
regels -----	2	5	4	2	4	3	6	3	2	3	13	3
gezondheid -----	-	--	4	2	4	3	5	2	3	4	13	3
plezier -----	1	2	7	4	3	2-	17	8+	4	6	24	5
rechtvaardigheid -----	2	6	9	5	7	4	13	6	1	1-	23	5
eerlijkheid, fair play -----	1	4	3	2	3	2	8	4	1	2	13	3
verantwoordelijkheid -----	4	12	9	5	9	6	13	6	2	3	29	6
toewijding -----	3	8	13	7	7	5	14	6	4	6	28	6
inzet -----	-	--	7	4	6	4	7	3	3	5	16	3
durf -----	2	5	23	12	12	8	22	10	8	12	44	9
talent -----	3	9	11	6	8	5	9	4	4	5	23	5
doorzettingsvermogen ---	3	9	5	3	7	4	7	3	2	3	19	4
gelijkheid -----	-	--	29	15+	28	17+	23	10	3	5-	54	11
dat de sporter een												
voorbeeld is voor anderen												
competitie -----	1	2-	18	10	8	5	23	10	10	15	42	9
training -----	-	--	8	4	8	5	10	5	5	8	23	5
geen ander aspect\weet												
niet -----	3	8	8	4	4	2	5	2	3	4	14	3
	5	15	19	10	20	12	22	10	5	8	53	11
Sample Size -----	36	100	192	100	159	100	223	100	67	100	484	100
Sample Size (Unweighted)	35		188		155		222		68		480	

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1101												
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Als ik naar een sportwedstrijd kijk, leef ik meestal erg mee met die wedstrijd.												
(4) herken ik me sterk in	11	23	39	18+	27	15	36	14	4	4-	77	13
(3) herken ik me wel in --	19	40	90	42+	61	34	96	37	23	24-	199	34
(2) herken ik me enigszins in -----	13	28	66	30	67	38+	79	31	23	24	183	31
(1) herken ik me helemaal niet in -----	4	9-	22	10-	23	13-	47	18	35	37+	109	19
weet niet -----	-	--	-	--	2	1	1	0-	10	11+	13	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.77		2.67		2.52		2.47		1.95		2.43	
Question 1101												
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Als ik naar een sportwedstrijd kijk, kies ik altijd partij voor één iemand of voor één ploeg												
(4) herken ik me sterk in	8	16	39	18+	26	15	36	14	7	7-	76	13
(3) herken ik me wel in --	25	52	88	40	72	40	101	39	35	37	233	40
(2) herken ik me enigszins in -----	9	19	68	31	53	30	83	32	18	19-	163	28
(1) herken ik me helemaal niet in -----	6	13	22	10-	24	14	38	15	26	27+	95	16
weet niet -----	-	--	1	0-	4	2	1	0-	9	10+	14	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.72		2.67		2.57		2.52		2.26		2.51	
Question 1101												
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Ik heb veel bewondering voor de prestaties van bepaalde topsporters.												
(4) herken ik me sterk in	23	48+	59	27	56	31+	49	19-	6	7-	134	23
(3) herken ik me wel in --	16	34	113	52+	88	49	129	50	36	38	269	46
(2) herken ik me enigszins in -----	7	16	36	17	23	13-	63	24	26	28	120	21
(1) herken ik me helemaal niet in -----	-	--	8	4-	11	6	16	6	19	20+	46	8
weet niet -----	1	2	1	0-	1	1	2	1	7	8+	11	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.33		3.03		3.06		2.82		2.35		2.86	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1101												
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Ik heb er wel eens van gedroomd dat ik een beroemde sportheld was.												
(4) herken ik me sterk in	8	16+	13	6	8	5	10	4	1	1-	26	5
(3) herken ik me wel in --	8	17	25	11	19	11	27	10	4	4-	58	10
(2) herken ik me enigszins in -----	10	20	40	18	30	16	40	15	5	6-	84	14
(1) herken ik me helemaal niet in -----	22	46-	136	63-	119	66	180	69	77	81+	397	68
weet niet -----	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	<u>4</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>1-</u>	<u>8</u>	<u>9+</u>	<u>16</u>	<u>3</u>
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.03		1.60		1.53		1.48		1.18		1.49	
Question 1101												
In hoeverre herkent u zich in de stelling... Ik heb wel eens de ambitie gehad om topsporter te worden.												
(4) herken ik me sterk in	4	9	6	3	2	1	3	1	-	--	10	2
(3) herken ik me wel in --	8	16	18	8	17	9	10	4-	2	2-	36	6
(2) herken ik me enigszins in -----	6	13	34	15+	21	12	28	11	2	2-	57	10
(1) herken ik me helemaal niet in -----	28	58-	156	72-	137	77	216	83	84	88+	465	80
weet niet -----	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>7</u>	<u>8+</u>	<u>13</u>	<u>2</u>
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	1.75		1.41		1.35		1.22		1.07		1.28	
Question 1201												
Identificeert u zich nu met een bepaalde topsporter of een bepaald topteam, of heeft u dat vroeger gedaan?												
ja, nu -----	6	13	13	6	6	3	11	4	2	3	26	4
vroeger wel, nu niet -----	10	22	48	22+	36	20+	37	14	4	4-	87	15
nee -----	<u>31</u>	<u>65-</u>	<u>156</u>	<u>72-</u>	<u>138</u>	<u>77</u>	<u>211</u>	<u>81</u>	<u>88</u>	<u>93+</u>	<u>468</u>	<u>81</u>
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Question 13												
Bent u geïnteresseerd in hoe (bepaalde) topsporters tot hun prestaties komen?												
(4) zeer geïnteresseerd ---	6	12+	8	3	8	4	4	1-	1	1-	18	3
(3) wel geïnteresseerd ----	20	42	80	37+	76	43+	74	28	13	13-	183	31
(2) niet zo geïnteresseerd	17	35	100	46	68	38	123	48+	40	42	248	43
(1) helemaal niet geïnteresseerd -----	5	10-	26	12-	27	15-	53	20	37	39+	122	21
weet niet -----	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>--</u>	<u>6</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>10</u>	<u>2</u>
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.58		2.32		2.36		2.11		1.75		2.17	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 14												
Hoe uit zich die interesse?												
U kunt meerdere antwoorden geven												
door kennis te nemen van hun trainingsmethoden --	6	24	36	41	32	38	25	32	5	34	68	34
door kennis te nemen van hun voedingsmethoden --	5	18	11	12	14	17	5	7-	2	18	27	13
door kennis te nemen van hun persoonlijke achtergronden (jeugd, sociale situatie en dergelijke) ----	7	27	30	34	27	32	26	33	5	38	65	32
door het volgen van interviews met topsporters ---	24	92+	58	67	61	72	50	65	10	78	145	72
weet niet -----	1	4	1	1	2	3	1	1	1	6	5	2
Total of Mentions -----	42	165	136	155	137	162	107	139	23	174	310	154
Sample Size -----	26	100	88	100	84	100	77	100	13	100	201	100
Sample Size (Unweighted)	26		87		84		77		15		202	
Question 15												
In hoeverre zijn er volgens u risico's verbonden aan topsport?												
(4) veel risico's -----	12	26	50	23	44	25	60	23	30	31	146	25
(3) wel risico's -----	32	67	155	71	125	69	182	70	55	58-	393	68
(2) weinig risico's -----	2	5	9	4	6	4	11	4	5	5	25	4
(1) geen risico's -----	-	-	1	0	1	1	3	1	-	-	4	1
weet niet -----	1	2	2	1	3	2	3	1	5	6	13	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.22		3.18		3.20		3.17		3.27		3.20	
Question 16												
Vindt u dat een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij of zij wil nemen?												
(4) ja, helemaal -----	26	55	91	42	90	50	100	39-	43	45	259	45
(3) wel in grote lijnen ----	18	39	106	49	77	43	129	50	41	43	265	46
(2) enigszins -----	2	4	18	8	10	5	24	9	7	8	43	7
(1) nee -----	1	3	3	1	2	1	3	1	1	1	7	1
weet niet -----	-	--	-	--	1	0	3	1	3	3	7	1
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.45		3.31		3.43		3.27		3.35		3.35	
Question 17												
Denkt u dat de sporter vrij is om zelf te beslissen welke risico's hij of zij wil nemen?												
(4) ja, zeker -----	8	16	39	18	35	20	37	14	18	19	98	17
(3) denk ik wel -----	17	36	101	46+	72	40	110	43	34	36	234	40
(2) denk ik niet -----	16	34	72	33	63	35	98	38	31	32	208	36
(1) zeker niet -----	5	10	4	2	5	3	5	2	5	5	19	3
weet niet -----	2	4	1	0-	4	2	9	4	7	8	22	4
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.61		2.81		2.79		2.72		2.75		2.74	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

		Sport en competitie											
		Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
		aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs
Question 18 <u>materiaal\kleding</u>													
Gemiddelde -----		8.70	45	7.18	193	6.78-	163	8.25	216	7.40	72	7.68	497
Sample Size -----		8.70	45	7.18	193	6.78-	163	8.25	216	7.40	72	7.68	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>tactisch inzicht</u>													
Gemiddelde -----		9.07	45	11.34	193	9.99	163	11.05	216	10.99	72	10.51	497
Sample Size -----		9.07	45	11.34	193	9.99	163	11.05	216	10.99	72	10.51	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>hoeveelheid training</u>													
Gemiddelde -----		16.13	45	17.88	193	19.27+	163	16.81	216	17.54	72	17.66	497
Sample Size -----		16.13	45	17.88	193	19.27+	163	16.81	216	17.54	72	17.66	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>coaching\ondersteuning</u>													
Gemiddelde -----		10.80	45	10.52	193	11.49	163	10.96	216	10.13	72	11.00	497
Sample Size -----		10.80	45	10.52	193	11.49	163	10.96	216	10.13	72	11.00	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>land van herkomst</u>													
Gemiddelde -----		2.80	45	2.36	193	2.62	163	2.46	216	2.36	72	2.53	497
Sample Size -----		2.80	45	2.36	193	2.62	163	2.46	216	2.36	72	2.53	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>aanleg</u>													
Gemiddelde -----		17.31	45	17.72	193	17.07	163	16.24	216	17.92	72	16.86	497
Sample Size -----		17.31	45	17.72	193	17.07	163	16.24	216	17.92	72	16.86	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>voeding</u>													
Gemiddelde -----		6.82	45	7.24	193	6.85	163	8.01+	216	6.65	72	7.33	497
Sample Size -----		6.82	45	7.24	193	6.85	163	8.01+	216	6.65	72	7.33	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>mentaliteit</u>													
Gemiddelde -----		13.00	45	12.87	193	12.82	163	11.97	216	11.77	72	12.31	497
Sample Size -----		13.00	45	12.87	193	12.82	163	11.97	216	11.77	72	12.31	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
Question 18 <u>weersomstandigheden</u>													
Gemiddelde -----		2.67	45	3.00	193	3.21	163	3.48	216	3.10	72	3.26	497
Sample Size -----		2.67	45	3.00	193	3.21	163	3.48	216	3.10	72	3.26	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

		Sport en competitie											
		Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
		aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs	aver	abs
<u>Question 18</u>													
<u>geld</u>													
Gemiddelde -----		11.09	45	8.71	193	9.00	163	9.35	216	10.65	72	9.58	497
Sample Size -----		11.09	45	8.71	193	9.00	163	9.35	216	10.65	72	9.58	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
<u>Question 18</u>													
<u>andere factoren, nl.:</u>													
Gemiddelde -----		1.61	45	1.16	193	0.89-	163	1.43	216	1.50	72	1.28	497
Sample Size -----		1.61	45	1.16	193	0.89-	163	1.43	216	1.50	72	1.28	497
Sample Size (Unweighted)			45		189		159		218		74		496
<u>Question 1801</u>													
Het totaal van de door u bij de vorige vraag gegeven antwoorden is niet precies 100%. Is dit een optel-fout? Het is heel belangrijk dat het totaal op precies 100% uitkomt. Zou u al-stublieft uw antwoord aan willen passen?													
nee, ga door met volgende vraag -----		2	100	24	100	16	100	43	100	22	100	84	100
Sample Size -----		2	100	24	100	16	100	43	100	22	100	84	100
Sample Size (Unweighted)		2		25		17		43		23		85	
<u>Question 1901</u>													
In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? Het niveau van de topsport is tegenwoordig zo hoog, dat je je als gewoon mens niet meer kunt identificeren met topsport(ers).													
(5) helemaal eens -----		8	17	24	11	16	9-	39	15	22	23+	85	15
(4) wel eens -----		12	24	85	39	66	37	94	36	37	40	209	36
(3) noch eens, noch oneens -----		16	34	72	33	59	33	80	31	25	26	181	31
(2) niet zo eens -----		4	8	20	9	24	14+	25	10	-	--	53	9
(1) helemaal niet eens ---		6	13	14	6	9	5	12	5	2	2-	29	5
weet niet -----		2	4	2	1-	5	3	8	3	9	9	24	4
Sample Size -----		47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)		47		214		176		261		97		581	
Average -----		3.25		3.40		3.32		3.49		3.91		3.48	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 1902												
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling?												
Er moeten geen grenzen worden gesteld aan methoden en middelen om topprestaties te leveren.												
(5) helemaal eens -----	3	7	17	8	24	13	25	10	11	11	63	11
(4) wel eens -----	5	11	42	19	31	17	46	18	13	14	95	16
(3) noch eens, noch oneens -----	7	15	33	15	22	12	48	19+	11	12	88	15
(2) niet zo eens -----	8	16	53	25	46	26	49	19	22	23	125	22
(1) helemaal niet eens ---	22	47+	68	31	56	31	83	32	27	28	188	32
weet niet -----	2	4	3	1-	2	1-	8	3	10	11+	22	4
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.12		2.47		2.55		2.52		2.52		2.50	
Question 2001												
In hoeverre vindt u het aanvaardbaar dat sportprestaties worden verbeterd door de ontwikkeling van ander materiaal (klapschaats, haaienpak e.d.)?												
(5) helemaal aanvaardbaar	10	22	64	29	63	35+	67	26	21	22	161	28
(4) wel aanvaardbaar ----	33	69	137	63	97	54	156	60	53	56	339	58
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	2	4	10	5	9	5	21	8	10	10	42	7
(2) niet zo aanvaardbaar -	1	3	4	2	4	2	7	3	1	1	14	2
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	-	--	-	--	1	1	4	1	1	1	6	1
weet niet -----	1	2	2	1-	5	3	4	2-	9	9+	19	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	4.12		4.21		4.24		4.08		4.08		4.13	
Question 2002												
En dat sportprestaties worden verbeterd door de toepassing van speciale voeding of voedingssupplementen?												
(5) helemaal aanvaardbaar	6	13	24	11	18	10	23	9	5	6	52	9
(4) wel aanvaardbaar ----	24	51	95	44	91	51+	100	39-	42	44	257	44
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	10	22	42	20	34	19	58	22	21	23	124	21
(2) niet zo aanvaardbaar -	3	7-	48	22+	23	13	56	22+	13	14	96	17
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	1	3	5	2-	12	7	16	6	7	7	36	6
weet niet -----	2	4	3	1	2	1-	6	2	6	7	16	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.68		3.39		3.44		3.23		3.29		3.34	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 2003												
En hoe staat u tegenover het gebruik van herstellende middelen, dat wil zeggen middelen die zorgen dat het lichaam snel herstelt van geleverde prestaties?												
(5) helemaal aanvaardbaar	4	8	9	4	9	5	11	4	1	1-	24	4
(4) wel aanvaardbaar ----	8	16	64	29+	48	26	58	22	18	19	131	23
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	11	24	47	21	46	26	57	22	23	24	138	24
(2) niet zo aanvaardbaar -	14	29	76	35	62	35	97	37	30	31	202	35
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	10	21	20	9	14	8-	31	12	15	16	71	12
weet niet -----	1	2	1	0-	1	0-	5	2	8	8+	15	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.62		2.84		2.86		2.68		2.53		2.71	
Question 21												
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Topsporters MOETEN wel herstelbevorderende middelen gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie.												
(5) helemaal mee eens ---	3	6	10	4	7	4	13	5	5	5	27	5
(4) mee eens -----	12	24	43	20	30	17	49	19	15	16	106	18
(3) noch eens, noch oneens -----	5	11-	59	27	45	25	67	26	21	22	138	24
(2) niet zo eens -----	10	21	52	24	47	26	62	24	18	19	136	23
(1) helemaal niet eens ---	15	32	48	22	41	23	59	23	26	27	141	24
weet niet -----	3	6	5	3-	10	6	9	3-	10	11	33	6
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.47		2.60		2.49		2.58		2.47		2.53	
Question 21												
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van herstelbevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van de topsporters.												
(5) helemaal mee eens ---	15	31	39	18	35	20	52	20	26	27	128	22
(4) mee eens -----	12	26	79	36	65	36	91	35	35	37	203	35
(3) noch eens, noch oneens -----	13	28	51	24	45	25	62	24	17	18	137	24
(2) niet zo eens -----	-	--	15	7+	5	3	18	7+	1	1-	24	4
(1) helemaal niet eens ---	1	2	4	2	3	2	4	1	-	--	8	1
weet niet -----	7	14	28	13	26	15	32	13	16	17	81	14
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.98		3.70		3.81		3.75		4.09		3.84	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

Sport en competitie													
Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size			
		abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%		
Question 21													
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Topsporters MOETEN wel prestatiebevorderende middelen gebruiken om niet achter te blijven bij de concurrentie.													
(5) helemaal mee eens ---	1	3	9	4	5	3	12	5	5	5	22	4	
(4) mee eens -----	9	19	29	13	23	13	32	12	11	12	74	13	
(3) noch eens, noch oneens -----	2	5-	43	20	35	20	56	21	21	22	114	20	
(2) niet zo eens -----	12	25	57	26	46	26	71	28	17	18	147	25	
(1) helemaal niet eens ---	21	43	74	34	67	37	82	32	31	33	201	35	
weet niet -----	2	4	5	2	4	2	7	3	10	10+	23	4	
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100	
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581		
Average -----	2.09		2.26		2.16		2.29		2.30		2.23		
Question 21													
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen is gevaarlijk voor de gezondheid van de topsporters.													
(5) helemaal mee eens ---	21	45	72	33	63	35	94	36	36	38	214	37	
(4) mee eens -----	15	33	92	42	76	43	109	42	41	43	242	42	
(3) noch eens, noch oneens -----	5	11	31	14	21	12	32	12	6	6-	64	11	
(2) niet zo eens -----	1	2	8	4	7	4	7	3	-	--	15	3	
(1) helemaal niet eens ---	-	-	1	1	-	-	1	0	-	-	1	0	
weet niet -----	5	10	13	6	12	7	16	6	12	13	46	8	
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100	
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581		
Average -----	4.34		4.10		4.17		4.18		4.37		4.22		
Question 21													
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen is oneerlijk en een schending van het principe van 'fair play'.													
(5) helemaal mee eens ---	26	56	86	39	80	45	108	42	41	43	256	44	
(4) mee eens -----	9	19-	90	41	64	36	101	39	36	38	211	36	
(3) noch eens, noch oneens -----	4	8	30	14	23	13	35	14	8	9	70	12	
(2) niet zo eens -----	3	6	5	2	7	4	5	2	2	3	17	3	
(1) helemaal niet eens ---	2	5	5	2	4	2	5	2	1	1	13	2	
weet niet -----	3	6	1	0-	2	1	4	1	6	6	14	2	
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100	
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581		
Average -----	4.23		4.14		4.19		4.18		4.27		4.20		

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

Sport en competitie													
Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size			
abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%		
Question 21													
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Herstelbevorderende middelen hebben een positieve invloed op de prestaties van sporters.													
(5) helemaal mee eens ---	4	8	11	5	8	5	9	4	5	5	26	5	
(4) mee eens -----	12	25	68	31	59	33	78	30	22	23	171	29	
(3) noch eens, noch oneens -----	14	30	69	32	55	31	76	29	26	28	172	30	
(2) niet zo eens -----	4	9	32	15	18	10	44	17+	12	13	78	13	
(1) helemaal niet eens ---	6	13	19	9	16	9	27	10	7	7	55	10	
weet niet -----	7	15	18	8-	23	13	26	10-	23	24+	78	13	
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100	
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581		
Average -----	3.09		3.11		3.16		3.00		3.09		3.07		
Question 21													
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen druist in tegen de geest van de sport.													
(5) helemaal mee eens ---	22	46	78	36	61	34	111	43	36	38	229	39	
(4) mee eens -----	15	32	93	43	82	45	97	38	39	41	233	40	
(3) noch eens, noch oneens -----	4	7	31	14	23	13	32	13	10	10	69	12	
(2) niet zo eens -----	2	4	8	4	10	5	9	3	2	2	22	4	
(1) helemaal niet eens ---	2	5	5	2	2	1	5	2	1	1	10	2	
weet niet -----	3	6	2	1-	3	2	5	2	7	7	18	3	
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100	
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581		
Average -----	4.18		4.08		4.08		4.18		4.22		4.15		
Question 21													
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Gelijke toegang tot prestatiebevorderende middelen en technieken maakt topsport eerlijker.													
(5) helemaal mee eens ---	15	31+	26	12	29	16	27	10-	11	11	81	14	
(4) mee eens -----	10	20	70	32	55	31	74	29	24	25	162	28	
(3) noch eens, noch oneens -----	5	11	46	21	34	19	55	21	19	20	114	20	
(2) niet zo eens -----	6	12	26	12	22	12	26	10	8	9	62	11	
(1) helemaal niet eens ---	9	19	47	22	31	17	68	26+	19	20	127	22	
weet niet -----	3	7	2	1-	8	5	9	3-	14	14+	34	6	
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100	
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581		
Average -----	3.34		3.01		3.18		2.86		2.97		3.01		

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 21												
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen maakt de prestaties van sporters minder bewonderenswaardig.												
(5) helemaal mee eens ---	21	44	66	31	55	31	92	36	36	39	205	35
(4) mee eens -----	12	25-	91	42	80	45	99	38	36	38	226	39
(3) noch eens, noch oneens -----	9	18	41	19	23	13	45	17	13	14	90	15
(2) niet zo eens -----	2	4	8	4	11	6	11	4	3	3	26	5
(1) helemaal niet eens ---	2	5	9	4	6	3	8	3	1	1-	17	3
weet niet -----	2	4	2	1-	4	2	4	2	6	6	16	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	4.05		3.92		3.95		4.00		4.17		4.02	
Question 21												
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van prestatiebevorderende middelen zou verboden moeten worden.												
(5) helemaal mee eens ---	25	53	79	36-	69	39	110	42	41	44	246	42
(4) mee eens -----	12	25	77	36	58	32	86	33	33	35	188	32
(3) noch eens, noch oneens -----	5	10	36	16	30	17	38	15	12	12	85	15
(2) niet zo eens -----	2	4	14	6	15	8	13	5	1	1-	31	5
(1) helemaal niet eens ---	2	4	6	3	5	3	6	2	2	2	14	2
weet niet -----	2	4	6	3	3	1	6	3	6	6	17	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	4.24		4.00		3.97		4.11		4.24		4.10	
Question 21												
In hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling... Het gebruik van herstelbevorderende middelen zou verboden moeten worden.												
(5) helemaal mee eens ---	16	33	41	19	30	17-	52	20	29	31+	128	22
(4) mee eens -----	9	18	55	25	35	20-	81	31+	29	31	154	27
(3) noch eens, noch oneens -----	12	26	74	34	65	36+	72	28	21	23	171	29
(2) niet zo eens -----	4	8	24	11	34	19+	28	11	4	5-	69	12
(1) helemaal niet eens ---	3	6	12	5	5	3	11	4	1	1-	19	3
weet niet -----	4	9	12	5	10	6	16	6	10	10	40	7
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.70		3.44		3.32		3.56		3.97		3.56	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 22												
Op dit moment wordt er bij jonge kinderen gezocht naar talenten voor topsport. Als je te laat begint met training, kun je namelijk nooit tot topsportniveau komen. Wat vindt u ervan dat er bij jonge kinderen gezocht wordt naar talenten voor topsport?												
(5) helemaal aanvaardbaar	10	22+	18	8	9	5	15	6	6	7	41	7
(4) wel aanvaardbaar -----	24	51	116	53	96	54	137	53	30	32-	288	50
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	8	17	47	22	33	18	57	22	21	22	118	20
(2) niet zo aanvaardbaar -	4	9-	33	15	35	20	37	14	24	26+	101	17
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	1	2	2	1-	4	2	8	3	8	9	22	4
weet niet -----	-	--	1	0-	2	1	4	2	5	5	11	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.81		3.52		3.40		3.45		3.02		3.39	
Question 24												
Het menselijk lichaam is opgebouwd uit genen. DNA vormt de basis van onze genen. Genen zijn de bouwstenen van het leven. De wetenschap heeft onlangs de genetische opbouw van de mens in kaart gebracht. Wellicht is het in de toekomst mogelijk via gentechnologie ook de talenten te selecteren, blessures te voorkomen of te herstellen en prestaties te bevorderen.												
doorgaan -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 2501												
Stel dat het mogelijk wordt om met genetisch onderzoek bij jonge kinderen vast te stellen of iemand talent heeft voor een sport. In hoeverre zou u dergelijk onderzoek (dus selectie op deze basis) aanvaardbaar vinden?												
(5) helemaal aanvaardbaar	2	5	5	2	2	1	4	1	4	4	12	2
(4) wel aanvaardbaar ----	5	11	38	17	28	15	40	15	9	9	81	14
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	10	21	37	17	33	18	35	13	12	12	90	15
(2) niet zo aanvaardbaar -	11	23	60	27	47	26	70	27	25	27	153	26
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	17	36	76	35	67	38	105	41	43	45	233	40
weet niet -----	2	4	2	1	3	1	6	2	2	2	13	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.21		2.23		2.15		2.08		1.99		2.10	
Question 2502												
Stel dat het mogelijk wordt om met genetisch onderzoek al bij de geboorte vast te stellen of iemand talent heeft voor een sport. In hoeverre zou u dergelijk onderzoek (dus selectie op deze basis) aanvaardbaar vinden?												
(5) helemaal aanvaardbaar	2	5	3	1	2	1	4	1	3	3	11	2
(4) wel aanvaardbaar ----	-	--	24	11+	13	7	21	8	2	2-	36	6
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	6	12	17	8	18	10	20	8	7	7	50	9
(2) niet zo aanvaardbaar -	15	32	68	31	51	28	72	28	23	24	160	28
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	25	52	103	47-	94	52	140	54	57	61	316	54
weet niet -----	-	--	2	1	2	1	3	1	3	3	7	1
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	1.73		1.87		1.76		1.74		1.59		1.72	

Topsport en technologie

Sport en competitie

	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 26												
Op dit moment worden sporters medisch gekeurd, mede om de kans op blessures te voorkomen. Stel dat genetisch onderzoek het mogelijk maakt om mensen te testen op de kans op bepaalde aandoeningen (bijvoorbeeld hersenletsel bij bokkers). In hoeverre zou u dergelijk onderzoek aanvaardbaar vinden?												
(5) helemaal aanvaardbaar	7	15	16	7	8	5-	24	9	5	6	45	8
(4) wel aanvaardbaar ----	13	28	94	43+	76	42+	91	35	25	26-	204	35
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	13	28	39	18	39	22	45	17	21	22	119	20
(2) niet zo aanvaardbaar -	9	19	34	16	32	18	49	19	15	16	104	18
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	4	9	31	14	20	11-	46	18	21	22	91	16
weet niet -----	1	1	2	1-	4	2	5	2	8	8+	18	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.20		3.14		3.12		2.99		2.76		3.01	
Question 27												
Vindt u dat iemand die voor een risicosport kiest, verplicht moet worden om een dergelijk genetisch onderzoek te ondergaan?												
(4) ja, zeker -----	6	13	17	8	12	7	14	5	4	5	36	6
(3) denk ik wel -----	11	22	53	24	38	21	58	22	17	18	124	21
(2) denk ik niet -----	11	22	74	34	67	37	91	35	29	30	198	34
(1) zeker niet -----	14	29	50	23	44	24	70	27	22	24	150	26
weet niet -----	7	14	23	11	19	11	26	10	21	23+	73	13
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.22		2.19		2.11		2.07		2.05		2.09	
Question 28												
Stel dat in de toekomst iedere Nederlander een genetisch sportpaspoort heeft. Wat vindt u van dat vooruitzicht?												
(5) helemaal aanvaardbaar	1	2	5	2	4	2	4	2	2	2	11	2
(4) wel aanvaardbaar ----	6	13	24	11	18	10	23	9	8	8	55	9
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar ----	6	13	43	20	29	16	42	16	14	15	92	16
(2) niet zo aanvaardbaar -	10	21	63	29	60	33	70	27	21	22	161	28
(1) helemaal niet aanvaardbaar -----	20	43	74	34	59	33	111	43	35	37	224	39
weet niet -----	4	8	9	4-	10	5	10	4-	15	16+	38	7
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.02		2.15		2.10		1.96		2.01		2.02	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

Sport en competitie

	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 29												
Wellicht kan in de toekomst gentechnologie worden ingezet als therapeutisch middel, met andere woorden dan kunnen sporters sneller herstellen van blessures en geleverde prestaties. Wat vindt u daarvan?												
(5) helemaal aanvaardbaar	2	5	5	2	5	3	4	1	1	1	12	2
(4) wel aanvaardbaar	10	20	60	28+	50	28	59	23	13	14-	131	23
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar	12	25	61	28	61	34+	58	22-	24	25	155	27
(2) niet zo aanvaardbaar	8	17	48	22	28	16-	73	28+	16	17	126	22
(1) helemaal niet aanvaardbaar	11	23	32	15-	24	14-	54	21	25	26	115	20
weet niet	5	10	10	5	10	6	11	4-	16	17+	42	7
Sample Size	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average	2.62		2.79		2.90		2.53		2.34		2.63	
Question 30												
Stel dat gentechnologie in de toekomst kan worden gebruikt voor het verbeteren van sportprestaties. Wat vindt u daarvan?												
(5) helemaal aanvaardbaar	2	5	5	2	3	2	3	1	1	1	10	2
(4) wel aanvaardbaar	3	7	21	10	17	10	20	8	6	7	47	8
(3) noch aanvaardbaar, noch onaanvaardbaar	10	20	47	21	38	21	56	21	14	15	117	20
(2) niet zo aanvaardbaar	13	27	67	31	59	33	72	28	32	34	176	30
(1) helemaal niet aanvaardbaar	15	32	68	31	58	32	97	37	32	34	202	35
weet niet	4	9	10	5	4	2-	12	5	9	10	30	5
Sample Size	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average	2.17		2.17		2.15		2.03		1.96		2.07	
Question 3101												
- Als alle prestatiebevorderende middelen en technieken worden vrijgegeven, is topsport niet meer interessant. - Bent u het eens of oneens met deze stelling?												
(5) helemaal mee eens	25	52	86	40	76	42	112	43	41	44	254	44
(4) mee eens	12	25	56	26	51	28	63	24	21	22	148	25
(3) noch eens, noch oneens	6	12	32	15	21	12	40	15	11	11	77	13
(2) niet zo eens	-	--	18	8	13	7	19	7	2	3	34	6
(1) helemaal niet eens	2	5	10	5	8	4	11	4	5	6	26	4
weet niet	3	6	14	6	11	6	15	6	13	14+	42	7
Sample Size	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average	4.27		3.93		4.04		4.01		4.12		4.06	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 32												
Vindt u dat een topsporter zelf moet kunnen beslissen welke risico's hij of zij wil nemen bij het gebruik van prestatiebevorderende middelen en technieken?												
(4) ja, helemaal -----	16	33	36	17-	47	26	43	17-	22	24	128	22
(3) wel in grote lijnen ----	11	23	68	31	49	27	72	28	24	25	155	27
(2) enigszins -----	7	15	46	21	31	17	55	21	10	10-	103	18
(1) nee -----	11	23	64	29	48	27	85	33	33	35	177	31
weet niet -----	3	7	3	1-	5	3	4	1	6	6	17	3
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.72		2.36		2.54		2.28		2.40		2.42	
Question 33												
Denkt u dat de sporter vrij is om zelf te beslissen of hij of zij prestatiebevorderende middelen en technieken wil gebruiken?												
(4) ja, zeker -----	6	12	20	9	14	8	22	9	9	10	52	9
(3) denk ik wel -----	11	24	55	25	44	25	58	22	23	24	137	23
(2) denk ik niet -----	20	43	92	42	83	46	110	42	33	35	245	42
(1) zeker niet -----	9	19	38	17	28	15	49	19	20	21	105	18
weet niet -----	1	2-	11	5	11	6	21	8	9	10	42	7
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.29		2.28		2.27		2.22		2.26		2.25	
Question 34												
Om de prestaties van topsporters te verbeteren, is de toepassing denkbaar van verschillende technologieën. Kunt u aangeven wat volgens u het meeste effect zal hebben op topprestaties?												
voeding -----	3	7	17	8	19	11	19	7	9	10	51	9
hoeveelheid training ----	23	49	111	51	89	49	133	51	59	63+	305	52
materiaal -----	4	7	4	2	6	3	8	3	1	1-	18	3
coaching\ondersteuning --	7	15	35	16	27	15	53	21	14	15	101	17
genetische doping -----	5	10	28	13+	18	10	28	11	4	4-	55	10
andere doping -----	5	11	22	10	20	11	18	7	7	8	51	9
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

Sport en competitie												
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3402												
En vervolgens?												
voeding -----	12	26	49	23	44	24	67	26	26	28	149	26
hoeveelheid training ----	8	17	41	19	41	23	55	21	18	19	122	21
materiaal -----	9	20	23	11	16	9	27	10	12	13	64	11
coaching\ondersteuning --	9	19	59	27	44	24	71	28	27	28	151	26
genetische doping -----	3	7	21	9	17	9	16	6	6	7	42	7
andere doping -----	5	10	23	10	15	8	24	9	1	1-	45	8
geen andere\weet niet ----	-	--	1	0	4	2	-	--	4	5	8	1
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Question 3403												
En dan?												
voeding -----	11	23	63	29	45	26	77	30	28	31	160	28
hoeveelheid training ----	8	16	38	17	29	17	43	16	12	14	92	16
materiaal -----	11	24	46	21	42	24	70	27	25	28	148	26
coaching\ondersteuning --	12	26	56	26	49	28	62	24	19	21	142	25
genetische doping -----	1	2	6	3	2	1	3	1	2	2	8	1
andere doping -----	3	7	6	3	3	2	5	2	1	1	12	2
geen andere\weet niet ----	1	2	2	1	5	3	-	--	4	4	10	2
Sample Size -----	47	100	216	100	176	100	259	100	90	100	573	100
Sample Size (Unweighted)	47		213		172		261		92		572	
Question 35												
En als het gaat om de AAN-VAARDBAARHEID van de toepassingen? Kunt u aangeven wat u het meest aanvaardbaar vindt?												
voeding -----	8	17	30	14	30	17	38	15	20	21	96	17
hoeveelheid training ----	25	52	131	60	103	58	148	57	51	54	327	56
materiaal -----	4	8	9	4	5	3	12	5	2	2	24	4
coaching\ondersteuning --	11	22	48	22	41	23	60	23	18	19	129	22
genetische doping -----	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	0
andere doping -----	-	--	-	--	-	--	1	0	4	4	5	1
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Question 3502												
En vervolgens?												
voeding -----	9	19	52	24	58	32+	61	24	21	22	149	26
hoeveelheid training ----	14	30	58	27	43	24	73	28	28	29	158	27
materiaal -----	12	26	33	15	21	12	40	15	11	12	84	14
coaching\ondersteuning --	10	21	72	33	55	31	81	31	26	28	173	30
genetische doping -----	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0
andere doping -----	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	2	0
geen andere\weet niet ----	-	--	3	1	3	1	4	2	8	8+	14	2
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3503												
En dan?												
voeding -----	15	31	85	40+	53	30	93	37	31	36	192	34
hoeveelheid training ----	4	8	14	6-	20	11	23	9	7	8	53	9
materiaal -----	14	30	61	28	56	32	71	28	27	31	168	30
coaching\ondersteuning --	13	28	53	25	47	26	68	27	18	21	146	26
genetische doping -----	1	2	1	0	-	-	1	0	-	-	2	0
andere doping -----	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1	0
geen andere\weet niet ----	-	--	-	--	-	--	-	-	4	5+	4	1
Sample Size -----	47	100	214	100	177	100	255	100	87	100	567	100
Sample Size (Unweighted)	47		211		173		257		89		566	
Question 3601												
Verwacht u dat de toepassing van gentechnologie in topsport gevolgen zal hebben voor andere terreinen (maatschappelijk, medisch)?												
(4) ja, zeker -----	20	43	82	38	65	36	93	36	34	36	212	37
(3) denk ik wel -----	16	33	102	47	83	46	118	45	39	41	256	44
(2) denk ik niet -----	1	3	5	2	8	4	11	4	1	1-	20	4
(1) zeker niet -----	-	-	2	1	-	-	3	1	-	-	3	0
weet niet -----	10	22	26	12	24	13	35	14	21	22	90	15
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	3.51		3.38		3.37		3.34		3.45		3.38	
Question 3602												
En verwacht u dan positieve of negatieve gevolgen?												
(vooral) positieve gevolgen -----	3	8	10	5	3	2-	11	5	5	7	22	5
zowel positieve als negatieve gevolgen -----	17	49	107	58	97	65+	107	51	36	50	258	55
(vooral) negatieve gevolgen -----	12	35	51	28	40	27	71	34	24	32	147	31
weet niet -----	3	8	16	9	8	5-	22	10	9	12	41	9
Sample Size -----	36	100	184	100	148	100	211	100	73	100	468	100
Sample Size (Unweighted)	35		180		142		210		74		461	
Question 37												
Maken deze gevolgen de toepassing van gentechnologie in de topsport voor u meer of minder aanvaardbaar?												
meer aanvaardbaar -----	1	2	7	4	5	4	6	3	6	8	19	4
niet meer en niet minder aanvaardbaar -----	9	26	65	35	60	41+	60	28	16	22-	146	31
minder aanvaardbaar ----	24	68	100	54	72	49-	126	60	40	55	263	56
weet niet -----	1	4	12	7	10	7	18	9	11	15	41	9
Sample Size -----	36	100	184	100	148	100	211	100	73	100	468	100
Sample Size (Unweighted)	35		180		142		210		74		461	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

	Sport en competitie											
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3801												
Als het gaat om het ontdekken van talent Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?												
(4) ja, zeker -----	6	13	17	8	16	9	19	7	4	5	45	8
(3) denk ik wel -----	18	39	109	50+	82	46	122	47	36	38	258	44
(2) denk ik niet -----	3	6	27	12	23	13	34	13	11	11	70	12
(1) zeker niet -----	4	9	22	10	15	8	21	8	7	7	48	8
weet niet -----	16	34	42	20-	43	24	64	25	37	39+	160	27
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.83		2.69		2.73		2.70		2.65		2.71	
Question 3801												
Als het gaat om risicovermijding Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?												
(4) ja, zeker -----	5	11	19	9	12	7	20	8	7	7	44	8
(3) denk ik wel -----	19	40	125	58+	101	56+	126	49	38	40	284	49
(2) denk ik niet -----	6	13	31	14	25	14	37	14	10	10	78	13
(1) zeker niet -----	2	4	11	5	8	5	16	6	7	7	33	6
weet niet -----	15	32	31	14-	33	19-	60	23	33	35+	142	24
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.85		2.82		2.80		2.75		2.73		2.77	
Question 3801												
Als het gaat om sneller herstel Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?												
(4) ja, zeker -----	4	8	19	9	12	6	19	7	6	6	41	7
(3) denk ik wel -----	26	54	129	60+	109	61+	137	53	41	43-	312	54
(2) denk ik niet -----	3	6	24	11	23	13	30	11	7	8	63	11
(1) zeker niet -----	2	4	10	5	10	6	12	5	7	7	31	5
weet niet -----	13	27	34	16-	26	15-	61	24	34	36+	134	23
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.91		2.86		2.79		2.82		2.75		2.81	

* = Significant difference on 95% level

Topsport en technologie

Sport en competitie

	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Question 3801												
Als het gaat om prestatieverhoging Denkt u dat daarvoor (verschillende) toepassingen van gentechnologie in de topsport in de toekomst mogelijk zijn?												
(4) ja, zeker -----	8	17	21	10	17	10	23	9	8	9	57	10
(3) denk ik wel -----	22	46	127	59+	101	56	136	52	41	44	300	52
(2) denk ik niet -----	2	3-	26	12	23	13	30	12	10	10	64	11
(1) zeker niet -----	5	11	14	7	13	7	16	6	6	7	41	7
weet niet -----	10	22	29	13-	26	14-	54	21	29	31+	119	21
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
Average -----	2.89		2.83		2.80		2.81		2.79		2.81	
<u>Geslacht</u>												
man -----	27	56	120	55+	81	45	126	49	46	49	279	48
vrouw -----	21	44	97	45-	99	55	133	51	49	51	302	52
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
<u>Leeftijd</u>												
18-24 -----	13	28+	20	9	22	12	20	8	4	4-	60	10
25-34 -----	14	30	46	21	44	25	48	19	13	14	120	21
35-44 -----	11	24	59	27+	34	19	64	25	12	12-	121	21
45-54 -----	3	7-	34	16	32	18	50	19	25	26	110	19
55-64 -----	2	5-	30	14	23	13	32	12	17	18	75	13
65+ -----	3	7-	29	13	24	14	45	17	23	24+	96	16
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
<u>Opleiding</u>												
Laag -----	10	22	50	23-	41	23-	81	31	49	52+	181	31
Midden -----	12	26-	91	42	72	40	110	42	30	32	224	38
Hoog -----	25	52+	76	35	67	37+	69	27	16	17-	177	30
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
<u>Regio</u>												
Drie grote steden -----	4	8	37	17	26	14	43	17	17	18	90	16
Rest West -----	20	42	59	27	61	34	64	25-	25	26	170	29
Noord -----	5	10	26	12	21	12	27	10	8	8	61	11
Oost -----	6	12	45	21	38	21	54	21	22	23	120	21
Zuid -----	13	27	51	23	34	19-	71	27	23	24	140	24
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	
<u>Gemeentegrootte</u>												
Minder dan 5.000 -----	-	-	3	1	-	-	3	1	-	-	3	1
5.000 - 10.000 -----	-	--	10	4	14	8	7	3-	10	10	30	5
10.000 - 20.000 -----	12	26	42	19	34	19	39	15	12	13	98	17
20.000 - 50.000 -----	17	35	65	30	57	32	76	29	31	32	180	31
50.000 - 100.000 -----	8	16	30	14	29	16	38	15	9	10	85	15
Meer dan 100.000 -----	11	22	68	31	46	25-	97	37+	33	35	186	32
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581	

* = Significant difference on 95% level

	Sport en competitie												
	Nu competitie		Vroeger competitie		Nu sport, geen competitie		Vroeger sport, geen competitie		Nooit sport		Sample Size		
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	
<u>Grootte van huishouden</u>													
1 -----	9	19	41	19	39	22	37	14-	19	20	103	18	
2 -----	9	19-	84	39	63	35	108	42	46	49+	226	39	
3 -----	10	21	37	17	40	22	44	17	7	7-	101	17	
4 -----	15	32+	39	18	28	15	50	19	13	14	107	18	
5 of meer -----	4	9	17	8	10	6	20	8	10	10	44	8	
	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Sample Size -----	47	100	217	100	180	100	259	100	95	100	581	100	
Sample Size (Unweighted)	47		214		176		261		97		581		

* = Significant difference on 95% level
 V3363 © Veldkamp | Juni 2004